

Flacăra

Săptăminal editat de Frontul Democratiei și Unității Socialiste

Și totuși

ceru-i limpede, curat

Ne șuieră acum înalt prin cer
din aripi păsări mari de primăvară,
ci iată fierul lacom mușcă fier
și-un os scrișnind pe os ne înfioară

Și totuși ceru-i limpede, curat
și-i liniște senină peste țară,
cum gîndul lor acum străluminat
ne-apasă, iată, fără de povară.

VICTOR NIȚA ■

Patru repere

în geografia petrolieră a României

Moreni, Ploiești, Cimpina... Sînt trei orașe românești pe temelile cărora s-a ridicat aproape întreaga istorie trecută a petrolului nostru. Sînt trei orașe românești care din clipa cînd au optat pentru acest destin revendică o continuă întietate în industria petrolieră a țării și o astfel de întietate, niciodată abandonată, niciodată dezisă, de regulă, se afirmă prin fapte cu o semnificație limpede. Solidar, Schimb de extracție a țițeiului din Moreni, întreprinderile 1 Mai și Rafinăria din Ploiești, precum și întreprinderea Energopetrol din Cimpina au fost distinse recent, prin decret prezidențial, pentru frumoasele rezultate obținute în întrecerea socialistă din anul 1979. Și un tur de orizont asupra activității prodigioase a petrolistilor și a constructorilor români de utilaj petrolier, în aceste condiții, se impune ca o datorie de suflet: în țară, în jur de 100.000 de oameni sînt dedicați acestei meserii aspre, fundamentale în geografia economică națională, intrată în tradițiile noastre industriale.

Am descins întii la Moreni, unde oamenii încă mai cred cu tărie că, orice s-ar întimpla în materie de noi prospecțiuni, oșile căruțelor țării tot cu păcura care mocnește sub picioarele lor se vor unge, un aur viscos, întunecat, inflamabil. Și tot aici aflăm și citeva dintre sarcinile de excepție pe care anul în curs le-așază înaintea lucrătorilor din industria petrolului: realizarea cu același număr de instalații a unui volum suplimentar de 60.000 ml foraj, prin mărirea cu cel puțin 8 la sută a vitezelor de lucru, prin reducerea cu 20-30 la sută a timpului neproductiv, prin scurtarea considerabilă a duratei ciclurilor demontaj-transport-montaj; creșterea gradului de recuperare a țițeiului din zăcăminte la 32-33 la sută, prin utilizarea optimă a fondului de sonde, prin creșterea corespunzătoare a coeficientului de exploatare. Multe, foarte multe metode de o incontestabilă modernitate înscriindu-se în rîndul premierelor absolute. Din toate aceste eforturi urmînd să - multe, la scara întregii țări, un spor de extracție de 300.000 tone țiței. Și schela Morenilor, cea mai veche - schelă petrolieră a țării, evident, o aflăm în avangarda acestui efort concentrat. Ea are în spate o lungă istorie, care se cere onorată mereu.

Numai anul trecut au fost puse aici în funcțiune, suplimentar față de prevederile planurilor, peste 30 de sonde. Tot

(Continuare în pagina 5)

MIHAI PELIN ■

Pictură de Viorel Mărginean

Toamna nu te întrebă ce vreme a fost primăvara!

Aci plouă, aci nu plouă în satul numit Zurbaua, aparținător de comuna Dragomirești Vale, unde cînd nu plouă cade o pulbere măruntă ca praful de mătase, rece, alburiu. În ciuda numelui, satul pare zăvorcît în liniște, încercuit de umbrele fumurii ale norilor răsfrînte în ochiurile de apă care se ivesc pretutindeni. La colțul gardului de ciment al Fermei nr. 4 zootehnice a I.A.S.-ului din Ciocirgira, un singur om se căznoște să facă loc de scurgere apei strînse, pe citeva sute de metri pătrați, la capătul dinspre șosea al unui teren însămintat cu orz. Omul se

numește Nicolae Șerban, este paznicul depozitului de furaje al fermei și nimeni nu l-a îndemnat să se aștearnă pe lucru ci singur a luat o cazma de la „colțul pompierilor“, a observat unghiul de înclinare al terenului și-a săpat șanțul de evacuare prin care apa se scurge într-un canal și apoi în Dimbovița, aflată la citeva sute de metri.

(Continuare în pagina 7)

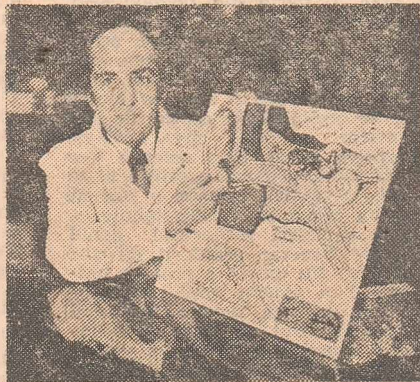
D. CONSTANTINESCU ■

SĂ GÎNDIM CU CAPETELE NOASTRE

Proteza auditivă românească,
cu nimic mai prejos decît
cele mai bune din lume!

Am asistat odată la o scenă amuzantă. Se întîlniseră două vechi prietene, amîndouă trecute destul de prima tinerețe, dacă nu și de-a doua, chiar dacă impresia lor era alta. Prima, ca de obicei, cunoscînd urechea cam tare a celeilalte, i s-a adresat pe un ton mai înalt, așteptînd încuviințarea din cap care să semnifice deplina înțelegere a vorbelor. În locul acestei încuviințări, prietena de-o viață a rostit o frază care a uimit-o pe cealaltă: „De ce strigi, dragă, așa?!” Și totuși, de la ultima lor întîlnire nu se întîmplase nici un miracol, chiar dacă femeia devenise un om cu auzul normal sau, în fine, aproape normal. De fapt, de cităva vreme ea purta o proteză auditivă, complet ferită vederii de pletele pe care timpul începuse să-și semneze pecetea argintie. O excelentă proteză auditivă, fabricată în România!

„După calculele noastre — ne spunea de curînd profesorul Dorin Hociotă, directorul Centrului medical de fono-audiologie și chirurgie funcțională O.R.L. —

avem în țară un număr de peste un milion de oameni hipoauditivi, între care peste 20.000 de copii. Pentru aceștia din urmă există un program de depistare a surdității încă de la naștere și de reeducare a auzului. Pentru oamenii mai virșnici însă, singura soluție este proteza auditivă, iar utilizarea ei are o importanță socială deosebită. Oricine știe că surditatea, chiar dacă se manifestă în diferite grade de hipoacuzie, este cu adevărat o infirmitate, care își poate pune pecetea

(Continuare în pagina 2)

DUMITRU GRAUR ■

Radio-șanț

Cunosc expresia de prin perioada anului 1944 și mi-o explic, să zic așa, aproape „fizic“: trăiam la țară și, în acea vreme cu lume nevoiașă, bătută de război și apoi de secetă, vedeam cum aproape seară de seară zeci de babe analfabete ieșeau „la șușea“ și așezîndu-se pe marginea șanțurilor cu picioarele strînse sub ele și cu basmalele legate sub bărbii... sporovăiau. Ce era în mințile lor neluminate nici măcar de literele alfabetului dar zbicite de veștile incerte sosite de pe front, de imaginile despre tehnicile drăcești de luptă nu este greu de explicat. Țin minte că, la un moment dat, după zborul unui avion-poștă peste sat a circulat cu insistență „știrea“ devenită iute „convingere“ că un fel de aparate-păsări se vor așeza noaptea pe acoperișurile tuturor caselor și în dimineața următoare niște persoane misterioase vor mitralia pe toți cei ce nu vor ieși cu minile ridicate, adică prîndîndu-se acelor forțe fantastice... Și mai țin minte replica — poate nu teribil de elegantă, dar foarte exactă — dată de un flăcău mai zdravăn în ființa sa înterloară, unui înfricoșat de aceste vorbe: „Bă, idiotule, te lei după radio-șanț?“

El bine, se întîmplă să mai dăm și astăzi de asemenea „receptorii“ ai radio-șanțului și lucrul n-ar fi de natură să ne mire total dacă

(Continuare în pag. 6)

EUGEN FLORESCU ■

Biogazul la vîrsta maturității

Începînd cu stația-pilot de valorificare a apelor uzate, Complexul de creștere porcilor de la Peris, un complex de 50.000 de capete, mai produce 766.000 de metri cubi de biogaz, echivalent cu 550 tone combustibil convențional, nămol fertilizant, echivalent cu 162 tone azotat de amoniu, 23 tone fosfat trisodic, 32 tone sulfat de potasiu, îngrășăminte chimice clasice și 200.000 metri cubi apă pentru irigații. Stația de epurare a devenit, dintr-o anexă a complexului care ridica prețul de cost într-un mod supărător, o secție productivă cu toate avantajele pe care le aduce aceasta. Stația de epurare asigură, în proporție de 90 la sută, energie termică și 50 la sută energie electrică, autonomia energetică a complexelor de creștere porcilor.

(Continuare în pagina 9)

OPREA GEORGESCU ■

VIZITA DE LUCRU A TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU ÎN UNITĂȚI AGRICOLE DIN JUDEȚELE ILFOV ȘI IALOMIȚA

La începutul acestei luni de primăvară — pe 3 aprilie —, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, s-a aflat din nou, cu ocazia vizitei de lucru în județele Ilfov și Ialomița, în mijlocul lucrătorilor din agricultură. Secretarul general al partidului a examinat la fata locului modul în care conducerea unităților agricole acționează pentru accelerarea lucrărilor agricole, în special a însămînțării tuturor culturilor. Prezența tovarășului Nicolae Ceaușescu în Cîmpia Română, acolo de unde se obține în bună parte pîinea țării, prezența sa în aceste clipe hotărîtoare pentru recoltă, ne probează, pentru a cita oară?, grija și preocuparea permanente pe care secretarul general al partidului le manifestă continuu, sporite în aceste zile de campanie, față de bunul mers al agriculturii.

Străbătînd un traseu de aproximativ 400 kilometri, prin unități agricole din comunele Prundu, Chirnoși, Ulmeni, Nicolae Bălcescu, Independența, Progresul, tovarășul Nicolae Ceaușescu, însoțit fiind de tovarășii Constantin Dăscălescu, Angelo Miculescu, viceprim-ministru al guvernului, ministrul agriculturii și industriei alimentare, Vasile Mușat, prim-secretar al Comitetului județean Ilfov al P.C.R., a examinat stadiul actual al lucrărilor, a discutat cu membrii unităților agricole, cu președinții de cooperative agricole de producție, cu inginerii și mecanizatorii, cu specialiștii. S-a putut constata că, în urma indicațiilor date organelor locale de partid și de stat de către secretarul general al partidului, s-a imprimat un caracter mai accelerat lucrărilor agricole, o

concentrare mai mare de forțe, o prezență mai mare în cîmp a cadrelor de conducere și specialiștilor. În același timp însă, secretarul general al partidului a putut constata „pe viu” că nu peste tot se acționează la nivelul dotărilor și posibilităților, al exigențelor și regulilor stabilite.

La hotarul dintre terenurile agricole ale C.A.P. Puieni și C.A.P. Pietrele, din comuna Prundu, mecanizatorii lucrau intens la însămînțări, pregăteau terenurile pentru această operațiune, se însămînțaseră zeci de hectare cu sfeclă-de-zahăr, sfeclă furajeră și lucernă. Dar inspectînd modul în care au fost făcute arăturile, tovarășul Nicolae Ceaușescu a putut constata că nu peste tot s-a respectat adîncimea cuvenită, că pe cîmp au rămas încă din toamnă coceni de porumb care acum îngreunează lucrările. Secretarul general al partidului a recomandat, așa cum de fiecare dată o face, să se respecte normele de lucru, în special densitatea, să se urgențeze lucrările și mai ales însămînțatul culturilor. Aceasta se impune cu atît mai mult, cu cît într-o serie de zone lucrările agricole sînt mult întîrziate din cauza timpului nefavorabil.

Pe terenurile Cooperativei agricole de producție Pietrele s-a apreciat faptul că însămînțările din toamnă au fost făcute în bune condițiuni, dovadă că grîul arată frumos, făcîndu-i pe cooperatori să sconteze pe o recoltă de peste 5 000 kilograme la hectar, producție superioară celei de anul trecut.

Pe terenurile Cooperativei agricole de producție Căscioarele, comuna Chirnoși (Ilfov), secretarul general al partidului s-a interesat de mersul lucrărilor pregăti-

toare pentru însămînțarea florii-soarelui, a porumbului, a celorlalte culturi, în special a fasolei, și a cerut să se ia măsuri pentru urgentarea acestor lucrări, pentru trecerea la însămînțatul fasolei. Aceleași recomandări le-a făcut tovarășul Nicolae Ceaușescu și cooperativelor de la ferma Valea Roșie, din comuna Ulmeni. Vizita de lucru a continuat apoi în județul Ialomița, pe terenurile C.A.P. Nicolae Bălcescu, unde mecanizatorii i-au raportat secretarului general al partidului că s-au mobilizat pentru pregătirea însămînțării sfeclei-de-zahăr, că lucrările se desfășoară bine, conform prețioaselor sale indicații și l-au asigurat pe tovarășul Nicolae Ceaușescu că anul acesta sînt hotărîți să obțină o producție de 60 tone la hectar, față de 47 tone, anul trecut. De pe ogoarele Cooperativei „N. Bălcescu”, tovarășul Nicolae Ceaușescu a poposit pe ogoarele C.A.P.-ului Potcoava, comuna Independența, unde s-a constatat că parte din terenuri sînt nearate, că n-au fost adunați cocenii, fapt care reclamă acum, în plină campanie, operațiuni sporite. Gazdelor li s-a atras atenția asupra acestor rămăneri în urmă, asupra faptului că trebuie să acționeze rapid, pentru a trece cu toate forțele la însămînțări. Întîrzieri asemănătoare a constatat secretarul general al partidului și la C.A.P. Progresul, ultimul obiectiv al vizitei de lucru; și aici tovarășul Nicolae Ceaușescu a cerut să se ia măsuri pentru grăbirea ritmului lucrărilor la toate culturile, să se asigure, totodată, lucrări de calitate. Și aici, ca peste tot în unitățile vizitate, mecanizatorii, cooperativii, specialiștii s-au angajat față de secretarul general al partidului, să nu precupețească nici un efort, să lucreze în

schimburi prelungite, să lucreze și noaptea, pentru a recupera rămănerile în urmă, pentru a însămînța fiecare centură la timpul său optim, asigurînd astfel producțiile planificate.

La încheierea vizitei sale de lucru, tovarășul Nicolae Ceaușescu a recomandat ministrului de resort, organelor județene și locale de partid să ia toate măsurile necesare pentru mai buna organizare a muncii, pentru depășirea grabnică a restanțelor, pentru desfășurarea în ritm accelerat și în bune condițiuni a campaniei de însămînțări. A cerut, de asemenea, să fie folosite din plin, la întreaga capacitate, tractoarele și mașinile agricole, să se constituie schimburi permanente de noapte, să fie mobilizați toți muncitorii, specialiștii, cadrele de conducere din fiecare unitate, toți cetățenii comunelor în frunte cu primarii, inclusiv elevii școlilor, să fie suspendate unele activități pe raza fiecărei comune pînă la încheierea campaniei de primăvară — campanie hotărîtoare pentru asigurarea unor recolte bogate în acest an. Prin prezența sa din nou în rîndul lucrătorilor din agricultură, în miezul faptelor, în toila acestei bătălii care se duce pentru asigurarea pîinii poporului nostru, vizita de lucru a tovarășului Nicolae Ceaușescu a constituit un nou moment important al dialogului permanent pe care secretarul general al partidului îl poartă cu poporul, în cazul de față cu lucrătorii din agricultură. Vizita de lucru a dat un nou și puternic impuls desfășurării în ritm sustinut și cu rezultate din cele mai bune lucrărilor din campania agricolă a acestui an.

GRIGORE NICOLAE ■

Proteza auditivă românească

(Urmare din pagina 1)

pe întreaga viață a unui individ, în relațiile de familie, de societate, în activitatea profesională. În acest scop, centrul pe care îl conduc a avut întotdeauna în atenție problema protezării auzului, consecință directă a cererilor foarte mari care se înregistrează în fiecare an la minister”.

O proteză auditivă joacă același rol pe care ochelarii îl au pentru vedere. Majoritatea oamenilor trocuți de 40 de ani trebuie să poarte ochelari, chiar dacă uneori nu o fac. Ochelarii, în fond, sînt o proteză vizuală. Cea auditivă susține auzul, amplificînd de cîteva ori sunetele percepute de urechea omului. La fel ca la ochelari, unde gradul de slăbire a vederii se măsoară în dioptrii, o proteză auditivă trebuie să țină cont de caracteristicile specifice fiecărei pierderi de auz, relevate după audiogramă, măsurînd în decibeli și în hertzi gradul de pierdere al auzului. Un auz normal este cuprins între 0 și 30 de decibeli (sub zero ajung doar cei cu o ureche extrem de bună). Dacă bolnavul nu aude decît sunetele dintre 30 și 50 de decibeli el suferă de o hipoacuzie moderată, neputînd în consecință auzi, spre exemplu, o convorbire purtată în șoaptă. Între 50 și 70 de decibeli hipoacuzia devine medie, interlocutorii fiind nevoiți să ridice tonul pentru a fi înțeleși, iar între 70 și 90 hipoacuzia e severă, de unde nevoia de a striga la ureche pentru a te face auzit. La peste 90 de decibeli hipoacuzia devine profundă, pacientul e surd de-a binelea, ceea ce nu înseamnă însă că o proteză auditivă nu-i va putea reda auzul, bineînțeles numai dacă urechea a rămas cît de cît sensibilă.

În general, două sînt problemele legate de folosința aparatului auditiv. Mai întîi ignoranța, fiindcă nu toți hipoacuzii au aflat de existența protezelor moderne, sofisticate electronic și mult scăzute în dimensiuni, care înlocuiesc protezele grele, de buzunar, de acum un deceniu sau două. Și apoi, o parte din bolnavi s-ar simți cu orgoliul atins dacă ar folosi o proteză, așa cum unii nu folosesc ochelarii ca să-și ascundă vîrstă. Deși este evident pentru toată lumea că ochii nu-i mai ajută ca în tinerețe. A doua problemă este legată de posibilitățile reduse de import ale acestor aparate, circa 1 500 de proteze auditive anual, cînd cererile trec de 10 000. O bună proteză auditivă costă pe piața vest-germană aproape o mie de mărci, dar din punct de vedere tehnic ea este aproape perfectă, respectînd genul de amplificare necesar pierderii de auz fiecărui pacient. Nu există o proteză universală, ce e bun pentru unul, asigurîndu-i o audição optimă, devine imposibil de folosit pentru altul, de unde necesitatea gradației acustice de care am vorbit. Ei bine, toate aceste probleme au fost rezolvate de medicii și specialiștii de la Centrul de fono-audiologie, colectivul condus de profesorul doctor Dorin Hociotă, renumit chirurg O.R.L.-ist, reușind să pună la punct la ora actuală o proteză auditivă de cea mai bună calitate, perfect comparabilă cu cele mai bune aparate ale firmei „Siemens”.

În privința integrării activității de profilaxie și tratament cu învățămîntul și cu cercetarea, Centrul de fono-audiologie condus de profesorul Hociotă poate deveni un adevărat exemplu pentru lumea

medicală de la noi din țară. Cu un colectiv restrîns, format din doar 11 medici și 2 ingineri, oameni care fac zi de zi nu numai muncă de cercetare, ci și o activitate de asistență medicală curentă, unitatea medicală amintită a reușit, desigur beneficiînd și de sprijinul material al Ministerului Sănătății și al C.N.S.T.-ului, nu numai să ducă la bun sfîrșit o temă de cercetare pretențioasă, dar să și treacă la aplicarea în practică a cercetărilor, construind aparate și testere, obținînd 4 brevete de invenție și unul de inovație, în fine, fabricînd în laborator propriu de electroacustică sute, mii de aparate auditive, la o valoare a micro-producției proprii care va ajunge în curînd la peste 15 milioane de lei. Această micro-producție, care nu este în fond decît valorificarea deplină a muncii de cercetare, creează Centrului de fono-audiologie un statut aparte față de oricare unitate medicală din țară. Cum se știe, în România asistența medicală este gratuită, ceea ce face ca unitățile sanitare să fie departe de a avea beneficii. Iată însă că la București, culegînd roadele unei cercetări excepționale, unitatea de care vorbim încasează anual sume care depășesc cu mult bugetul anual (9 milioane) alocat de stat. Cu alte cuvinte, astăzi, Centrul de fono-audiologie ar putea să se autofinanțeze, devenind prima unitate de acest gen din țară! Ceea ce este însă mult mai important, ceea ce nu se mai poate socoti în bani, nici măcar în valută forte, e recuperarea socială a oamenilor, redarea lor societății, muncii, ca indivizi normali, deloc handicapați de o infirmitate pe care, fără temelji, mulți au socotit-o irecuperabilă. Producția curentă de proteze auditive va fi anul acesta de 6 000 de bucăți, iar cea

de anul viitor va trece de 10 000, lucru care va rezolva deci toate cererile bolnavilor. Prețul de cost, să nu uităm, este identic cu cel al aparatelor aduse din import, aici fiind însă nevoiți să subliniem scutirea ministerului de specialitate de efortul valutar pentru aducerea în țară a unor aparate din import, acum procurate calitativ de produsul fabricat în România. În încheiere ne facem o datorie de onoare din a transcrie numele tuturor celor care au contribuit la reușita multiplă a Centrului de fono-audiologie și chirurgiei funcționale O.R.L.: prof. dr. Dorin Hociotă, dr. Eugen Teșcanu, dr. Alexandru Pascu, ing. Eugeniu Alexandrescu, ing. Ioan Bărbat, alături de care și-a adus contribuția și un colectiv al Institutului politehnic București, format din prof. dr. ing. Vasile Cătuneanu, ing. Mihai Brînzan și Emil Motas.

Ceea ce, pentru viitor, devine important, acum cînd am devenit din importatori producători de proteze auditive, este ca ministerul de specialitate și C.N.S.T.-ul, dînd dovadă de aceeași solitudine și înțelegere pe care au arătat-o pentru cercetarea și punerea în practică a invențiilor și inovațiilor colectivului de la Centrul de fono-audiologie, să la în considerare și posibilitatea sprijinirii atît a dezvoltării producției de serie, cît și pe aceea de... export a numitelor aparate auditive. Sîntem convinși că amatori s-ar găsi destui și peste hotare, mai cu seamă că, din cîte știm, brevetul prevede dreptul de vânzare a produsului în orice țară de pe glob, mai puțin R.F.G.-ul. Acolo, se pare, firma „Siemens” se teme de concurență!

Străveche vatră românească, cu bogate tradiții revoluționare de spirit, de muncă și luptă, orașul de la confluența celor două Tîrnave a fost și va rămîne pentru totdeauna în conștiința neamului. Marea său rol cultural și politic pe care l-a jucat în istoria românilor din Transilvania și a întregului nostru popor începe încă de pe la sfîrșitul primei jumătăți a secolului al XVIII-lea, mai precis prin 1736—1738, cînd devine oraș și reședința episcopiei greco-catolice unite românești. Se știe că evenimentul care a polarizat atenția întregii națiuni a fost anul revoluționar 1848. Aci, pe cîmpia din preajma Blajului, devenită Cîmpia Libertății, a avut loc Marea Adunare Populară la care au participat peste 40 000—50 000 de oameni, în majoritate români, și au protestat împotriva „unirii” forțate a Transilvaniei cu Ungaria, cerînd cu înflăcărare unirea pentru totdeauna a acestui străvechi teritoriu românesc cu muma-tară.

Dar, evocînd istoria încercatului nostru popor, vom constata că, prin înființarea, în 1755, a primelor școli și institute cu caracter umanist, Blajul a devenit centrul cultural al românilor uniți și al Școlii ardelenice. Mulți dintre cărturarii români de seamă, precum Samuil Micu, Gh. Șincai, Petru Maior, Ioan Budai-Deleanu, Gh. Barițiu, Simion Bărnuțiu și alții, și-au făcut studiile la Blaj, ei aducînd apoi o mare contribuție la dezvoltarea școlii și culturii românești în vatra de dincolo de munte a pămîntului nostru strămoșesc. Preluînd aceste înaintate tradiții, școlile Blajului și slujitorii lor le-au dezvoltat și îmbogățit cu grijă în anii construcției socialiste.

...S-au împlinit, iată, în aceste zile, 225 de ani de la înființarea școlilor românești din orașul Blaj. Momentul aniversar a stîrnit firește un larg ecou nu numai în rîndurile slujitorilor școlii Blajului, ci și în rîndurile întregului nostru popor, și s-a concretizat, printre altele, prin participarea la manifestările sărbătorești

a reprezentanților organelor locale ale puterii de partid și de stat, a reprezentanților Ministerului Educației și învățămîntului.

Punctul culminant al manifestărilor l-a constituit vibrantul Mesaj adresat de tovarășul Nicolae Ceaușescu cadrelor didactice și elevilor școlilor din Blaj. Prin acesta li se adresează, mai întîi, un salut călduros și cele mai

Școlile Blajului

calde felicitări. „In cele peste două secole de existență — se spune în Mesajul secretarului general al partidului și președintelui republicii — școlile din Blaj — străveche vatră de cultură și luptă revoluționară — au adus o contribuție de seamă la instruirea și educarea tinerelor generații, la pregătirea și formarea lor în spiritul dragostei față de patrie și popor, al idealurilor nobile ale umanismului și frăției dintre oamenii muncii, ale afirmării conștiinței naționale. La Blaj au activat vreme îndelungată, în momente istorice deosebite, cărturari de frunte al țării noastre, patrioți înflăcărați care, prin cuvîntul și scrisul lor, au militat cu înflăcărare pentru libertate națională și dreptate socială, pentru cauza scumpă a unității naționale, a independenței și suveranității poporului român”.

Mesajul subliniază că, preluînd și dezvoltînd minunatele tradiții ale înaintașilor, școlile din Blaj au cunoscut,

după 23 August 1944, transformări profunde, ele evoluînd într-o strînsă legătură cu cerințele de progres ale societății, ale operei de construcție socialistă în patria noastră. Bilanțul ce se face cu prilejul aniversării trebuie să constituie un imbold și mai puternic de a ridica la un nivel tot mai înalt întregul proces instructiv-educativ pe baza celor mai noi cuceriri ale cunoașterii umane, de a-l lega tot mai strîns de producție și cercetare, de cerințele vieții.

Secretarul general al partidului nostru își exprimă încrederea că toate cadrele didactice din Blaj vor munci cu pasiune și dăruire pentru înfăptuirea neabătută a Programului partidului privind perfecționarea continuă a învățămîntului de toate gradele, creșterea rolului școlii în pregătirea tineretului pentru muncă și viață, în educarea lui în spiritul concepției înaintate, revoluționare a partidului nostru.

Adresîndu-se cu deosebită căldură direct elevilor, tovarășul Nicolae Ceaușescu l-a îndemnat să învețe și iar să învețe, să facă totul pentru a se situa permanent la înălțimea frumoaselor tradiții ale înaintașilor lor, pentru a răspunde cu cinste exigențelor tot mai înalte pe care partidul și statul nostru le pun în fața tinerei generații.

În încheierea Mesajului său, tovarășul Nicolae Ceaușescu a spus: „La această sărbătoare a școlilor din Blaj, vă adresez dumneavoastră tuturor — profesori și elevi — chemarea de a munci cu răspundere și pasiune pentru ea, împreună cu întregul nostru popor, să vă aduceți contribuția activă la dezvoltarea și înflorirea învățămîntului românesc, la înfăptuirea neabătută a istoricelor hotărîri ale Congresului al XII-lea, a mărețului Program de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism”.

MIHAI STĂNESCU ■

„Copiii ce se nasc la sfîrșitul unui război sînt speranța neamului. Așa zicea tata”

Gheorghe Răduță s-a născut la 19 septembrie 1944, în orașul Băicoi (Prahova). A absolvit liceul la Băicoi și Facultatea de agronomie din cadrul Institutului „Nicolae Bălcescu” din București. De la terminarea facultății este inginer-șef la Cooperativa agricolă de producție „Berțești de Jos” — Brăila. Este membru al Partidului Comunist Român.

— Ești născut, așadar, Gheorghe Răduță, în 1944! Care este Sempul sub care muncii voi, cei din „generația '44”?

— Zodia sub care ne-am născut, sub care muncim noi, este, cred, a Libertății. Nu ne-am ales-o, ci am moștenit-o și, pentru mine, faptul devine cu atât mai tulburător. Copiii care se nasc la sfîrșitul unui război devin, spunea tata, speranța neamului. Mă apasă al naibii de mult această vorbă, această datorie subînțeleasă, datorita noastră de a construi sub însemnele acestei scump plătite Libertății.

— De ce te apasă?
— Pentru că încă nu știu, prin ceea ce fac, dacă împlinesc în parte măcar această speranță.

— Ce faci tu aici, în Bărăgan?
— Caut să scot din niște nisipuri zburătoare recolte cât mai mari; acum, iată, fertilizăm cimpul cu îngrășăminte chimice și, mai ales, cu îngrășăminte organice. Numai pe 150 hectare, care vor fi însămintate cu sfeclă-de-zahăr, am cârât 6 000 tone de gunoi de grajd.

— Și pe ce producții contezi, după această treabă?

— Dacă adăugăm la fertilizarea asta un semănat de calitate, după ce terenul s-a nivelat, dacă respectăm udările necesare, obținem 50 tone de sfeclă la hectar. Stas!

— Știi că în județ se obțin și 60 tone?
— Da, 60 tone fizic, dar rămîn tot 50 tone stas; și apoi acolo, în unitățile în care se obțin astfel de producții, domină cernoziomul. La noi predomină săraturile și nisipurile zburătoare. Aici, în stepla asta, după ogorul de toamnă pămîntul se întărește ca o cărămidă; trebuie să dai în el cu barosul, să-l spargi! 2 000 de hectare sînt astfel.

— Ce faceți cu el?
— Pămîntul, știm de totdeauna, ne-a reamintit-o (pentru cei care au uitat) și tovarășul Nicolae Ceaușescu, e o mare avuție națională. Trebuie să-l facem să producă mult. Practic, noi, în loc să aplicăm două discui, cum ar trebui pe un sol normal, aplicăm 5 și chiar 6 discui; iar în loc de un singur tăvălugit, aplicăm 3 sau 4. Numai astfel asigurăm semănatul de calitate, putem obține o producție corespunzătoare.

— Vorbeai de nisipuri zburătoare?
— În zona asta, Berțești — Spiru Haret, bate mult crivățul; bate cu 100—120 kilometri pe oră, mai ales primăvara. Și usucă pămîntul și îl face nisip și îl vilvorează; îl ridică spre cer și fuge cu el pe cimpie cum fugeau odinioară hoții de cai. Lighioanele cimpului se ascund atunci, fug și ele spre adăposturi, să nu le acopere dunele de nisip; că nisipul fierbe cum viforul!

— Oamenii?
— Își leagă cite o basma în dreptul gurii și al nasului; și își apără ochii cu palmele. Și nu se dau bătuți!

— Cum adică nu se dau bătuți?
— Nisipul spulberat se depune peste plantații, în strat de 15 pînă la 20 cm; le sufocă. Cam după trei zile crivățul stă. Și oamenii reinsămîntează pămîntul: ori cu planta aia, ori cu alta. Dar se întimplă ca iar să bată crivățul și iar să acopere semănăturile de grâu sau de porumb: la Spiru Haret, de pildă, am însămintat o cultură de coriandru de trei ori!

— Truda asta imi amintește de mitul lui Sisif!

— Poate truda lui Sisif însemna o caznă deșartă. Noi nu muncim în van însă: oamenii, excelenți muncitori, proverbial de harnici, luptă cu severitatea locurilor, pentru a exista aici, unde există de totdeauna, pentru a conferi locurilor un sens. Tata m-a vizitat sărmanul pe un astfel de timp: se ținea că putea de caroseria unui camion descoperit și plîngea. La dinsul, la Băicoi, nu văzuse nisipuri

zburătoare. Eu, pe un astfel de timp, mă așez pe burtă, în căruță, și cailă mă aduc singuri la unitate.

— În județul Dolj există Stațiunea centrală de cercetări pentru ameliorarea nisipurilor; au, după cite știm noi, rezultate bune în cercetarea culturilor de pe terenurile nisipoase. Ați luat legătura cu specialiștii de acolo?

— Noi, nu; poate tovarășii noștri de la Direcția agricolă. O preocupare există și aici însă; a început să se planteze vița-de-vie. Ar mai merge, credem noi, sorgul; președintele unității, Radu Gheorghiu, are o experiență în direcția asta. Sorgul consolidează terenul, dă o producție de 5—6 tone la hectar, are preț bun de valorificare. De ce să semănăm de trei ori grâu și să nu recoltăm nici o dată, cînd am putea să semănăm alte culturi, să valorificăm mai bine pămîntul? O să întrebăm, poate, de ce? Pentru că noi nu avem această independență operativă; primim plan de cultură!

— Cînd se liniștește crivățul aici?
— Bate mult acum, în lunile martie-aprilie; uneori chiar și în mai. După cum arată cerul, azi-mine poate să înceapă. Și dacă stai o zi sub crivăț, arăți ca un om carbonizat; te „bronzezi”...

— Cu ce nu ești dumneata de acord, inginer Gheorghe Răduță?

— Cu oamenii care nu se țin de cuvînt. Și iar o să mă întrebăm: de ce? Și eu, în loc de răspuns, o să vă relatez această istorioară: în anul 1978, pe teren neîrgătit, ne-am realizat planul la toate culturile. În 1979, au venit irigațiile peste noi și ni s-a majorat, în chip firesc, planul. „Au venit” e un fel de a spune, pentru că în realitate amenajările pentru irigații nu s-au făcut pe toate suprafețele. În realitate, noi am obținut producții mai mari decît în anul 1978, dar sub planul pe care l-am avut pentru 1979. Din cauză că nu a sosit apa la plantă. Nici în 1980 nu sîntem siguri că vom avea apă pe tot terenul, deși producțiile sînt planificate ca pentru terenuri irigate. În cazul ăsta, oamenilor li se rețin între 10 și 20 la sută din retribuție; nouă, adică. De ce nu li s-ar reține suma aceasta celor care nu și-au ținut cuvîntul, constructorilor, conducătorilor de la Truștea de construcții și îmbunătățiri funciare?

Pentru că acolo unde am primit apa la plantă, unde sistemul de irigații a funcționat, producția de porumb, pe o suprafață de 40 hectare, a ajuns de la 3 640 kilograme boabe, la 10 000 kilograme știuleți la un hectar! Dovadă că măsura luată de organele județene, de a se iriga și aceste terenuri, este foarte bună, dar ea trebuie îndeplinită corect, așa cum s-a stabilit. Și să primim planul majorat, după ce se recepționează sistemul de irigații!

— De ce îți-e frică aici, în stepla nisipurilor zburătoare?

— De plafonare, tovarășe; în rest, am tot ce-mi trebuie. Muncesc, zic eu, suficient, ca să nu am sentimentul că înșel pe cineva. Dar mi-e teamă de plafonare. Eu aici, la marginea Bărăganului, trebuie să le vorbesc și iar să le vorbesc oamenilor. Să-i învăț (doar sînt specialist, nu?) să scoată din pămînturile astea sărace recolte din ce în ce mai mari, pentru satisfacerea tot mai deplină (așa se spune doar) a nevoilor lor de viață. Ei, deci, aud de la mine. Dar eu de la cine aud? Aproape de la nimeni, decît, așa, de pe la vreun instructor; din ceea ce mă înformez eu. Și, sincer să fiu, surse de informare noi, inginerii din ceapuri, avem foarte puține. Aș dori să știu mai multe, să aflu ultimele noutăți în materie, să ne comparăm cu cei mai buni agricoli de pe mapamond. De ce nu?

— Frica asta de plafonare mi se pare un lucru bun; îți ține conștiința mereu trează, te apără exact de ceea ce îți-e frică: de plafonare!

— Agricultură nu se mai face de mult în campanii, este o campanie continuă. Poate tocmai aceasta îi sperie pe mulți dintre colegii noștri, îi face să dea bir cu fugiții. Mă întreb, uneori, unde or fi absolvenții institutelor agronomice din țară, pentru că aici, în Bărăgan, avem nevoie de mulți specialiști în agricultură. Mă întreb și aud că unii și-au iubit într-atît meseria, încît s-au transformat în chelneri!

— Am înțeles că nu ești singurul agronom din familie; de unde dragostea pentru pămînt?

— Într-adevăr, din cei patru feciori ai croitorului Victor Răduță, din Băicoi, trei sîntem agronomi: eu aici, Stelian la I.A.S. „Pomicola” din Băicoi și Traian, anul trei, la Institutul agronom din București, pe care, dacă nu-l voi găsi, după absolvire, într-o unitate agricolă din România, ca bun specialist, îl voi „ajuta” cu propria mea experiență.

— E o amenințare pentru ei?
— Nu, e un fel de a-i purta de grijă. Noi, din fragedă copilărie, am rămas orfanii de mamă; mai pe urmă și de tată. A trebuit să ne creștem cam singuri, adică unul pe celălalt. Și am reușit: toți cinci, cîți sîntem, am terminat o facultate. Mai trebuie oare să spun că datorită condițiilor create de statul nostru am reușit această performanță?

— De ce ai avut nevoie mai mult și mai mult cînd ai sosit aici, în Bărăgan?

— De baie și de apă caldă. Veneam acasă plin de nisip și oricît mă scuturam tot mai băgam citeva kilograme în casă. Nu aveam apă, la început, și mă culcam pe jos. Vedeti, țăranel din mine nu vroia să-și mutdărească așternutul cel scrobit. Așa simțeam că nu puteam trăi. Am hotărît să-mi fac singur bala, chiar dacă am să sap 100 de metri în pămînt. Am săpat numai vreo cinci metri!

— Și dacă n-ai fi dat de apă?

— Dunărea e la circa 7 kilometri de aici; făceam conductă, aș fi adus apa pe țevi de trestie și tot o aduceam. Acum în casa în care locuiesc am și încălzire centrală, nu numai baie.

N. GRIGORE MĂRĂȘANU

În numele vieții

Am supraviețuit „lagărelor morții” pentru că am crezut statornic, am crezut, cu înverșunare în viață. Am supraviețuit pentru că în luptă cu moartea nu am fost singur, am simțit lingă umerii mei umerii tovarășilor de suferință, am auzit, în crîncena înclăștare cu moartea, inimile lor bătînd la unison cu inima mea. Nu ne cunoșteam numele, nu știam nici măcar să vorbim aceeași limbă; ne-au unit, ne-au înfrățit durerea, speranța, dorința de a supraviețui. Am fost aruncați în lagărele de exterminare sute de mii, milioane. Am supraviețuit puțini, dureros de puțini.

Ca un omagiu adus celor care nu s-au mai întors m-am simțit, din prima clipă a eliberării, și mă voi simți totdeauna, pe deplin solidar cu toți cei care, oriunde pe acest pămînt, indiferent în ce fel și pe ce teren, înfruntă moartea în numele vieții. Nu se putea, deci, să nu mă preocupe, să nu urmăresc cu sufletul la gură, ca atîția alții, titanica luptă care se dă pretutindeni, inclusiv la noi în țară, împotriva unuia dintre cei mai necruțători dușmani ai vieții noastre — cancerul. Așa l-am cunoscut, cu aproximativ trei ani în urmă, pe unul din temerarii ostasi ai acestei dramatice bătălii: doctorul Mihai Leontopol.

Cine vrea să-l cunoască pe acest om, să-i știe generozitatea și dăruirea, dimensiunile și eficiența investigațiilor sale, nu are nevoie să stea de vorbă cu el; e suficient să privească fețele impietrite de durere ale oamenilor, zilnic alții, care bat la ușa cabinetului său strîngînd în mîini dosarul cu radiografii, dosarul cu neiertătorul diagnostic „al mamei mele”, „al fiului meu”, „al surorii”, „al unei mătuși”, să le vadă apoi licărul de lumină care le apare subit în ochi în clipa în care doctorul Leontopol îi poftește în cabinet; e suficient să vezi cum celor care vin pentru prima oară li se descreșcă frunțile adînc brăzdate în timp ce așteaptă la rînd auzindu-i povestind, pe pacienții mai vechi, despre ameliorările de-a dreptul miraculoase care au survenit în urma tratamentului.

Prietenul meu, M.A., mi-a relatat cum într-o zi, în timp ce aștepta să ia medicamente pentru tatăl său, din cabinet a ieșit o bătrînă care, cu lacrimi de bucurie pe obraji, repeta întruna: „m-a sărutat doctorul, auziți, oameni, m-a sărutat”. După ce și-a stăpînit emoția, bătrînica a început: „Știi, eram așa de bolnavă încît nu mă mai puteam mișca. Zăceam pe patul de moarte. Am început tratamentul cu trei luni în urmă. Cineva din familie a venit aici cu dosarul meu și mi-a adus acasă medicamentul. Boala a dat așa de tare înapoi, mă simt atît de bine, încît domnul doctor, care-mi cunoșcuse starea disperată din dosar, văzîndu-mă cum arăt, m-a sărutat de bucurie”.

Pentru mine, ca și pentru mulți alții, era deosebit de încurajator să știu că în titanica bătălie împotriva cancerului, iată, dincolo de controversele iscate, pînă la un punct firești, în afirmarea oricărei idei noi, încă un luptător, doctorul Leontopol, e mereu la post, că oamenilor loviți de această boală necruțătoare li se oferă încă o șansă de a fi redată familiei, bucuriei, muncii, că pentru mulți dintre ei, datorită medicamentului „Leontopol”, zilele de suferință au devenit coșmaruri de care s-au îndepărtat de ani de zile; că alții simt o ameliorare evidentă, constituind tot atîtea argumente de a crede în izbînda acestei cercetări.

Am aflat, zilele acestea, cu consternare, incredibilă veste că doctorul Mihai Leontopol a intrerupt sau este pe punctul de a intrerupe tratarea bolnavilor, investigațiile.

Nu sînt de specialitate, n-am nici o competență în domeniu, nu pot, n-am dreptul și nu vreau să mă pronunț asupra tratamentului „Leontopol”, asupra metodei sale de cercetare sau asupra perspectivelor ei. Dar ea om, ca cetățean al acestei țări, ca unul care zile și nopți, săptămîni și luni în șir am văzut mai multă moarte decît viață, nu pot să rămîn nepăsător. Să nu-mi exprim amărăciunea și consternarea auzind că un om care vrea să aline suferințele umane, care a dovedit, indiscutabil, că aduce ceva nou, ceva

eficient în stăvillirea celei mai necruțătoare boli a secolului, este pus în situația de a se opri din drum. Căci un asemenea demers poate fi zădărnicit nu numai interzicîndu-i omului să-și continue drumul, ci și lipsîndu-l de condițiile necesare, refuzîndu-i sprijinul elementar, descurajîndu-l.

Doctorul Leontopol are multe cazuri vindecate. Se spune că mulți din pacienții lui n-au avut, de fapt, cancer. E posibil. Știu însă că sînt suficiente cazuri pe care somitățile ale medicinei noastre le-au cercetat și au atestat că cei în cauză au avut indubitabil cancer, și încă într-un stadiu disperat, iar acum sînt oameni în pline puteri. Dar e salutar, aș spune spectaculos, și faptul că unor oameni externalizați din spitale, considerîndu-se că nu li se mai poate face nimic, moartea fiind iminentă, tratamentul „Leontopol” le-a prelungit viața cu un an sau doi ori numai cu citeva luni. Au fost, firește, și cazuri cînd organismul bolnavului n-a reacționat. A fost însă științific și riguros demonstrat că medicamentul nu are urmări nocive în nici o împrejurare.

În ce mă privește, cunoscînd și văzînd cu ochii mei, atîția și atîția oameni zbătîndu-se, zvîrcolindu-se, adunîndu-și ultima picătură de energie pentru a mai amina, fie și cu o oră, plecarea în moarte, sînt gata oricînd să mă descopăr, să mă aplec cu adînc respect în fața celui care se consacră, își dă tot ce are mai bun pentru a prelungi nu cu ani, ci fie și cu o singură zi, viața semenului său.

Doctorul Leontopol este, neîndoiește, unul dintre aceștia generoși și temerari luptători pentru prelungirea vieții. Dar rîndurile mele nu se vor o pledoarie pentru el. Aici de mult nu mai este vorba de a apăra un om, ci o cauză. Nu pot să nu mă alătur celor care înțeleg acest lucru, celor care susțin nașterea și afirmarea noului, celor care îi încurajează pe toți leontopolii care vor, care au ceva de dat patriei lor, umanității, ceva îndrăznet, original și necesar. Da, cercetarea lui Leontopol, sprijinirea ei au devenit, prin rezultatele obținute pînă acum, o mare cauză sau, cum se exprima redactorul șef al „Flacării”, o șansă, o șansă de proporții naționale și, de ce să nu sperăm, mondiale.

Nu pot să pricep de ce, cînd se prezintă în mod cert un caz de cancer vindecat la noi în țară, unii se apropie de el cu neîncredere, luînd de la început în brațe pe „este imposibil!”, „tocmai noi?”, „tocmai el?”. Sigur, este nevoie de rigurozitate, de precizie științifică. Dar toate acestea n-au nimic comun cu pasivitatea, cu prejudecata, cu etichetarea, cu suspiciunea. Un om, oricît ar fi de temerar, oricît de puternic l-ar anima spiritul de sacrificiu, pentru a nu obosea are nevoie de încurajare, trebuie să simtă alături de umerii lui umerii celor din jur, să le audă inimile bătînd lingă a lui, animate de aceeași încredere și speranță în izbînda, așa cum sublinia nu o dată secretarul general al partidului. De aici datorita polițică și morală a tuturor eșaloanelor din toate domeniile, începînd cu seful celui mai mic colectiv pînă la ministru, să stimuleze, să creeze condiții materiale și climat favorabil potențării și fructificării tuturor talențelor, tuturor capacităților.

Sînt convins că, în țara noastră, o cercetare îndrăzneată, originală, avînd o șansă de izbînda, nu poate fi frînă, iar o barieră de ordin birocratic ivită accidental sau o neînțelegere de moment, apărută undeva, sînt grabnic înlăturate.

Sînt convins că, în cazul discutat, Ministerul Sănătății, a cărui rațiune de a fi constă în apărarea sănătății, în alinarea celor suferinzi, în limitarea și eradicarea bolilor, va face tot ce trebuie pentru ca doctorul Leontopol să-și continue cercetarea în condițiile pe care le reclamă și le îndreptățește importanța domeniului și rezultatele obținute.

Nu pot să cred că tocmai în aceste săptămîni și luni, cînd, sub impulsul generoșilor și fertilizantelor idei ale celui de-al XII-lea Congres al partidului, se pun temeliile asaltului spre cincinalul noii civilizații, cînd spiritul militant, profund novator al presedintelui țării rodește atît de bogat, un om care, consacrîndu-se apărării vieții, a descoperit o pistă ce se conturează a fi mai generoasă, mai eficientă decît atele în lupta împotriva cumplitului flagel cu numele de cancer, ar putea fi oprit din drum. Nimeni nu are dreptul să atenteze în vreun fel la această șansă.

OLIVER LUSTIG

Pe Valea Motrului, un nou record de tehnică minieră

Odată cu înflorirea zambilelor, cu verdele crud al ierburilor și sălcilor, în Valea Motrului primăvara și-a făcut spectaculosul apariția. Ceva mai întinziți, mugurii florilor de măr și vișin stau gata-gata să plesnească-n ramuri, dar în pragul iminentelor explozii vegetale, Motru, orașul născut nu prea demult din cărbune, își derulează viața citadină într-o ambianță de liniște relativă, nezguduită de cine știe ce fapte imprezvizibile, de mare anvergură, care să-i schimbe decisiv mersul normal spre civilizația anului douăzeci al existenței sale. Asta, la suprafață. Pe străzi și alci, în școli, creșe și grădinițe, în cele câteva puternice unități economice ale urbei de la granița de sud a Gorjului.

Ce se întâmplă însă în străfundurile dealurilor din preajmă? Ce se petrece acolo unde, până mai acum două decenii, straturile groase de lignit stăteau încremenite de zeci și chiar sute de milenii? Pentru cei neavizați se prea poate să nu se întîmpe aici nimic deosebit. Pentru mine unul însă, care știu deja că anul trecut minierii motreni scosese la lumină peste 6 milioane tone de cărbune, ultima zi a lunii martie reprezintă data când s-a finalizat un alt remarcabil fapt de muncă: pentru prima oară în anele mineritului românesc s-a reușit, doar într-o singură lună, să se înainteze 160 de metri într-un abataj de front lung, ceea ce înseamnă că s-a bătut un nou record republican în materie de tehnică minieră. Realizatori: optaci din brigada comunistă a lui Grigore Tutunaru, de la Mina Lupoșia.

Recitesc cu interes scrisoarea-învitație pe care mi-a adresat-o, dintr-o sinceră pornire, inginerul Clement Popescu, directorul Minei din Lupoșia: „Vă invit — scria, printre altele — să participați, pe ziua de 1 aprilie a.c., la consemnarea unui record de tehnică minieră obținut de brigada Tutunaru Grigore. Azi, 16 martie, când noi lucrăm normal, brigada respectivă a realizat deja 92 de metri înaintare în abataj, așa că îl va depăși cu siguranță. Vechiul record republican a fost realizat tot la Lupoșia, de brigada Pigiul Gheorghe. Dacă vă faceți timp și veniți, lucru asupra căruia insistăm, vă veti întâlni aici cu oameni destoinici, care știu să cinstească munca și au loc oricând la Galeria personalităților muncii“.

„Și iată-mă, la data și locul stabilite, dornic să-i cunosc nemijlocit pe realizatorii marii performanțe. N-am avut șansa de a intra în abataj, așa cum intenționam. Cei cincizeci de mineri vrednici, organizați pe trei schimburi, ieșiseră demult din sub. Avuseseră chiar timpul necesar să se odihnească puțin și să se îmbrace sărbătorește cu frumosele lor costume bleumarin închis.“

În 1 aprilie, ora 8 întreaga brigadă, în frunte cu comunistul brigadier Gheorghe Tutunaru, cu șeful de schimb Mihai Barbu, Gheorghe Sandu și Ion Ștan, cu maestrul minier Isăia Păsea, combinerul Ion Tutunaru, cu minerii fruntași Aurel Schirtoiu și Ion Puiu, sînt primii în sala de apoi de notabilități locale, de conducerea minei Lupoșia și întreprinderii miniere Motru. După darea raportului, harnicii mineri au fost felicitați calduros de tovarășul Nicolae Gavrilăscu, prim-secretar al Comitetului județean Gorj al P.C.R. Li s-au oferit apoi flori și, în acordurile fanfarei, au fost îmbrățișați cu afectuozitate de cei dragi.

Minerul Aurel Lăboș, în vîrstă de 28 de ani, necist, originar din Tecuci, a venit la Motru în anul 1975 și s-a calificat la locul de muncă. Locuiește în oraș, la blocul 4, scara 2, an. 13. Sotia îi este casnică și are două fetițe. Munceste cu destoinicie în schimbul lui Mihai Barbu și câștigă între 5.000 și 7.000 de lei pe lună. Este convins că recordul actual nu rezistă multe zile și chiar în această lună va fi doborât.

tot de brigada din care face parte. În ce îl privește, se va lupta cu înverșunare pentru a-și aduce din plin contribuția la răsturnarea lui.

Combinierul Ion Tutunaru, fratele mai mic al brigadierului Grigore Tutunaru. Este unul dintre oamenii de avangard ai brigăzii, un adevărat secerător al lanurilor negre de cărbune. Un om harnic și tenace, care nu cedează niciodată în fața greutăților. Primit nu demult membru de partid, el a participat ca delegat la Congresul al II-lea al Frontului Democrației și Unității Socialiste, for în care a dus cuvîntul minerilor din Valea Motrului și a exprimat angajamentul lor de a da lărilor cit mai mult cărbune, de a concura din plin la realizarea independenței energetice a țării — obiectiv de excepțională însemnătate stabilit de Congresul al XII-lea al P.C.R.

Șeful de schimb Mihai Barbu, comunist, bun organizator, spirit revoluționar dezvoltat și un om cu maturitate profesională.

— El, și cum a fost? — l-am întrebat, făcînd aluzie la record.

— N-a fost ușor. Brigada noastră este însă foarte bine organizată și folosește din plin, cu multă rațiune, și timpul de lucru, și utilajele, și materialele din dotare. La noi a jucat un mare rol orelearea din mers a schimburilor. Apoi, de la vagonetar și pînă la maestrul și brigadier, am muncit toți cu toată tragerea de inimă. Cred că în asta constă tot secretul nostru, adică în muncă făcută cu înțelegere și răspundere comunistă. Vizita de lucru făcută la Motru de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, ne-a îmbărbătat și ne-a mobilizat pe fiecare, ne-a făcut să folosim cu mai multă chibzuință tehnica avansată, materialele din dotare, să fim intranzigenți cu greutățile, cu proorile noastre lipsuri.

Minerul gradul I Sandor Nagy, născut la Sărmășag, județul Salaj, lucrează de 11 ani în bazinul carbonifer al Motrului, are nevastă și copii, locuiește la bloc și câștigă și cite 8.000 de lei pe lună. Este un om de bază în schimbul I, condus de Mihai Barbu.

Brigadierul Grigore Tutunaru, șeful brigăzii de abataj detinătoare a noului record, cel mai mare dintre cei cinci copii ai bătrînului minier Dumitru Tutunaru din Leurda, cel care avea să instauraze aici, în Valea Motrului, o întreagă dinastie de ortaci. El, Grigore, este organizatorul, sufletul și creierul întregii brigăzi pe care o conduce cu pricepere, mult tact și măiestrie și o poartă din succes în succes. Vorbeste puțin. Foarte greu îl determini s-o facă. Ne spune totuși că-i bucuros și mîndru că brigada lui de 50 de ortaci, alcătuită în majoritate din comunisti și uteciști a realizat acest al patrulea record al său, dar că aceasta nu-l mulțumește pe deplin.

— Cu totii sîntem hoțărîți să depășim acest record pe care îl înregistrăm acum. Vă asigur că în această lună vom realiza 165—170 de metri de înaintare în abataj și vom da țării 55.000—60.000 tone de cărbune. Va fi un nou record republican.

Mai mult n-a mai spus taciturnul brigadier. Ascultîndu-l vorbele putine, dar stîind din proprie experiență că ele se identifică întotdeauna cu faptele, inginerul Clement Popescu, omul fără de care n-ar fi fost posibil nici un succes, zîmbește acum și se bucură. El își privește cu drag ortacii și, nu numai din priviri, îmi dau seama că-i iubeste cu adevărat, ca pe propriii lui tovarăși de muncă și de viață. Îi privește și eu și acum înțeleg bine de ce în Valea Motrului primăvara acesată, cu zambile și bujori la butoniere, e o primăvară aparte. E primăvara recordurilor miniere.

MIHAI STĂNESCU

43 de ani în aceeași întreprindere

Îl cheamă Constantin Croitoru și se pregătește să iasă la pensie, dacă n-o fi și ieșit, după 43 de ani petrecuți în aceeași întreprindere, la „Flacăra roșie“, din care 35 purtați la volan. Cu alte cuvinte, trădîndu-și numele, s-a făcut șofer și șofer a rămas, fără ca drumul din comuna natală, Măcieșul de Sus, județul Dolj, pînă la meserie să fi fost scurt, deși acum, cînd a sărit de 60 de ani, i se pare că a fost, după cum scurtă i se pare, nu ascunde acest sentiment, toată viața, pilduitoare prin fidelitate și corectitudine.

A terminat 4 clase la Măcieșul și, sătul de atîta mămăligă cu fasole, s-a pornit-o încotro l-au dus picioarele și, ca să respectăm adevărul pînă la capăt, o scrisoare de la un unchi. Al lui, familie numeroasă, cu 8 guri rînduite în jurul zîlficei mămăligi, munceau pe pămîntul lui Nache al lui Chitiuță, alegîndu-se doar cu praful de pe tobă și cu sărăcia, tot mai grea și mai lucie. Cînd a fost să plece, s-a înfățișat tatălui care, auzind că vrea să-și ia lumea în cap de la 12 ani, s-a miniat, tratîndu-l cu 3 palme! Nici cu mai multe, își amintește, nici cu mai puține, înaintea celei de-a patra ascunzîndu-se în pățul! Pînă la urmă, vizîndu-l încăpățînat, l-a lăsat, nu înainte de a-l povătuî. Du-te, mi-a zis, dar să nu te întorci rusinat că te omor, rușine însemnînd pentru bietul tata să lenevești, să furi și să minți, fapte de care m-am ferit, necăzînd în ele.

A intrat ca ajutor pe un autobuz ce

lega, prin Batiște, Piața Unirii de Dorobanți. Un hîrb pe care a învățat să facă, în 5 minute, o pană și pe care a mai învățat, mai ales asta a învățat, să rabde. Foamea, frigul, umilințele, asemenea tuturor năpăstuiților aceluși timp nedrept. S-a mutat apoi, ca ajutor de mecanic, la „Mociornița“, la tăbăcărie, unde a trăit, încercînd să-și deslușească sensurile, cu mintea lui de flăcău, primul moment crucial al existenței sale, naționalizarea. S-a implicat în ea cu entuziasmul vîrstei, deprinzînd din acel act de importanță istorică o nouă atitudine față de muncă și, concret, față de mașină ce tocmai îi fusese incredîntată, un „Packard“. Mașini va tot schimba, „Packardul“ pe un „Ford“ de 4, „Fordul“ pe un „Pontillac“, „Pontillacul“ pe un „Moskvici“, ajungînd în cele din urmă la camioane de mare tonaj, la „Buceagul“ pe care lucrează azi, dac-o mai luca, dar respectul față de ele va rămîne, cu dovezi, nealterat. Asta însemnînd, într-o ordine poate nu chiar sentimentală, grija față de cauciucuri, față de frînă, față de direcție, față de benzină, față de ulei, față de apă și, mai ales, față de lege. Alfel zis, Costică Croitoru a parcurs cam

un milion de kilometri, fără accidente, fără suspendări de carnet, fără amenzi usturătoare, făcîndu-se vinovat, în 35 de ani petrecuți pe șosele, de 300 de lei, plătiți și aceia pentru fleacuri, de genul unui număr de înmatriculare necitit din cauza noroiului. Procedînd așa, cu corectitudinea și seriozitatea intrate în fire, convins că nu și-a îndeplinit decît datoria, după cum e convins că, dintre toate boile omului sănătos, cea mai rea e boala vitezei. N-a avut-o însă niciodată, de aceea se miră cînd o detectează la unii tineri, se miră și nu înțelege. Dacă pe vremea mea, zice, gîndindu-se la anii petrecuți la patron, viața merita și nu merita să fie prețuită, azi, cînd lucrurile s-au așezat în dreptate și bunăstare, ea merita să fie trăită din plin, căci aduce omului harnic și cinstit numai satisfacții, numai mulțumiri. Care satisfacții, care mulțumiri au însemnat și însemnă pentru acest om simplu, nu cine știe ce scolar, un apartament la bloc, un băiat, Victor, la casa lui, un nepot, Claudiu, cerînd mereu să fie plîmbat prin parc și, mai presus de orice, stima și respectul tovarășilor de muncă, pe care Constantin Croitoru nu i-a dezamăgit niciodată.

Întîl și întîi, socoteste cu voce tare, am pus serviciul, de pe urma căruia am mîncat piine. Apoi, serviciul, în al treilea rînd, serviciul, că din 1945 n-am coborît de la volan decît ca să dorm, dar treaba asta mi s-a părut normală, după cum normal mi s-a părut, tînăr și în putere fiind, să lucrez în orele libere, cu roțile și cu brațele, la calea ferată spre Snagov, la cantina întreprinderii, pe unde a fost nevoie de mașina mea și de mine. Acasă, am fost toată viața musafir, iar copilul l-am văzut mai mult în somn. Plecam în cursă și, în urma mea, ajungea vorbă acasă: e-am ieșit din Capitală, cu treabă. Poate că n-aș fi reușit cum as fi vrut, încearcă un rezumat, dacă n-as fi avut norocul de-o nevastă înțeleghătoare. Dar am avut.

Constantin Croitoru a văzut, firește, multe în viață, ca unul care și-a scris biografia umblînd. Cu folos, dar umblînd. A văzut toate marile orașe ale țării, mai puțin Tulcea, că așa s-a nimerit, caută cea mai simplă dintre explicații. A văzut mîntîi și a văzut marea, la Sinaia și Eforie a stat, ani la rînd, în concedii, cu bilet de la sindicat. A văzut schimbarea la față a fabricii „Flacăra roșie“, fostă dugheană devenită o întreprindere modernă, complet automatizată, iar treaba asta, la care a fost deopotrivă martor și participant, l-a umplut de mîndrie. N-a tras niciodată pe dreapta, nici la propriu, nici la figurat. N-a făcut, e adevărat, lucruri decisive, n-a inventat nici leacul cancerului și nici n-a trecut Canalul Mîneacă înot, a muncit și iar a muncit, la locul lui, anonim și totuși responsabil, această însemnare vrînd să fie tocmai un elogiu adus muncii anonime.

43 de ani, Costică Croitoru, de meserie șofer, și-a făcut datoria în aceeași întreprindere de care se despărțe, dacă nu s-o fi și despărțit, cu regrete, lăstînd în urmă numai pîlde frumozose și laude. Să-i mulțumim pentru asta, ca și pentru altele, nescrise aici.

EMIL NEGOIȚA

Patru repere în geografia petrolieră a României

(Urmare din pagina 1)

atî și-a vădit avantajele indiscutabile aplicarea în practică a unei inițiative rezultate dintr-un studiu întreprins de Ioan Maros, consolidarea straturilor slabe, cu răsini sintetice, în urma căreia se reduce substanțial cheltuielile materiale, se prelungeste timpul de exploatare al sondeilor în funcțiune, se evită înfundarea conductelor cu nisip. La rîndul lor, sonderii Viorel Stavrache, Iacob Păduraru, Traian Frumușanu sau Mariana Lazăr s-au deprins demult cu metodele de ultimă oră de ridicare a factorului final de recuperare a titeiului din zăcăminte, printre care se numără la loc de cinste ca eficiență combustia subterană și injectarea ciclică cu abur fierbinte, mai ales atunci cînd este vorba despre adîncimi relativ mici și titeiuri grele și viscoase, de genul celor încorporate în zăcămintul levantin de pe aceste meleaguri. În sfîrșit, peste amintirea încetosată a flăcărilor în care, periodic, se roseau zăcămintele și peste amintirea jafului de proporții prin care era vlăguît cu nemilă sîngele negru

al acestui pămînt, perfect de coloranele miilor de sonde, Morenii, la apogeele existenței schelei lor, au trecut într-un timp al demnității titeiului și al oamenilor care îl trec cu hărnicie din straturile adînci ale scoarței în pămîntul conductorilor pline de sevele puterii industriale ale României de azi.

Același elan creator îl întîlnim la întreprinderea Energopectrol din Cîmpina și la Rafinăria din Ploiești, același efort productiv marchează și activitatea de peste două decenii a întreprinderii I Mai, constructoare de utilaj petrolier, din aceeași capitală a județului Prahova. Dealtfel, nu credem să gresim afirmînd că aici, la I Mai, unde își desfășuraseră cîndva spațiile strîmte și insalubre fostele ateliere de reparații ale societății Concordia, se zămislesc virfurile de lance ale unei indeletniciri ridicată de români la înălțimea unui superb rafinament tehnic. În 1964, întreprinderea I Mai din Ploiești își vedea răspîlțite eforturile conceptuale și productive cu prima medalie de aur obținută la un tirg internațional, anume în Leipzig, Din cronica izbînzilor reur-

tate de acest colectiv exemplar desprindem și alte date, nu mai puțin importante: în ultimii șase ani, instalațiile de foraj românești F-400 au stabilit recorduri de adîncime în R. F. Germania și Argentina, bucurîndu-se de o egală prețuire în Albania, Japonia și R. F. Germania, în China, Egipt și Venezuela, în Siria, Iugoslavia sau India, în Olanda sau Ecuador. În țară, nu prea demult, la sonda 8.001 din Cobia, instalația F-500, cu 500 tone sarcină la cîrlig, alcătuită din peste 25.000 repere, a realizat recordul de adîncime al forajelor românești, eroii care i-au forat coloana parcă fără sfîrșit fiind sonderii șefi Ovidiu Olteanu, Ionel Vladu și George Calapod, sau maștrii sonderi Ovidiu Diaconescu, Dumitru Iliescu și Gheorghe Ungureanu. În perimetrul schelei craiovene, o altă instalație zămislită la Ploiești, F-125, căzută pe mina brigăzii conduse de maestrul Alexandru Manea, la sonda R 557, a realizat un nou record de foraj, de data aceasta în domeniul vitezelor de înaintare în scoarță. Și recorduri, în acest climat de perpetuă emulație, se realizează și în planul vieții profesionale, ca atare a oamenilor. De pildă, ca să oferim un singur exemplu, Vasile Marin din aceeași întreprindere, la numai 22 de ani abia împlinîti, deținea titlul intr-adevăr onorant de cel mai tînăr petrolișt român calificat să acorde asistență tehnică partenerilor din străinătate. În U.R.S.S., Argentina și R. D. Germană, munca lui a înmulțit caratele prestigiului internațional al petroliștilor noștri.

Cursa contracronometru declansată aici pentru atingerea treptelor celor mai înalte altele progresului tehnic, în acest cincinal al revoluției tehnico-stiințifice, în consens cu obiectivele majore înscrise în Directivele celui de-al XII-lea Congres al partidului, nu se încheie, bineînțeles, cu această enumerare sumară. Oamenii sefului de echipă Ștefan Bratu, printre ei Constantin Pirvu, Vasile Marin și Gheorghe Andronache, abia au pus pe verticală o nouă instalație de foraj concepută aici, F-200 EC, la care acționarea cu motoare diesel, urmînd o tendință accentuată pe plan mondial, a fost înlocuită cu acționarea prin motoare electrice, realizîndu-se un consum energetic cu 20 la sută mai mic, la puteri și condiții de foraj similare, fiind vorba totodată de instalații mai compacte, mai silențioase, mai simple de manevrat. Și nu încapă nici o îndoială că aportul decisiv al întreprinderii I Mai din Ploiești la realizarea instalațiilor de foraj Fomar I și Fomar II, instalate pe platformele de foraj submarin Gloria și Orion, a implicat industria noastră petrolieră în eforturi care dezleagă inteligența tehnică a românilor de orice servitute în raport cu realizările similare din lume.

Moreni, Ploiești, Cîmpina... Trei repere fundamentale în geografia petrolieră a României. Patru întreprinderi din acest perimetru industrial au fost distinse recent, prin decret prezidențial, ceea ce dovedeste cu prisosință și temeinicia și orienturile noi ale unei tradiții consolidate.

Radio-șanț

(Urmare din pag. 1)

M-am ști că, în perioada scursă, s-a pompat atita carte, s-a presat atita știință în toți încit obligația exactității — inclusiv în discuții — ar trebui să devină o axiomă pentru oricare dintre noi. Iată, de pildă, cu câțiva ani în urmă, Bucureștiul era străbătut de o veste vindută din multe guri nu numai ca fiind adevărată, dar și cu lux de amănunte. Cutare crainic al televiziunii a fost ucis! Fiind vorba despre unul dintre foștii mei colegi de facultate, m-am cutremurat. Am dat lute un telefon. Mi s-a răspuns cu un hohot, dar m-am putut totuși să nu mă încrunt: ce situație stupidă pentru bietul om să fie trecut la morți de către niște flegari responsabili, numai și numai pentru că — acesta era, de fapt, adevărul — spre a-și proteja ochii își schimbase locul de muncă de la televiziune la radio...

Și uite așa, de-a lungul anilor, se lansează din când în când câte o invenție a vreunei minți bolnave sau analfabete, ciudățenia constind nu atât în apariția ei cât în plăcerea cu care este gustată și consumată, balmăcită și răstălmăcită de niște oameni care nu mai sint babei din 1944, ci indivizi ce-și zic — chiar cu pretenție și ifose — intelectuali; și persoane „subțiri“ și cetățeni „respectabili“! Nu mai departe, anul trecut, niște cadre didactice încercau să mă convingă că un anume tovarăș se poartă ca în evul mediu, și-a retras copilul de la școală, nu-l mai lasă să învețe etc., etc., și erau de-a dreptul revoltăți respectivii dascăli „că se permite“ așa ceva. Întimplarea făcînd să cunosc personal familia respectivă, deci și copilul, știam că nici vorbă de așa ceva; că, dimpotrivă, nu numai că el mergea la școală, dar era și premiant în clasa lui. Nu m-am putut deci reține să întreb: cum se explică, stimabililor, clevețea aceasta? Dumneavoastră, în școală, ar trebui să fiți primii care să-i învățați pe copii să discute numai și numai pe bază de informație exactă. Cum se poate deci ca tocmai dumneavoastră să vă transformați în difuzoarele radio-șanțului? Stupid mi s-a părut, de asemenea, în altă situație să află că și un om a cărui funcție este legată direct de analiza proceselor și fenomenelor culturale, om care pentru fiecare lucrare își pregătește un serios aparat critic, bazat pe o foarte bună informație, la atitudinea în unele dezbateri publice (nu clevețiri particulare, ci dezbateri oficiale!) pe bază de „așa am auzit...“ „așa se spune...“ turnînd — evident — cele mai eronate interpretări și care, apoi, sint colportate ca avînd un anume gir...

Să nu rămîi stupefiat?

Surpriza cea mai mare, recunosc, în circuitul radio-șanțului mi-o produc oamenii cu formație științifică. Oamenii care, în profesia lor, cînd pun bisturiul trebuie să taie la milimetru; care atunci cînd trag o linie nu se pot abate cu un micron; dar care, cînd este vorba despre o flecăreală privind cutare sau cutare lucru, cutare sau cutare persoană, își lasă dintr-o dată gura să se destindă într-un zîmbet atoteînțelegător și dă-i, și dă-i, și toacă, și invirte... Bazați pe nimic. Pe gol. Pe fals. Ore întregi de reuniuni, îndeosebi în unele cercuri familiale, ori prin trenuri, ori pe la stadioane — bazate pe... radio-șanț! Nu-i stupid, cînd sint atitea lucruri minunate, interesante în cel mai înalt grad, și pentru care viața e mult prea scurtă ca să le putem aborda?

Prieteni, — trebuie să le spunem — nu mai sintem în vremea babelor analfabete... Trăim din plin într-o eră care trebuie să fie a maximei corectitudinii, eră a superdezvoltării intelectuale și supercalculelor, era informației exacte, a informației ce trebuie — obligatoriu! — verificată înainte de a fi lansată pe circuite publice...

Zău, prieteni, e jalnic, e rușinos, e descalificat și nedemn să procedăm altfel...

Să ne învîrtim puțin, stimați cititori, în jurul aceluși firicel de apă care, în unele apartamente, nu chiar puțin la număr, curge și curge și tot curge pe țeava atit de banală a robinetului, deși robinetul e închis, atit cit se poate el închide, țeava care, e bine să știm, se numește lebdă de baterie. Potic nume, sigur că da, numai că metafora în sine nu ne poate mulțumi.

L-am abordat, pentru început, pe inginerul Virgil Zărnescu, directorul Exploatarei apei din cadrul Întreprinderii de canalizare și administrare a apei din București, mai pe scurt I.C.A.B. Mi-a fost dat să consemnez, mai întîi și întîi, un minunat și înțelept proverb: „Nimeni nu poate ști adevărul preț al apei înainte ca ea să-i lipsească!“ Aveam să află, în continuare, din dialogul cu inginerul Zărnescu, șeful unui larg colectiv de oameni care duc adevărate bătălii pentru alimentarea cu apă a Bucureștiului, că dacă așa fi locuit în cartierele Titan sau Balta Albă, așa fi sportit numărul celor 3 900 de apartamente (dintr-un total de 34 000 apartamente verificate) în care pe țeava numită lebdă de baterie apa curge intruna, curge mereu, pe apa simbetei, adică în zadar. Dacă așa fi locuit în Drumul Taberei, unde în primele două luni ale anului au fost verificate 14 800 de apartamente, m-aș fi alăturat celor 2 493 de apartamente în care apa curge, de-asemenea, pe apa simbetei. Și, ca să completez cu cifre și date, decorul total al consumului de apă din București, am mai notat din dialogul cu inginerul Zărnescu, că într-o singură zi în Capitală se consumă 1,2 milioane metri cubi de apă, adică, după cel mai riguros calcul, 1,2 milioane tone de apă, din care industria preia 60 la sută. Cele 40 de procente rămase sint puse la dispoziția marelui public, fiecărui locuitor revenindu-i pe zi o cantitate impresionantă: 300 de litri de apă. Din păcate, din cei 300 de litri de apă, caldă și rece, la un loc, bucură-tea-nul consumă efectiv doar 60 la sută, puțin peste jumătate, restul pierzîndu-se printr-un consum irațional, precum și prin aceluși firicel de apă în jurul căruia am făcut, după cum se vede, abia primii pași. În ceea ce privește consumul irațional de apă, acest aspect ar putea fi exemplificat prin spălarea unor farfurii sub jetul fierbinte, neapărat un jet, sau, pe timp de vară, cînd vrem o apă mai rece la robinet, lăsăm să curgă jetul — din nou jet! — aproximativ 2-3 minute, sau în timpul banalului și zilnicului bărbierit, cînd apa curge pe tot parcursul acestei delicioase operații. Sint, sigur că da, exemple mărunte, dar ia să le adunăm pe toate, conform proverbului că strop cu strop se face firicelul și firicel cu firicel se face riul.

„Și, la urma-urmelor, avea să conchidă inginerul Virgil Zărnescu, nu e cine știe ce filozofie. Doar două piese, capul de armătură sau obertainul, cum i se mai spune, plus garniturile, și scăunelul. Atit.“ Obertainul deci plus garniturile sale, și scăunele!

Următorii pași în jurul firicelului de apă m-au dus la magazinul „Sanitas“, pe strada Smirnan, în Lipsani. Interlocutor, Ilie Marin, vinzător, ajutor de șef de unitate, șef care, atunci, în aceea clipă, împărțea retribuțiile.

— Văd că aveți obertainuri.

— Da, avem. Din păcate, însă... noi n-avem scăunele pentru baterii. Vin oamenii și cer, dar nu le putem oferi decit bateria întreagă. Separat nu vindem, deoarece nu ni s-au trimis separat, ca piese de schimb. Cea mai solicitată piesă este scăunelul pentru bateriile obișnuite din fontă emailată. 22 de lei costă, dar nu se găsește. Avem în schimb garniturile din capătul obertainului, cele cu care obertainul se așază pe scăunel prin învîrtirea rozetei. Avem, dar, zice-se, nu sint prea bune. Între alte garnituri, tot pentru obertainuri, nu avem oringurile, două ineluse care sint prinse în interiorul piesei. Și nu avem nici lebdă de baterie, dar asta nu prea o solicită cumpărătorii, deoarece nu din cauza ei curge apa.

— Deci, din cauza garniturii din capătul obertainului, care garnitură trebuie să calce perfect pe scăunel, dar care nu calcă, apa curge și tot curge! Iar dacă omul vine și cere un scăunel, dumneavoastră nu-i puteți oferi decit bateria întreagă.

— Intocmai.

— Dar pentru că bateria costă 180 lei, iar scăunelul doar 22 de lei, omului nu-i convine să cumpere bateria și nici nu o cumpără. Așteaptă ca să găsească pină la urmă un scăunel, motiv pentru care vă și întrebă cînd veți primi scăunele. Așa-i?

— Da.

— Iar dumneavoastră nu știți cînd veți primi. Ce poate face omul în cazul acesta?

— Poate să apeleze la un cunoscut, la un strungar, și acela îi face scăunelul dintr-o bucată de fier. Dacă are un astfel de cunoscut, e mult mai bine să apeleze la serviciile lui. De ce? Pentru că un scăunel din oțel, dacă se poate chiar oțel inox, are o rezistență foarte mare. Cele care ne vin, atunci cînd vin, sint foarte slabe, le mîncîcă apa cu una, cu două.

Următorii pași în jurul firicelului de apă i-am făcut la un centru I.C.R.A.L. L-am ales, la întimplare, pe cel cu numărul 7 al I.C.R.A.L.-ului Giulești, centru care-și are sediul în stația Veteranii din Militari. Interlocutori, tehnicianul Gheorghe Cotan și instalatorul Florea Moșteanu, om cu o vechime de 29 de ani în meseria respectivă.

— Cum rezolvați cererea unui cetățean care vine și reclamă că robinetele de la duș, de la chiuvetă și din bucătărie au scurgeri de apă?

Gheorghe Cotan: „Simplu. Ne deplasăm la fața locului și reparăm. Nu înaintem însă de a înregistra solicitarea într-un caiet special. Înregistram solicitarea și în cel mult 24 de ore, fixînd de comun acord o oră, intervenim.“

— Cit îl costă pe cetățean intervenția respectivă?

Gheorghe Cotan: „10 lei deplasarea, 32,50 lei revizia, plus prețul diferit al materialelor pe care le înlocuim.“

— Ce se întimplă cînd bateria scapă apă din cauza scăunelului?

Obertainul, scăunelul și apa de pe apa simbetei

Florea Moșteanu: „Cu o freză de mină frezăm capătul scăunelului. Numai că treaba asta nu e chiar așa de simplă. Putem freza un scăunel de cel mult 3 ori, după care se cere înlocuit, dar necazul mare abia acum începe, întrucît nu avem scăunele. Să dai cu tunul și n-ai de unde să faci rost.“

— Să zicem că interveniți pentru prima dată la un scăunel. Îi frezați și, gata, totul e în regulă?

Florea Moșteanu: „Nu prea. De obicei scăunele, din alamă fiind, turnate, au o anumită porozitate. E destul să rămînă, cu toată frezarea, un por, cit un virf de ac. Pe acolo apa, la cele 6 atmosfere ale sale, sapă ca în brînză. În două săptămîni scăunelul a cedat. Cel mai bine ar fi ca omul să-și facă scăunelul acela dintr-un oțel inox. Dar, bineînțeles, treaba asta nu e chiar așa de simplă. De unde oțel inox? Să zicem că unii mai fac rost, pe căi ocolite, că doar nu găsec inoxul pe cîmp, dar ce ne facem cu toți ceilalți, cei care nu au nici relații, nici prieteni strungari? Și dacă tot e și dau o soluție, ca unul care ca miine fac 30 de ani în meseria asta, eu spun că tare ar fi bine ca din fabricație scăunele să aibă capătul dintr-un manșon de oțel inox, manșon care poate fi fixat prin presare sau infilțat. Cel mai bine ar fi prin presare, între un manșon și scăunel aflîndu-se o garnitură care să permită presarea. Eu așa am făcut și a ieșit bine.“

— Dar nu e prea scump totuși oțelul inox?

Florea Moșteanu: „Sigur că e scump, dar eu știu o vorbă, de ce să fiu scump la țărițe și ieftin la făină? S-a făcut oare un calcul cit ar costa acel manșon de oțel inox și cit costă apa care se pierde și se tot pierde? De departe s-ar vedea că ar fi mult mai economic să folosim acel manșon.“

— Dar oare fabricantul, Întreprinderea de radiatoare, echipamente metalice, obiecte și armături metalice, mai pe scurt IREMOAS, ce ar avea de zis?

Florea Moșteanu: „Nu știu. Întrebați-i!“

Următorii pași în jurul firicelului de apă m-au dus, firește, la IREMOAS. Interlocutori: inginerul Cristian Iosivoni, inginerul șef al întreprinderii, inginerii Ștefan Gebăilă și Gabriel Marinescu, șeful secției armături și, respectiv, tehnologul secției, inginerul Gheorghe Nica, tehnologul șef al întreprinderii, și economista Aneta Mocanu, șefa biroului desfacere.

— Lumea zice, dacă nu cumva cuvîntul e prea tare, că marile pierderi de apă înregistrate în numeroase apartamente din București, precum și în altele, la fel de numeroase, din întreaga țară, s-ar datoră comportamentului deplorabil în exploatare al unora dintre piesele subansamblu ce alcătuiesc bateriile de baie și de duș. Este vorba, mai exact spus, despre cele două piese, subansamblul cap armătură, adică obertainul și scăunelul bateriei. Și mai sinteți învinuți și de faptul că marelui public nu găsește de mult timp și nicaieri piesa de schimb numită scăunel.

Inginer Cristian Iosivoni: „În legătură cu obertainul nu sintem cu nimic vinovați, iar dacă au apărut nemulțumiri, ele se datorează garniturilor. Principala garnitură este cea din capătul obertainului, cea cu care se etanșează scăunelul. Această garnitură este prea rigidă, chiar din fabricație, iar în contact cu apa caldă și rece, deci în condiții de exploatare, își pierde și bruma de calitate pe care o avea la început. La această depreciere a garniturii care nu se mai mulează pe scăunel se adaugă și compoziția apei, o apă care conține nisip. Acest nisip se impregnează în garnitură și, prin apăsare, roade gura scăunelului.“

— Deci tot ceea ce se întimplă se întimplă numai și numai din cauza unei simple garnituri, garnitură al cărei simbol este C5A. Ce-ar fi de făcut?

Inginer Ștefan Gebăilă: „Singurul lucru care se poate face ar fi ca omul să schimbe cit mai des garnitura C5A.“

— Asta în cazul în care de vină ar fi numai garnitura. Dar dacă omul nu se pricepe să schimbe garnitura? E chiar așa de simplă această operație?

Inginer Ștefan Gebăilă: „Nu e chiar simplă, mai ales că e necesară o cheie franceză, or, nu toți oamenii, oricît ar fi ei de gospodari, au o cheie franceză.“

— În concluzie, la acest aspect neamă icalistul. Știți cit costă o cheie a icalistului? 10 lei. Știți cit costă o revizie? 32,50 lei. Și toți acești bani pentru a înlocui o garnitură de numai 0,20 lei. Dați-mi voie să vă spun că e nițelus cam exagerat. Dar dacă scăunelul ar fi bun, foarte bun, dacă nu s-ar mai deteriora așa de repede, oare, într-un astfel de caz, ar mai fi garnitura o problemă? S-ar mai cere, oare, înlocuirea ei foarte des? Uneori se înlocuiește garnitura, dar peste doar două-trei săptămîni apa începe iar să curgă. Nu din cauza garniturii, care este aproape nouă, ci din cauza scăunelului, care, deși frezat, se deteriorează mult prea repede. Iată-ne deci din nou la scăunel. Nu cumva materialul din care se toarnă acest scăunel este necorespunzător?

Inginer Cristian Iosivoni: „Venind în întîmpinarea unor astfel de situații, cînd actualul scăunel fabricat prin turnare manifestă slăbiciuni, în comportare, am realizat o variantă de fabricație prin forjare, dar prin acest procedeu care mărește rezistența printr-o structură mai densă a materialului, depășim consumul de alamă. Pentru a extinde acest procedeu am avea nevoie de aprobări speciale. Este de datoria forurilor noastre superioare să facă demersurile de rigoare.“

— Un icalist, un om cu o vechime de aproape 30 de ani în meseria de sanitarist, afirmă că s-ar putea înveli capătul scăunelului cu un manșon de oțel inox, manșon care ar putea fi atașat prin presare. Cum vi se pare sugestia?

Inginer Gabriel Marinescu: „Poate că ar da rezultate, dar de unde oțel inox? Astfel confecționat, scăunelul ar costa mult mai mult, aspect asupra căruia lar trebuie să meditam.“

— Eu cred că nu se poate opune nimeni necesității de a medita pornind de la faptul că între prețul apei care se pierde și cel al unui manșon de oțel inox este o diferență care ne obligă să optăm pentru oțelul inox, singurul în stare să reziste. Bineînțeles că în același timp se cere și fi îmbunătățită și garnitura C5A. Și apoi, să nu uităm, trebuie să punem la socoteală și cei 42,50 lei pe care omul îi dă pentru o simplă înlocuire de garnitură de numai 0,20 lei. Care cetățean, oare, n-ar cumpăra un scăunel cu manșon de oțel inox, chiar și la un preț mai mare decit cel actual, de 22 lei?! Dar chiar și la calitatea actuală, cam îndoicîndu-se, scăunele pentru bateria C 215, cea mai răspîndită, nu se găsec. Să dai cu tunul, cum spunea un interlocutor, și nu se găsec. De ce?

Economista Aneta Mocanu: „Planul nostru de livrare a scăunelilor pentru bateria C 215 este, pentru trimestrul în curs, de 2 000 bucăți. Au fost livrate, pînă la jumătatea lunii martie, 1 413 bucăți. Ne vom achita de prevederile contractului.“

— Doar 2 000 bucăți pentru toată țara, cînd sint mii de apartamente în București, numai în București, al căror scăunel se cere înlocuit?!

Inginer Gheorghe Nica: „Atit a cerut comertul, în mai 1979, la contractările de la Neptun, atita am dat. Dacă ar fi cerut mai mult, dădeam mai mult.“

M-am învîrtit, stimați cititori, pentru dumneavoastră și, în general, pentru noi toți, în jurul unui firicel de apă, cel care curge în zadar pe țeava unora din băile noastre. Am aflat în timpul documentării că nu doar eu, reporterul, am făcut această călătorie, ci și o echipă de specialiști de la INCERC, echipă care a și formulat un proiect vizînd reducerea risipii de apă în interiorul apartamentelor noastre. În ceea ce vă privește, puteți trage concluziile ce se cuvin, dar, în ceea ce mă privește, promit să supun dezbaterii și acel proiect al specialiștilor de la INCERC. Cu alte cuvinte, concluziile abia atunci.

VICTOR NIȚĂ

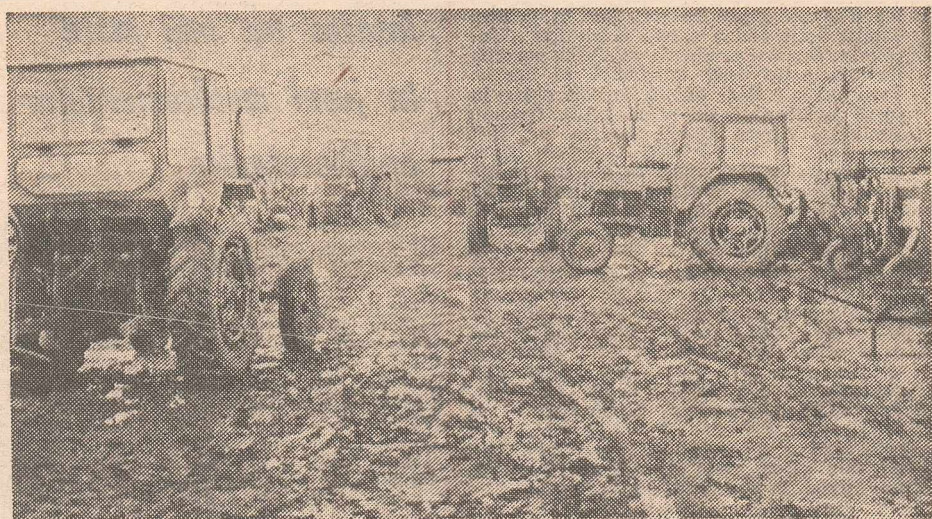
Album de familie — Ioana Radu

Împreună cu sora și cîntăreța Mia Brala (dreapta). Împreună cu mama Erczi, marile diriguitoare al casei (sus)

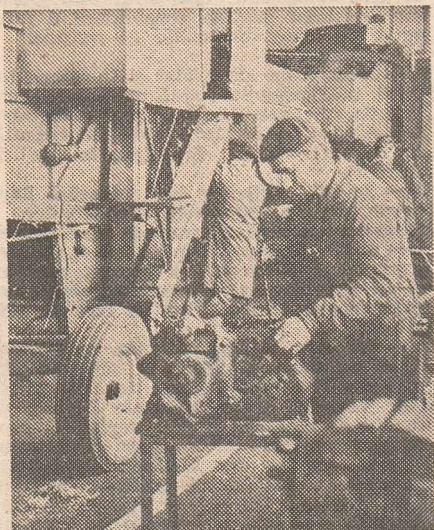

Toamna nu te întreabă ce vreme a fost primăvara!

(Urmare din pagina 1)

De la Sandu Ion, secretar adjunct cu probleme de propagandă al comitetului comunal de partid Dragomirești Vale, aflăm că pentru însămînțarea celor 130 hectare de floarea-soarelui și 50 de sfeclă-de-zahăr ar trebui numai vreo cinci zile bune de lucru și alte vreo 15-20 pentru a semăna, pe 520 de hectare, porumbul. El însă, ne declară, cind merge la câmp nu șovăie să urce pe tractor pentru a da o mână de ajutor mecanizatorilor. Dar, încă o dată și încă o dată, zice tovarășul Sandu Ion, aceste zile bune de lucru in-

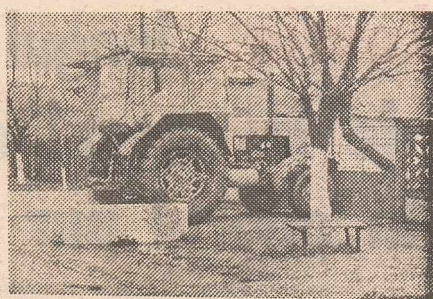

Dacă afară plouă, la S.M.A. Ciorogirla oamenii și-au găsit un rost de muncă înăuntru, în ateliere.

tirzle. Ceea ce e perfect adevărat. De câteva zile încoace tot a plouat și pământul s'imbibat de apă ca un burete. E împedecă că nu se poate intra acum, luni, 7 aprilie, ora 15, la lucru. În aceste condiții, este de acord și tovarășul Sandu Ion, rămân însă de îndeplinit alte munci, și vom vedea cum la Dragomirești s-a înțeles acest fapt elementar. Stirindu-ne curiozitatea, fiindcă tocmai ne spusese că la secția de mecanizare Dragomirești cele 16 tractoare și utilaje de pregătit terenul și însămînțat se află într-o stare tehnică ireproșabilă și oamenii abia așteaptă, pe poziții, tvirea timpului bun de lucru, am luat satul în lung și cu ajutorul insoțitorului nostru ne-am oprit tocmai în dreptul amintitei secții. O poartă mare,

incuiată cu lacăt. Inutil să mai spunem că, după opinia tovarășului Sandu, ar fi urmat să ne vedem mai departe de drum, dar, desigur, n-am crezut că mecanizatorii — care trebuiau să se afle la acea oră la serviciu — s-ar fi putut incuia pe din afară, așa încît am intrat, cum se intră, pe poarta mică. Ușile incuiate iar prin curte nici țipenie de om. Evident, oamenii se aflau acasă. Cîț privește mijlocul de transport, iarși nu incupe vreo indoială, căci din cele 16 tractoare lipseau 6. Tractoarele parcate în fața citorva porți din Dragomirești, chiar de pe lângă primărie, nu puteau fi decît dintre acestea, șase, lipsă. Inșă nu asupra acestui lucru vom insista ci asupra faptului că tovarășul Sandu Ion socotea recomandarea pe care un specialist o făcea chiar într-un ziar cu data de 7 aprilie, drept inoperantă, imposibilă de realizat. Inginerul Stelian Trandafir, cercetător principal la Institutul de cercetări pentru mecanizarea agriculturii, susținea că, mai ales în condițiile acestei primăveri, este foarte importantă obținerea unei „lățimi de lucru“ la semănat mai mari, prin echiparea semănătorilor SPC-6 cu 12 secții. Cîț timp, după cum chiar specialistul afirma, „se constată că în unele unități se seamănă încă pe șase rinduri“, am socotit această recomandare importantă și-am vrut să-nțelegem cum e înțeleasă ea la Dragomirești. Vom spune, lîmpede și pe scurt: nu e înțeleasă. Ba e socotită de către tovarășul Sandu Ion chiar imposibil de îndeplinit, fiindcă tractorul n-ar mai putea „aciona“ cele 12 secții ale semănătoarei. Că n-are dreptate deloc aveam să aflăm chiar acolo, în curtea secției S.M.A. Dragomirești, de la Inginerul Constantin Mărcuță și Gheorghe Mircea din cadrul S.M.A.-ului Ciorogirla, veniți să controleze cum, chiar dacă oamenii nu pot intra pe cîmp, își ocupă timpul cu alte munci folositoare. Se poate, ne spuneau ei, ca un tractor să tragă două sau chiar trei semănători. Acestea sînt montate pe un cadru produs de un S.M.A. de prin județul Prahova. Că recomandarea specialistului nu reprezintă o noutate pentru cei ce și-au pus singuri mintea la contribuție este faptul, demn de remarcă și lesne controlabil, că la Ferma nr. 5 Joița s-a lucrat la semănatul florei-soarelui după acest procedeu. Că la Dragomirești el e socotit o absurditate, e altceva! La S.M.A. Ciorogirla însă am putut constata că oamenii nu așteaptă timpul bun cu mîinile în sold: Anghel Alexandru, Ion Văsii și Nicolae Vărzaru, împreună cu colegii lor, reparau combine C-12, mașini de recoltat furaje — de care va fi în curind nevoie — și prese de balotat. Tot astfel, oamenii munceau din plin la Joița și Bicu, sau la Săbăreni, unde unii au rămas în ateliere iar alții au

plecat să supravegheze motopompele pentru a scoate de sub apă suprafețe destul de întinse. Cel puțin la capătul dintre șoselele al pămînturilor, acest lucru a fost posibil de realizat. În marginea autostrăzii București — Pitești l-am întîlnit, lângă trei motopompe care gîfiau din greu trăgînd apa murdară, glodoasă, pe directorul tehnic al I.A.S.-ului Ciorogirla, Dumitru Ivan, împreună cu cîțiva oameni ai săi, sub ploaia care continua să se cearnă dintr-o sită măruntă. Dealfel, îndrăznim să afirmăm după parcurgerea, preț de o zi și jumătate, a unei bune părți din județul Ilfov, în laturile lui de apus și de sud, acțiunea de desecare, de eliminare a bălților, a scos destui oameni din casă, oameni care au înțeles că sub justificarea — încă o dată: reală — că nu pot leși la semănat, nu trebuie totuși să stea pe vatră lăsîndu-și pămînturile cotropite de apele ploilor care au umflat Sabarul, Argeșul, Neajlovul, Milcovățul. Pe linia satelor Malu Spart, Crevedia Mare, Dealu, Vadu Lat, Clejani, Letca Nouă se muncește, într-adevăr, cîț și cum se poate, oamenii nu stau și privesc pe geamurile aburite de ploaie. Ba chiar uneori bat drumuri lungi, cum ne spunea Emil Panait, vicepreședintele Consiliului unic agroindustrial Anghelhești, pentru ca socotelile pe care le-au făcut despre anul agricol în curs să nu rămînă, la vremea culesului, simple calcule pe hirtie. De pildă, la serele din Ghimpați am întîlnit doi oameni tocmai din Bucșani, comună aflată la vreo douăzeci de kilometri. Se numeau Ion amindoi, unul Chițu, iar altul Minzu, și veniseră în dimineața zilei de marți, 8 aprilie, pentru a termina lucrul la răsădurile de pepeni. „Bucșenarii — ne spunea inginerul Vladimîr Serdeliuc, șeful serelor din Ghim-

La Dragomirești, în ciuda faptului că secția S.M.A. se află chiar în localitate, sub vîzul autorităților comunale, tractoarele sînt mijloace personale de transport.

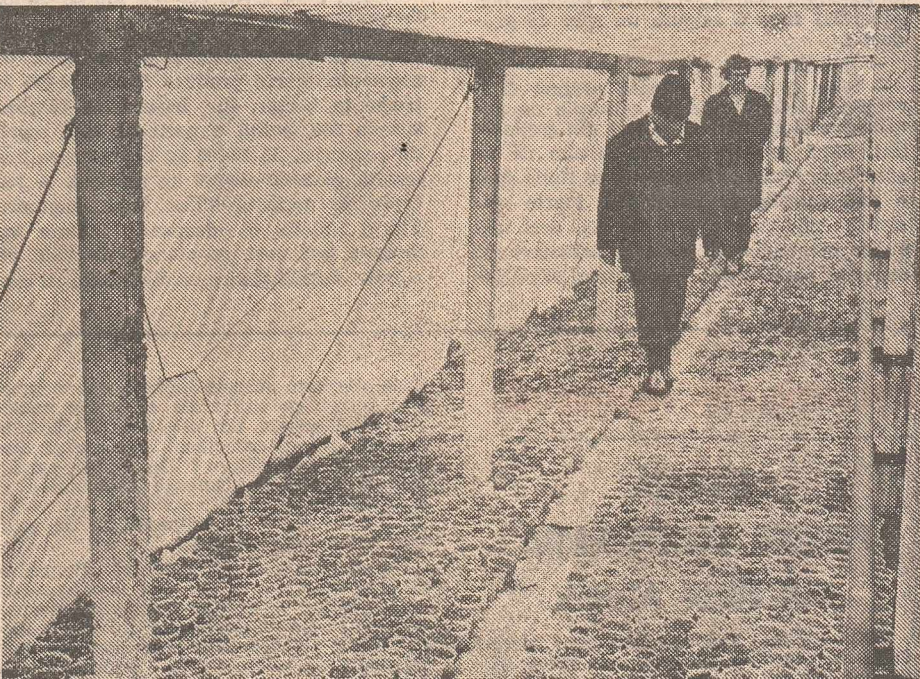
pați — și-au pregătit aici, la noi, 600 000 de fire de răsad de pepeni. Plantele, în cuburi nutritive de mraniță și pămînt de țelină, vor putea fi scoase peste 35 de zile și răsădite în cîmp. În mod normal, pepenii se plantează în cîmp la începutul lunii mai. Așadar, bucșenarii au cîștigat timp, aproximativ o lună. Cu cele șase sute de mii de răsăduri vor planta 35 de hectare. Cîștigul, după un calcul modest, minimal, va fi de aproximativ o jumătate de milion la hectar. Vor cîștiga aproape 18 milioane. Bani mulți dar muncii fiindcă, trebuie să vă spun, ei au lucrat aici aproape fără să se odihnească, timp de șase zile. Au o sirguintă și o tenacitate formidabile“.

De unde se vede că ploaia poate fi aceeași, nedorită și sicitoare, pe cuprinsul mai multor sate, dar oamenii, iată, nu.

Fotografii de ELENA GHERA

Ordinul nici unui șef nu l-a împins pe Nicolae Șerban să iasă afară, în ploaie, pentru a face loc de scurgere apei.

La serele Ghimpați, rezultatul muncii — din șase zile ploioase — a citorva țărani din Bucșani: 600 000 răsăduri de pepeni. Adică, la vremea culesului, la capătul altor munci, 18 milioane de lei.

Fiecare curte — o grădină de legume

Hectarul milionar

Îi caut pe Ioan Mureșan în Năsăud, strada George Coșbuc, numărul 46. Nu-i acasă, e plecat la Singcorz. Vorbesc cu Nastasia, nevasta mai sus-numitului. Am în buzunar un pliant care se intitulează „Experiență și orientări în legumicultură“, din care am aflat că familia Mureșan ar fi obținut de pe 300 metri pătrați de solarii 32 500 lei. Adică, dacă vrei, aproape 1 milion de lei pentru un hectar de pămînt cultivat cu legume! Sigur, familia Mureșan nu are în spatele casei un hectar de solarii, abia anul acesta, prin extinderea suprafeței cu încă 150 mp, va a-junge la aproape cinci ari — dar calculul teoretic rămîne în picioare, reprezentînd o rentabilitate excepțională în exploatarea terenului agricol. Așa că o ascult pe Nastasia Mureșan, 31 de ani, femeie puternică și cu palmele bătătorite de muncă, iar dînsa povestește fără sfială, ca orice om mîndru de roadele lucrului bine făcut.

Zice: „De loc sîntem de fapt din Nimigea de Jos, satul Florești, dar ne-am vîndut cășile acolo și-am cumpărat aici, fiindcă ne-am mutat cu serviciul. La Florești, tot satul se ocupa cu legume, dar în Năsăud nimeni. Inșă noi am văzut că grădina-i bună, și dacă-i așa, ce-am zis? Hai să probăm! În primul an n-am pus decît arpaic, dar tot ne-au ieșit vreo 20 000 de lei. Cînd am văzut că merge, ne-am hotărît să facem solar și, acum-a anul, am băgat vreo 26-28 de mii, prea bine nu mai știu, că dacă nu pui banul pe hirtie nu mai ții minte, și-n țirg știți cum e, mai strici cu una, cu alta... De acum m-am hotărît să pun totul jos, pe hirtie, ca să țin o socoteală. După primul solar l-am făcut și pe al doilea, numai pentru castraveți, și poate am mai fi făcut, dar știți ce ne-a ținut? Lemnele ne-au ținut, că găseam mai greu, pentru stîlpi. Follie de plastic am găsit la stat destulă! De mun-

că nu vorbesc, că numai dacă vă uitați acum în grădină, cum is rînduite acolo toate, vă dați singur seama. Dimineața ne sculam la patru, lucrăm pînă la septe și apoi mergeam la slujbă. Sigur, cînd nu eram noi, mai munceau și bătrîni, Iulian și Paraschiva, că ei ne-o fost stîlpu“, ba chiar și pe fetița noastră, Cornelia, acum are 12 ani, am obișnuit-o din vreme cu munca. Bani investiți, vă spun drept, i-am scos din primul an. Anul trecut am pus roșii pe 100 de metri, și-am scos în iunie mai bine de o mie de kilograme, iar pe 30 de metri varză, și-n mai am avut 130 kg. În prima recoltă am făcut ridichi, salată, spanac, pătrunjel și morcov, vreo 20 de fire de vinete, numai pentru casă, că mergeau foarte bine, și varză. În a doua am scos roșii timpurii, ardei grași și iuți, castraveți. Din mai pînă în noiembrie am avut întotdeauna legume proaspete și verdeturi la masă, iar ce ne-a prisoit am dus în piață, fiindcă avem certificat de producător și putem vinde. Veneam după trei jumate acasă, încarcam cite 4 saci de marfă în mașină, avem o „Dacie“ luată acum doi ani, și seara veneam înapoi cu banii. Cu roșiile, veneam și cu cite trei mii într-o zi, apoi așteptam încă două să se mai facă, și iar duceam la piață. Și noi n-am dat niciodată mal scump

ca alții, ba, dimpotrivă. Oamenii au mare nevoie de lucrurile astea, iar aprozarele nu că nu-s aprovizionate, dar e și multă lume în oraș. Apăi, știți cum e, că nu toată lumea se „murdărește“ să meargă în piață să vîndă, ca noi — dar au început și alții să-și facă de acum solar, profesori sau de la consiliu, mai mult pentru casă, și eu zic că fac tare bine, că loc e pentru toți!“

Anul acesta, după recolte, familia Mureșan din Năsăud speră să culeagă vreo 50 000 de lei din munca la solarii și la grădină, ceea ce desigur nu-i puțin lucru. Sigur, oamenii de felul acesta nu sînt numai la Năsăud, inițiative identice pot fi regăsite aproape în orice colț al țării. Exemplul lor însă merită a fi subliniat, intrucît el reprezintă un mare cîștig pentru aprovizionarea populației cu legume proaspete și, totodată, o pildă de cointeresare materială a țărănilor. Ideal ar fi, fără indoială, ca fiecare curte să continue un solar, referîndu-ne aici mai cu seamă la mediul rural, fiecare gospodărie o adevărată grădină de legume. Munca în acest domeniu, cum ați văzut, este deosebit de rentabilă. Cine mai încearcă?!

DUMITRU GEORGE

Lovrin: lungul drum de la ogorul experimental la ogorul pur și simplu

— Tovarășe doctor inginer Romulus Paraschivescu, ne aflăm la Lovrin, la faimoasa stațiune de cercetări, unde s-au născut multe premii agricole naționale. Care este, în momentul de față, soțul campion al Lovrinului — dacă ar fi să ne exprimăm în limbaj sportiv — și care este cea mai însemnată problemă încă nerezolvată cu care vă confrunțați?

— Este greu de făcut o serie precisă. Totuși, răspund mai întâi la ultima întrebare pe care mi-ați pus-o, așa menționând problemele deschise discrepanțe, uneori explicabile, altele nu, dintre rezultatele cercetării și practica de pe ogoare, adică deosebirea dintre ceea ce poate da și ceea ce dă efectiv un soi nou.

— Ce poate oferi grâul Lovrin-32, printre al căruia creatori vă numărați și care este de data cea mai recentă?

— În adevăr, a fost omologat acum câteva luni, mai exact în septembrie 1979, la capătul unei munci asidue de zece ani, depuse de inginerul Ion Hoffmann, doctorul inginer Nicolae Săulescu și eu însumi. Este un soi foarte intensiv, dă peste 8 000 kg/ha în zonele favorabile culturii grâului din Banat și Bărăgan; în plus, s-a dovedit rezistent la secetă, reacționând însă excelent și în regim irigat. Față de tot ce există la noi în momentul de față — de pildă soiul Libelula, foarte răspândit și în Banat, deși de calitate slabă — Lovrin-32 atinge un nivel foarte ridicat ca productivitate, iar sub raport calitativ putem spune că s-a înregistrat, de asemenea, un progres remarcabil. Există o ciudățenie: în ceea ce privește grâul produs de cooperativele agricole de producție și de întreprinderile agricole de stat, aprecierea se făcea mai mult cantitativ, dar uneori nu se luau în considerare calitățile de panificație. Cu alte cuvinte, interesul doar e să se producă, proprietățile de panificație nu afectau prețul, nu exista o cointereseare directă în producerea de grâu care să dea și pînă bună. Deoarece criteriul cantitativ precumpăna, multe unități agricole furnizau Libelula (repet, este doar un exemplu pentru a ilustra o situație mai generală) fiindcă asigură un spor de producție.

— Soluția?

— S-ar fi putut adopta prețuri diferențiate, determinate de calitățile de panificație, România fiind una din puținele țări, după cunoștința mea, lipsite de un asemenea sistem. În prezent, se tinde spre o altă soluție, de asemenea foarte eficientă: nici nu se mai discută, deci nici nu se omologhează, soiurile deficitare sub raportul panificației. Or, sintem incredin-

tați că Lovrin-32 garantează o pînă bună. O confirmă, de pildă, probele de sedimentație, evidențiind calitatea proteinelor și indicele PELSHENCKE, prin care se măsoară calitatea și elasticitatea glutenului. „Pînă Lovrin-32” își păstrează prospețimea vreme mai îndelungată, nu este cleioasă, își revine după apăsare etc. Lovrin-32 a ieșit victorios și în confruntarea cu boli ca rugina galbenă, făinarea, septorioza.

— Se răspunde astfel cererii tovarășului Nicolae Ceaușescu formulate la Congresul al XII-lea al partidului: „Cercetarea agricolă, biologia modernă, ingineria genetică și bioenergetica trebuie să acționeze mai ferm pentru crearea de noi soiuri și hibrizi cu un înalt potențial productiv...” În cazul concret la care ne referim, în ce mod a asigurată ingineria genetică o rezistență sporită la boli?

— Cercetătorii s-au orientat spre acele soiuri a căror rezistență este dată nu de o singură genă, ci de mai multe la un loc. Aceasta fiindcă este mult mai probabil ca să apară boli care să spargă apărarea oferită de o singură genă (aceasta s-a și întâmplat, producând mari pagube, în anumite situații), însă este mult mai greu de străpuns o apărare conferită de mai multe gene, așa cum este cazul și la Lovrin-32.

— Așadar, să rezumăm: acest soi dă producții superioare, prezintă bune însușiri pe planul panificației, este rezistent la boli. S-ar părea, un campion. Vă opriți aici?

— Nicidcum. Aceasta este soarta, dar și pasiunea cercetătorului agricol, a amelioratorului: lupta împotriva dăunătorilor nu cunoaște pauză, apar mereu alte rase fiziologice care răstoarnă apărarea plantei, concomitent se dezvoltă noi idei, noi linii de cercetare vizând crearea de plante mai ușor de recoltat, mai productive etc. Noi de pe acum gândim și lucrăm la Lovrin-34... Întrecerea cu natura continuă!

— Stațiunea Lovrin este vestită și pentru hibrizii de porumb. Ce noutăți?

— Aici s-au creat cei doi hibrizi simpli de porumb din grupa 400 cu coacere târzie, care ocupă azi circa 40 la sută din suprafața totală afectată porumbului. Un asemenea hibrid produce 12 000—14 000 kg boabe la hectar, în irigare. Și hibridul simplu 360, avind o perioadă mai scurtă de vegetație, dă 12 000 kg boabe în cultură irigată, și 9 000—10 000 kg neirigat. A fost creat de doctorul Titus Suba, inginerul Florin Boldea și doctorul inginer Ion Șandru. Iată deci, pe planul cercetării, rezultate satisfăcătoare, comparabile cu ace-

lea obținute peste hotare. Dar în județul Timiș, unde totuși există o tradiție a recoltelor bogate, producția medie la porumb nu depășește 3 000 kg boabe la hectar. Prea puțin! Deși există unități chiar în jurul Lovrinului, de pildă I.A.S. Grabaț, Jimbolia, Variaș, C.A.P. Lovrin etc., care realizează în medie 8 000—10 000 kg boabe la hectar. Evident, dacă în aceste condiții producția medie oscilează în jurul a 3 000 kg înseamnă că alte unități au producții inadmisibil de mici. Situații oarecum similare se întind și în alte județe.

— În afara unor factori subiectivi mai mult sau mai puțin întâmplători (preceperea unor, nepreciperea altora, mina de lucru etc.), ce cauze mai generale ar genera atare situații nedorite? Dumneavoastră, prin forța lucrurilor, ca obligație profesională, vă deplasați des pe teren, cunoașteți problemele producției — e drept, prin prisma cercetătorului, care este însă direct interesat ca rodul muncii sale să se vadă nemijlocit pe teren, nu numai în rapoarte de activitate.

— Cauzele rămănerilor în urmă sînt variate, nu le putem discuta aici pe toate. Una din ele, cu caracter mai general, derivă poate dintr-o centralizare excesivă. Lipsesc deci o anumită elasticitate. Noi am calculat că dacă în loc de 150 000 ha plantate cu porumb în zone din județ care nu oferă condiții optime ar exista o concentrare pe o suprafață mai mică, dar mai judicioasă aleasă, s-ar limita considerabil pierderile. Culmea este că nu arareori planurile obligatorii de cultură ignoră criteriile științifice ale zonării, niciodată nu am înțeles de ce. Problema nu a fost ridicată pentru prima oară. Nu demult, într-un for alături de autorizat cum este „Era socialistă”, însuși rectorul Institutului agronomic „Nicolae Bălcescu” din București, profesorul universitar doctor Tiberiu Mureșan, sublinia: „În planul de producție al agriculturii nu s-a ținut seama de obiectivele propuse pentru zona culturilor corespunzătoare programului de dezvoltare a producției agricole în perioada 1976—1990. Într-o serie de județe, unele culturi continuă să dețină o pondere mare, deși condițiile pedoclimatice nu justifică aceasta, iar altele au fost eliminate din cultură”. După ce se dau exemple de județe în care s-au cultivat 45—50 la sută din suprafața arabilă cu porumb, deși nu existau condiții pentru această plantă, profesorul Tiberiu Mureșan arăta: „Aceasta explică în parte obținerea unor producții medii la hectar scăzute”. Soluția se desprinde cu claritate chiar din aceste constatări negative.

Este de sperat că la soluționarea acestor probleme își vor aduce contribuția și noile consilii unice agroindustriale. Astfel, aportul cercetării agricole, inclusiv al stațiunii de la Lovrin, se va dovedi mai eficient, se vor face noi pași înainte spre atingerea unuia din obiectivele esențiale ale cincinalului viitor, și anume „înfăptuirea unei profunde revoluții agrare”.

LIONEL NIȚESCU

Interes tot mai mare în jurul medicamentelor apifitoterapice

— Chiar așa, stîmătă tovarășă Tamar Păunescu, ce-i nou în domeniul medicamentelor apifitoterapice?

— Din cauza unui accident, o fractură gravă cu complicații, am fost silit să-mi întrerup, o vreme, munca. Căderea însă, desfășurată în cadrul Institutului de virusologie „Stefan S. Nicolau al Academiei de Științe Medicale, a continuat în ritm susținut, înregistrând progrese notabile. O serie de experiențe, efectuate cu competență și interes de doctorii Aderca, Petrescu și Babeș, sefi de secție, au dat rezultate cel puțin încurajatoare. Altfel zis, contractul privind realizarea și condiționarea produselor apifitoterapice e pe un drum drept, deși mereu de înfruntat unele dificultăți.

— Vom ajunge și la ele. Pînă atunci să reamintim cititorilor, telegrafic, ce sînt produsele apifitoterapice. Potți?

— Amestecuri de plante și derivați a picoli, miere, fagure, păstură, propolis; așa mai departe, avind efect biostimulator în terapia unei game variate de afecțiuni. „Flacăra” a mai scris despre asta n-am să insist. Am să povestesc însă o mi s-a întâmplat în această iarnă. Alu necind pe gheată, am simțit o durere în piciorul accidentat. Călcind tot mai greu, m-am adresat profesorului Baciu care mi-a făcut o radiografie, constatînd o redeschidere a fracturii, indicîndu-mi imobilizarea piciorului, punerea lui în ghips. Avind mult de lucru la institut, am refuzat pe moment, avind însă de gînd să revin pentru ghips, după terminarea treburilor care nu suportau amîr. N-am mai revenit.

— De ce?

— M-am tratat singură, prin apifitoterapie, tratament local și general, timp de 10 zile. Repetind examenul radiografic am constatat deplina consolidare a fracturii, de unde concluziile de rigoare.

— Anume?

— După cum am arătat și în câteva lucrări, medicamentele apifitoterapice, aseptice foarte puternice, au acțiune metabolică asupra țesuturilor osoase, contribuind la refacerii rapide și totale în caz de fracturi.

— În altă ordine de idei, tovarășă Păunescu, care e atitudinea specialiștilor, clinicienilor universitare, față de medicamentele apifitoterapice? Din cîte știm, ați prearat pînă acum cîteva tranșe, pe care le-ați expedit în vederea efectuării unor experimente clinice. Cum au fost ele primite?

— Au fost și sînt primite cu interes. Asta nu vrea să însemne, sînt pe deplin conștientă, că au fost lămurite, științific vorbind, toate aspectele legate de modul de acțiune, de intervenție, al produselor apifitoterapice asupra organismului. În această direcție, repet, acționăm în prezent. Mai mulți profesori reputați s-au interesat, în ultima vreme, de medicamentele mele, solicitîndu-le. Renumitul hematolog Ștefan Berceanu, de pildă pe care l-am întîlnit, mai deunăzi, în biroul profesorului Nicolae Cajal, director al Institutului de virusologie și, în același timp, gazdă îndatoritoare a laboratorului de apifitoterapie. Ștefan Berceanu a apreciat munca mea și, mai mult de cît aș fi putut, mi-a confirmat că „Flacăra” poartă biostimulator, a dat unele rezultate favorabile în clinica sa. Cam la fel stau lucrurile cu profesorul Valeria Popescu, despre care se știe că a experimentat, între primii medicamentele apifitoterapice, ajungînd la concluzii îmbucurătoare în tratamentul actinomicozei, a candidozei, al paradontozei, al unor tumori.

— Aminteați de unele greutăți, care a fi ele?

— Deși sprijinit, laboratorul suferă în ceea ce privește personalul. Personalul, a dică eu și un muncitor necalificat! E rău, este, și prea puțin în condițiile în care sînt obligată, conform contractului de cercetare, să realizez un număr mare de produse, pînă la 3 000, în vederea continuării experimentelor clinice. Produs sub formă galenică, ele trebuie însoțite de o întreagă documentație, fișă analitică, normă internă, prospect, preț de cost și așa mai departe, sarcini care depășesc lesne de înțeles, puterile unui singur om. În plus, laboratorul mai are încă de rezolvat o serie de dificultăți privind a provizionarea cu materie primă.

— Cum vedeți rezolvarea acestor neajunsuri?

— Aș avea nevoie, ca primă necesitate, de un farmacist. Măcar prin detașare, dacă altfel nu se poate. Am înaintat o propunere în acest sens, sper că vor fi rurile de decizie. Ministerul Sănătății și Ministerul Industriei Chimice în primul rînd, vor acționa, găsind o soluție.

— Alțceva, tovarășă Tamară Păunescu?

— Urmez, în cadrul institutului, cursuri de biologie moleculară, de mare folos pentru mine în reînnoșirea cunoștințelor. Pregătesc o lucrare pentru o reuniune internațională ce se va ține în toamnă, la Madrid, pe probleme privind acțiunea terapeutică a propolisului. În rest cum se zice, sănătate să fie.

— Să fie, să fie! Vă mulțumim și vă dorim spor la muncă.

EMIL NEGOIȚĂ

Din scrisorile săptămîinii

IPOTEZĂ PRIVIND CONFIGURAȚIA NUCLEULUI ATOMIC

Titlul de mai sus aparține unei lucrări de fizică teoretică, supusă spre studiu redacției noastre și semnată de către tovarășul Neagu Gheorghe din Ploiești. În rîndurile ce urmează publicăm referatul de specialitate, întocmit de un colaborator al revistei „Flacăra”, conferențiarul dr. Traian I. Crețu de la catedra de fizică a Institutului politehnic din București.

Anunțînd de la bun început că este vorba de o lucrare ce nu folosește demonstrații matematice, autorul încearcă să acrediteze ideea că la baza tuturor lucrurilor stă un „fluid energetic”, care n-ar fi altceva decît „infiniutul însuși” și pe care propune să-l numim „fluen”. Personal nu văd nici o deosebire între conceptul autorului despre materie și concepțiile filozofului grec Leucip (500—440 î.e.n.), care prin noțiunea de atom înțelegea cea mai mică particulă dură, omogenă și indestructibilă a materiei. Referindu-se în continuare la structura atomului, Neagu Gheorghe susține, pur și simplu, că „sarcinile electrice în înțelesul lor profund sînt cea mai rodnică eroare a cunoașterii”. În consecință, ele ar fi doar un concept și nu o realitate obiectivă. Sau ceea ce dovedește nu numai o regretabilă ignoranță ci și o concepție idealist-mistică despre realitatea înconjurătoare.

Din înșiruirea de fenomene care, după părerea autorului, pot fi explicate pe baza „teoriei fluenice” mă voi referi numai la cele privind ideea atomului radioactiv. Se afirmă, astfel, că „un astfel de atom trebuie să aibă cel puțin un nucleon dispus în condiții de despachetare în timp”. Or,

dacă admitem această ipoteză, mă încumet să-l întreb pe autor de ce unele nuclee sînt radioactive, iar altele nu? Cum se explică atunci caracterul statistic al dezintegrării radioactive? De unde rezultă faptul că unele elemente radioactive se dezintegrează practic spontan, iar altele posedă un timp de înjumătățire de ordinul milioanele de ani?

Se afirmă apoi că modelul „fluenului” conține două particule, una fundamentală — nucleonul — și una reziduală, electronul. Sau ceea ce dovedește din nou o idee cel puțin stranie. Este adevărat că, după descoperirea caracterului ondulatoriu al mișcării microparticulelor de către Davisson și Germer, au existat ipoteze care afirmă că particulele elementare ar fi o suprapunere de unde. Părerile au fost însă înfirmate de îndată ce s-a stabilit că undele Broglie, asociate microparticulelor, se destramă în orice mediu. Oare autorul chiar nu a auzit de mecanica cuantică, de ecuațiile lui Schrödinger și Dirac care permit calculul stărilor electronilor în atom în totală concordanță cu datele experimentale?

Cu totul și cu totul inacceptabilă apare apoi afirmația potrivit căreia „cîmpurile electrice și magnetice sînt forme particulare ale cîmpului gravitațional, determinate de modalități specifice de organizare a materiei”. Aici doresc să-i amintesc autorului că, dacă avem un electromagnet, cîmpul magnetic între poli acestuia apare numai cînd există curent prin bobină. Cum pot fi explicate în consecință „modalitățile specifice de organizare a materiei” în condițiile lipsei de curent electric?

Țin de asemenea să amintesc tovarășului Neagu Gheorghe că relația lui Einstein $E = mc^2$ nu este un principiu relativist ci o consecință a principiilor teoriei relativității.

1. Lucrarea ignoră în mare măsură bazele teoretice și experimentale ale fizicii moderne.

2. Nici unul din fenomenele amintite în lucrare nu este analizat pe baza unei interpretări a datelor experimentale. În acest sens, țin să amintesc autorului adevărul

stabilit de Engels în „Dialectica naturii”. „În științele naturii nu pot fi construite legi care să fie introduse în fapte, ci ele trebuie scoase din fapte și, aflîndu-le, să fie verificate pe cît posibil pe cale experimentală”.

3. Lucrarea conține pronunțate nuanțe mistico-idealiste atît în ceea ce privește reflexele asupra procesului de cunoaștere, cît și în ceea ce privește tratarea diferitelor fenomene fizice.

APĂ TERMALĂ LA SEMLAC

Din Semlacul județului Arad ne-a scris Invățătoarea Livia Titihăzan, care, într-o amplă și documentată scrisoare, ne semnalează descoperirea unui bogat izvor de apă termală clorurată, ce ținește din pămînt la o temperatură de peste 80 de grade. „Acest minunat dar al naturii, scrie corespondenta noastră, ar putea fi pus în slujba oamenilor, astfel încît Semlacul să îl poată utiliza la încălzit locuințelor și serelor din C.A.P. și I.A.S.”. De asemenea Semlacul ar putea deveni o căutată stațiune balneară”. În sprijinul acestor afirmații, tovarășă Livia Titihăzan ne aduce și rezultatul cercetărilor efectuate de către medicul de circumscripție sanitară, Ioan Danicico. Acesta, adresîndu-se unor foruri de specialitate, este în posesia unor referate științifice prin care se demonstrează că apele izvorului descoperit pot fi utilizate în tratarea mai multor grupe de maladii: reumatism articular, sechele posttraumatice, afecțiuni ale sistemului nervos periferic, ginecopatii, afecțiuni dermatologice.

Avînd în vedere potențialul terapeutic al izvorului descoperit, precum și, deopotrivă, lărga desfășurare de forțe pentru depistarea și utilizarea unor resurse neconvenționale de combustibili, descoperirea de la Semlac apare într-adevăr ca un dar al naturii, iar propunerea corespondentei noastre, deosebit de judicioasă.

LIVIU TIMBUS

Ce e nou în domeniul frigului?

Azotul lichid și alte invenții de vîrf

Pătrundem într-un domeniu absolut fantastic — frigul. Producerea industrială a mediilor de joasă temperatură este o necesitate de prim-plan a vieții și economiei moderne. Această tină unitate de cercetare, număra abia 5 ani de existență, cu sediul la Cluj-Napoca, în imediata vecinătate a fabricii producătoare de instalații aisberguri, a reușit în acest interval nu numai să oprească importuri costisitoare, ci să se afirme internațional. Să dețină invenții brevetate în străinătate. Directorul tehnic, ing. Vasile Lazăr, începe să ne vorbească despre aceste noutăți printr-un repros. Scriind despre „Gloria” și „Orizont”, despre platformele de foraj marin, n-am precizat faptul că prima, cum vor fi și toate ce o vor urma, este deservită de două nave de aprovizionare „Boldesti” și „Ocnita”, echipate cu instalații de frig, premii naționale, prototipuri realizate de I.C.P.I.A.F. De fapt, tocmai ele sînt una dintre noutăți. O familie de instalații de frig navale cu 6 tipodimensiuni ce echipează de la cargourile de 2400 la mineralele de 55000 tdw și petrolul de 150000, cu capacități frigorifice de 2X5250 kilocalorii pe oră până la 2X14750/h. Doiul reprezentînd cele două compresoare care alimentează acești veritabili poli ai frigului. Pînă acum cîțiva ani, asemenea utilaje nu se produceau în țară, fiind aduse din import-vest. Așa cum ne roagă interlocutorul nostru să precizăm, este vorba nu numai de frigul necesar industriei alimentare, gospodăriei casnice și comerțului cu alimente, ci de cel vital tehnologiilor — chimice, metalurgice, siderurgice, construcțiilor de mașini... inclusiv în domeniul recuperării energiei și surselor noi de energie așa cum am și scris recent despre pompele de căldură. O altă nou-

tate, și în mod cert o performanță, o constituie în acest sens **dulapurile de condiționare a aerului**, destinate centrelor de calcul, produse de asemenea pentru prima oară în țară.

Gîndite și proiectate în atelierul condus de ing. Ludovic Barabaș, la realizarea lor mai colaborînd subinginerul Ștefan Banc și tehnicienii Alexandru Kovacz și Ladislau Bartik. Dealtfel, condiționarea aerului pentru oamenii care lucrează în medii deosebite, la înalte temperaturi sau în subteran, în mine, a constituit și constituie o linie de cercetări cu realizări notabile la I.C.P.I.A.F. Nu demult au fost omologate, la Galați și la Intreprinderea de poduri rulante din Timișoara, două familii de asemenea surse de aer curat. Un tip pentru cabinele de comandă din siderurgie, un altul pentru cabinele podurilor rulante din mediile cu înalte temperaturi ori cu emanații de gaze. Anul acesta, „Tehnofrig” va produce și va livra primele serii, ca și instalația de condiționare a aerului pentru mine, de asemenea premieră națională. Are performanțe perfect competitive, ne informează ing. Vasile Lazăr, este de mic gabarit, se montează și se transportă ușor pe căruciorul de mină și poate ajunge fără dificultăți în abataje la fronturile de lucru. Ceea ce îl preocupă în gradul cel mai înalt la ora de față este impunerea în fabricație și, mai ales, găsirea beneficiarilor pentru cîteva invenții de vîrf în domeniul frigului. Una dintre acestea se cheamă simplu: „Regulator de capacități frigorifică”. Brevetat în țară, brevetat și în R.D.G. cu brevet nr. 135764/1978, are performanțe deosebite și de mare actualitate, în condițiile de azi ale crizei de energie. Adaptează energia frigorifică furnizată de gru-

purile care o produc la necesarul momentan al consumatorului, al unui depozit frigorific, de pildă, scotînd din funcțiune sau reintroducînd automat un anumit număr de cilindri ai compresoarelor. „Prezintă totodată o fiabilitate foarte bună, nu și modifică precizia sub influența trepidatiilor mașinilor în funcțiune”, subliniază unul dintre autori, ing. Paul Zdrenghea. Ceilalți coautori: inginerii Aurel Pangrațu, Zsigmond Zsold, Horea Albu. Dar ceea ce ne-a condus pașii în mod cu totul special la institutul clujean este azotul lichid. Adică instalația de lichefiere a azotului. Invenție deosebită, invenție de anvergură prin importanța ei, premiată județean și național. De la chimie la medicină și cel mai nou — energie, înlăturarea pierderilor în transportul energiei electrice, cine n-are nevoie de azot lichid?! Instalațiile de lichefiere a acestui fabulos gaz, fabuloasă materie primă a omului modern, n-au fost și nu sînt un lucru simplu, și sînt încă o mare performanță mondială și stau încă sub semnul marilor secrete tehnicoștiințifice. Iată că specialiștii I.C.P.I.A.F. au reușit prin cercetare proprie, pentru prima oară în țară și aliniindu-se la o noutate mondială, să pună la punct instalații de lichefiere a azotului. Ceea ce preocupă de mult fizicienii interesați de studiul superconductibilității energiei electrice prin cabluri. Se știe foarte bine că acest sistem, încă nedepășit la scară de masă nicăieri, se înfățișează cu o mare pierdere. Or, înfășurarea firelor de cupru într-un manșon de azot lichid, cum s-a demonstrat de către știință, de către criogenie, ajunge la destinație, la consumator, indiferent de distanța și lungimea rețelelor tot atîta cantitate de energie electrică cîtă s-a furnizat de la sursă. Rămîne ca specialiștii din domeniul producerii și furnizării energiei electrice să se intereseze și să utilizeze această invenție deosebită. Ca și cei din domeniul aparatului medical, al fizicii, al chimiei, ca și multe alte sectoare economice și tehnice. Precizăm că echipa de lăcătuși din atelierul de prototipuri al I.C.P.I.A.F., condusă de Martin Betegh, a realizat și livrat cîteva asemenea instalații pentru sectoarele de cercetare ale institutelor politehnice din Iași și Cluj-Napoca, pentru Universitatea din București. Descoperim însă că nu numai instalațiile pentru azotul lichid situează acest colectiv în centrul preocupărilor celor mai de vîrf ale tehnicii frigului. Tot pe baza unor cercetări proprii, cu caracter de originali-

tate, se situează și obținerea modulelor semiconductoare, utilizînd efectul Peltier. Realizare ce înglobează de fapt 4 invenții, 4 soluții originale. Modulul de bază constă în conducerea energiei termice de la o placă rece spre o placă caldă, putînd astfel răci o încălzire. Tehnologia de realizare a modulelor termoelectrice s-a pus la punct în colaborare cu cercetătorii ai Institutului central de fizică din Capitală. Cu plăci semiconductoare în trei straturi, specialiștii I.C.P.I.A.F. au făptuit 3 aparate de laborator, fiecare în parte o invenție. (Realizarea în țară de aparatură de înaltă clasă pentru cercetare fiind, de asemenea, un obiectiv prioritar al cercetării.) Competitive ca gîndire, soluții tehnice și performante cu cele mai recente realizări pe plan mondial. Un **microfrigidier**, cu un volum util de 2000 cmc. O veritabilă bijuterie. Ușor de manipulat și de transportat de la un loc la altul, necesar pentru studiul anumitor procese din chimie, biologie, medicină... Un **frigoplonjor**, cu o eficiență sigură de mie la mie, putînd fi utilizat atît în laboratoarele de cercetări, cît și în laboratoarele uzinale, pentru probe de producție. Asigură răcirea rapidă a unei substanțe lichide. Și un zero-term, un termostat, un stabilizator riguros de temperatură zero grade Celsius. Utilizat pentru sudura la rece a termocupleurilor de măsurare a temperaturilor în industrie. E vorba de cuptoare metalurgice, de topit sicla etc., înlocuind printr-un sistem modern, automat și de maximă precizie, imprecisul și incomodul „pahar Berzelius” în care se turna manual gheață ca să se mențină cît de cît temperatura de zero grade. Înlocuind deci omul care făcea o muncă oboseitoare prin monotonia ei, de a supraveghea mereu un termometru. Termocuplul I.C.P.I.A.F. ajută să se afle fidel, în orice moment, temperatura existentă în cupsur și să mențină la toleranțele prescrise de tehnologie. Cu o eficiență imensă prin urmare, pentru calitatea producției, eliminînd pericolul rebuțării șarjelor. „Decamdată s-au livrat 25 de exemplare, fiindcă, deocamdată asta-i cererea”, ne informează directorul tehnic. Sistemul informatic să fie oare de vină sau... ca de atîtea alte ori, inerția, dezinteresul față de nou, față de implementarea în producție a invențiilor naționale? Nutrim speranța că, după apariția articolului de față, I.C.P.I.A.F. să nu mai poată face față la numărul de comenzi!

CICI IORDACHE ■

„Flacăra” revine

Biogazul la vîrsta maturității

(Urmare din pag. 1)

Rezultatele, pe care nu ne sfîim să le numim spectaculoase, rodul cercetărilor multile și complexe, în care au fost și sînt angrenați ministere, institute de cercetare, proiectare și învățămînt superior, foruri de coordonare de nivel național, rodul experienței stației-pilot de la Peris, s-au materializat în proiectul directiv departamental: „Stație de valorificarea apelor uzate și a nămolurilor pentru producerea de biogaz și fertilizant agricol”, elaborat de I.S.P.C.A.I.A., colectivul Alimentații cu apă, stații epurare și valorificării ape uzate, coordonat de inginerul Adrian Zaharia, inițiatorul procedurii. Pînă la sfîrșitul anului 1981, pe baza acestui proiect, 6 instalații de valorificarea apelor uzate vor intra în funcțiune la complexe de creștere porcilor de la Băbeni-Vilcea, Bileiurești-Dimbovița, Muntenii de Jos-Vaslui, Leț-Covasna, Roman-Neamț și Șieu Măgheruş-Bistrița-Năsăud. În cincinalul care urmează, 485 de complexe zootehnice vor fi aduse la zi prin dotarea cu stații de epurare executate conform proiectului directiv.

Pînă la rezultatul pe care îl avem astăzi s-a parcurs o cale frumoasă, pasionantă și instructivă. Să vedem ce s-a întîmplat din 1974, cînd inginerul Adrian Zaharia a depus la I.S.P.C.A.I.A., cu numărul 3662/1974, dosarul intitulat „Procedeu și instalație pentru valorificarea dejectiilor din apele reziduale provenite din complexe zoindustriale prin obținerea de gaze combustibile și îngrășăminte naturale pentru fertilizarea solului”. Pentru realizare, instalația impunea rezolvarea a două probleme importante: fluxul apei uzate și a nămolului, parametrii de fermentare. Fluxul tehnologic explicat în modul cel mai simplu este următorul: apele cu conținut de dejectii și diverse materii suspensionare, așa-numite lichide polifazice, prin pompare, sînt introduse într-un decantor. Prin cădere liberă, printr-un flux hidraulic fără consum de energie, lichidele polifazice se separă în apă folosită la irigații și în nămol. Din decantor nămolul curge în îngrășătorul de nămol care-l aduce la consistența optimă pentru fermentare. De aici în stația de distribuție de unde este pompat la partea de sus a fermentatorului. Prin fermentare anaerobă în proces mezofilic, rezultă gaz metan care, după captare în

gazometru, este distribuit la centrala termică sau, prin grupuri de conversie, energia termică a gazului metan este transformată în energie electrică. După fermentare, nămolul este dus pe paturile de nămol pentru uscare. Paturile de nămol, prevăzute cu filtre verticale (brevet de invenție Adrian Zaharia), și-au micșorat suprafața ocupată de la 1,5 hectare la 0,4 hectare și și-au mărit, în același timp, eficiența de cinci-sase ori. După uscare nămolul este folosit ca îngrășămînt natural, prin simpla împrăștiere în brazdă.

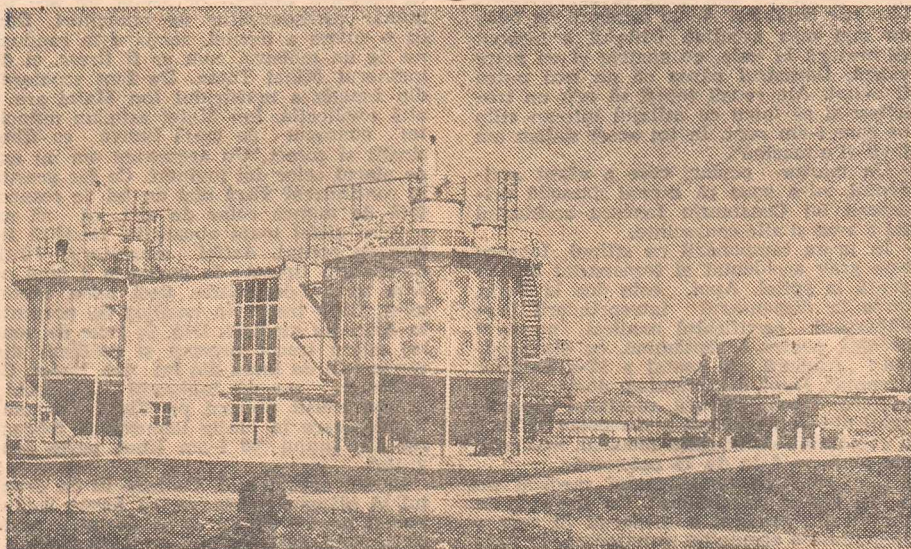
În 1975, I.C.I.C.A., institut de cercetări pentru industria și chimia alimentară, după studiul propunerii de inovație referă: „Propunerea n-are aplicabilitate imediată și necesită completări. Nu prezintă noutate tehnică pe plan național. Încă din 1969 se fac cercetări în acest sens la complexul Ulmeni-Oltenița”. Deci, era nevoie de cercetări suplimentare, problema prezenta aspecte complexe. Ingerul Adrian Zaharia este detașat la I.C.I.C.A., unde de problemă încep să se ocupe un grup de cercetători. Sub egida, citiți, vă rugăm, atenți îndrumare și coordonare, a C.N.S.T. și a M.A.I.A., se obține breve-

tul de invenție 93333/1978, referitor la parametrul tehnologic specific metanogenezei. După doi ani, coautor al brevetului de mai sus, inginerul Adrian Zaharia se reîntoarce la I.S.P.C.A.I.A. Ce s-a mai întîmplat între timp?

În literatura hidraulicii lichidele polifazice nu erau suficient cunoscute. Se apelează la Institutul Politehnic București. Sub conducerea academicianului Dumitru Dumitrescu, a șefei de catedră Julieta Florea și a conf. dr. ing. Gheorghe Baron se creează o adevărată școală de hidraulică a lichidelor polifazice. Se studiază curgerea și pomparea lor, legile și aplicațiile la instalația de epurare. În paralel se studiază un nou tip de decantor. Decantorul obținut este opera integrală a I.P.B.

I.S.P.C.A.I.A., proiectantul general, trece la proiectarea stației-pilot. Institutele de cercetare ale Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare participă la acțiune, fiecare cu specialitatea lui. Este cooptat în acțiune și Institutul național pentru motoare termice în vederea creării grupurilor de conversie energiei biogazului în energie electrică. Stația-pilot este construită la Peris și intră în funcțiune cu rezultatele arătate mai sus. Pe 7 iunie 1979 este vizitată de conducerea superioară de partid și de stat, în frunte cu tovarășul Nicolae Ceaușescu. Se iau, pe baza indicațiilor primite, măsuri de extindere, de generalizare.

La sediul I.S.P.C.A.I.A., la colectivul coordonat de inginerul Adrian Zaharia, stăm de vorbă cu acesta și cu inginerii Emil Popescu, șeful de proiect al stației-pilot de la Peris, și Cristian Ionescu, șeful proiectului directiv. Necazurile și greutatea au fost uitate, acum cînd rezultatele sînt concrete, cînd perspectivele sînt din ce în ce mai promițătoare.

Intrebările noastre: care sînt implicațiile aplicării pe scară națională a proiectului directiv? Ce trebuie făcut pentru aplicarea și exploatarea lui cît mai corectă și mai eficientă? Este necesar să se acționeze într-un fel oarecare asupra mentalității oamenilor, care uneori asimilează mai greu ideile noi?

Răspunsurile primite: Prin aplicarea ei, complexele mari și foarte mari de creșterea porcilor devin unități perfect viabile. Problema stațiilor de epurare, de nereșolvat în condițiile vechi de exploatare, permit construcția și exploatarea unor complexe cu 200000 de porci pe an. Instalația este complexă și trebuie tratată ca atare. Ea trebuie în mod obligatoriu exploatată de cadre tehnice, cu pregătire adecvată. C.N.S.T. și Ministerul Educației și Învățămîntului trebuie să pregătească din timp tehnicieni epuratori, instalatori de biogaz. Este o meserie nouă, iar cadre formate încă nu există. Stația de epurare nu mai trebuie privită ca pînă acum. Ea a devenit o secție de producție și trebuie exploatată la parametrii ei. Ea nu va mai îngreuna prețul de cost, ci dimpotrivă va reduce prețul de cost al produsului finit, bineînțeles că nu imediat. Și la Facultatea de energetică a I.P.B. trebuie să se facă o specializare. Se simte nevoia pe plan național a unor ingineri, specialiști în conversii de energie. Unele unități au impresia că vor avea greutate în plus exploatînd o stație de valorificarea apelor uzate și vor prefera vechiul sistem, însă odată generalizat sistemul, vor fi obligați să-l folosească așa cum trebuie, adică gospodărește. Cota de combustibil va scădea în mod corespunzător și vor trebui să livreze agriculturii îngrășăminte naturale conform indicatorilor din proiect.

Acțiunea este în plină desfășurare și, bineînțeles, susceptibilă de îmbunătățiri. După ce stăm de vorbă cu unii din principalii autori și responsabili ai proiectului, ne abatem pe la tovarășul Petre Feraru, responsabilul cu inovațiile și invențiile din I.S.P.C.A.I.A. Sîntem curioși să vedem dacă I.C.I.C.A. și-a schimbat cu ceva punctul de vedere exprimat în adresa 1089 din 7 februarie 1975. Da! În adresa 5588 din 29 februarie 1980, I.C.I.C.A. comunică: „...referitor la dosarul 3662 din 2 martie 1974, vă comunicăm că la data înregistrării, inovația prezenta nouăte, nefiind aplicată la unitățile zootehnice din R.S.R.”. A doua zi, I.S.P.C.A.I.A. a comunicat ministerului că este de acord să fie titular de inovație. Deci în instalația de la Peris se găsesc materializate: „fluxul apei uzate și nămolului adoptat de tov. ing. A. Zaharia ca specialist în hidraulică și instalații hidraulice și care concordă cu cel din inovația menționată”.

Totul s-a terminat cu bine. Stația de epurare, deocamdată numai la complexe de creșterea porcilor, în loc să consume multă energie, produce multă energie.

Joi, 13 martie, în jurul orei nouă dimineața, o avalanșă de zăpadă a acoperit un om sub virful Moașa. Prietenii și colegii lui salvamontistiști l-au descoperit relativ repede. Au început imediat să-i facă respirație artificială și după aproximativ 50 de minute au renunțat: murise. L-au introdus în AKIA (sania de salvare, proiectată de el) și l-au transportat mai întâi la cabana Surul, apoi în Sibiu, acasă. La părinții, soția și copiii lui. Inmormântarea a fost una dintre cele mai impresionante din întreaga istorie de durere a orașului.

A urmat o perioadă de tăcere, tăcere fecundă, meditativă. Robert Ungureanu fusese surprins de dezlănțuirea oarbă a zăpezii în timp ce, împreună cu alți membri ai Salvamontului, căuta un alt om acoperit de o altă avalanșă de zăpadă. Și mai înainte, duminică, alarma îl chemase la virful Negoiu. O avalanșă măturase totul în jur inclusiv viața unei femei. Cu o lună în urmă, soțul acelei femei murise într-o altă avalanșă de zăpadă în munții Tatra...

Telefonul la redacție a fost scurt. Vă rog să veniți, spunea Ivona Mihăilescu, semnificația acestei morți este, în primul rând, semnificația unei vieți...

★
E ciudat a începe să cunoști un om care nu mai este. 33 de ani. Două note de șapte și un opt în toți cei cinci ani de facultate; în rest numai note de 10 și 9. Romantic. Ce ochi avea?!? — Probabil albaștri. Șeful generației sale. Trăia într-o singură cameră cu soția și cei doi copii, de șase ani și respectiv de cinci ani. O neîntreruptă bucurie de a trăi. Șef al unui colectiv de proiectare. Aștepta aprobare pentru o mașină nouă. Seara, înainte de culcare, făcea gimnastică împreună cu copiii timp de o oră. Dintr-un film l-a plăcut o singură secvență: o strângere de mână între doi prieteni. Prevăzător până la a fi sicutit. Curajos până la a-și risca viața în orice clipă. Mincea cu plăcere. Nu bea. Nu fuma... În după-amiaza aceea sărbătorea împreună cu prietenii și colegii un eveniment intinziat. Ei așteptaseră să revină din acțiunea de descoperire a femeii surprinsă de avalanșă pe virful Negoiu. Intimplarea avea loc la restaurantul Continental. Acasă, Maria tocmai sosise de la serviciu. Copiii dormeau. Iosif Schneider, șeful echipei de salvamontistiști, o anunță că pe virful Găvan trei alpinisti fuseseră surprinși de avalanșă. Un dispărut și doi răniți. Rucsacul era desfăcut. Echipamentul — la uscat. Prima mașină a Salvării urma să plece la ora cinci. Ultima — la șase. Robert era desigur obosit. Mai mult, avea puține șanse să prindă ultima mașină. Era dreptul lui să se relaxeze. Obligația ei era însă să-l anunțe. Între ei, obligațiile reciproce erau nu numai clar precizate ci și riguros respectate. Lucrurile se uscaseră. Robert participase la toate acțiunile din urmă. O dată n-ar fi fost o trădare. Da, lucrurile se uscaseră. Se îmbracă. Era ea însăși om de munte. Robert nu și-ar fi trădat colegii dacă ar fi lipsit o singură dată. Echipa are totuși 70 de membri. Dacă ea nu l-ar fi anunțat însă, gestul ei, în fața lui, n-avea justificare...
— Și v-ați dus?...
— Da, povestește Maria Ungureanu. S-a ridicat imediat de la masă și împreună cu Dina Marin au alergat acasă, și-au strins lucrurile și au pornit la locul de întâlnire. Ultima mașină plecase. Am plecat în urmărirea mașinii Salvării. Eram în Skoda noastră veche. Eu conduceam. Robert cunoștea locul unde avusese loc avalanșă mai bine decât ceilalți. Mă grăbea. Fugeam cu o sută douăzeci pe oră ca să nu-l mai revăd decât mort.

„Când ne-au ajuns din urmă, relatează Hans Göttfert, Maria era albă ca varul și a căzut aproape în brațele mele lesinată. S-a făcut transbordarea și noi am plecat mai departe. Am ajuns la cabana Suru tirziu. În noaptea aceea era exclusă orice fel de acțiune. Doi dintre alpinistiști se salvaseră. Al treilea era dat dispărut și din relatarea celorlalți doi n-avea nici o șansă de supraviețuire. Am așteptat dimineața. Cum se făcu ziua am pornit spre virful Găvan. O parte din căciula de zăpadă mai era întreagă și la baza ei se putea vedea încă dunga rupturii. Cealaltă

parte însă, partea care se prăbuse făcuse prăpăd. Mi-am petrecut viața pe munte și o asemenea avalanșă nu mi-a mai fost dat să văd. Pe o lungime de aproape un kilometru zăpada măturase totul în cale. Jos, în căldare, înălțimea zăpezii ajunsese la peste șase metri. N-aveam cum pătrunde acolo. Oricând se putea porni o nouă avalanșă. Am cerut prin stație să ne fie trimise petarde. Robert a organizat această operație. Căciula a rezistat. Încă o dovadă că avalanșele au cauze obscure și multe din ele scapă cunoașterii. Am buibuit cu petardele toată ziua degeaba. Am hotărât ca a doua zi foarte devreme să intrăm în vale pe o cale ocolită și de acolo să urcăm cu toată atenția. Până spre orele 10 nu era nici un pericol. Spre ora zece, zăpada începe să se imoale și avalanșele devin posibile. A doua zi la ora șase eram pe traseu. Aveam cu noi patru stații. Una rămăsese la cabană, ca să tină legătura cu orașul. A doua urma să fie urcată la o cotă de unde putea fi urmărită starea căciului de zăpadă. În caz de pornire a avalanșei ar fi comunicat imediat jos, în vale. A treia stație a rămas pe fruntea Moașei de unde începea coborirea spre fundul văii. Cea de a patra stație o purta Robert și cu el am comunicat tot timpul până când în stație a răsunat Gut Reinhard“.

Sub semnul sacrificiului suprem

Exemplul unei vieți

— Da, povestește Maria Ungureanu. S-a ridicat imediat de la masă și împreună cu Dina Marin au alergat acasă, și-au strins lucrurile și au pornit la locul de întâlnire. Ultima mașină plecase. Am plecat în urmărirea mașinii Salvării. Eram în Skoda noastră veche. Eu conduceam. Robert cunoștea locul unde avusese loc avalanșă mai bine decât ceilalți. Mă grăbea. Fugeam cu o sută douăzeci pe oră ca să nu-l mai revăd decât mort.

„Din echipa care urma să coborâm, spune Gut Reinhard, făceam parte 35 de oameni. Coborirea era anevoioasă, dar nu foarte periculoasă din cauza faptului că zona era oarecum împădurită. Mergeam legați unul de celălalt. Nu voiam să riscăm. Temerile noastre se îndreptau spre virful Găvan. Nu s-a întâmplat nimic totuși și am ajuns cu bine în fundul văii. Spre ora nouă, peste așteptările noastre, am descoperit ceea ce căutam. Sonda s-a oprit în zăpadă cam la un metru și jumătate, doi metri. Am crezut la început că era vorba de rucsac. Am dat cu atenție zăpada la 6 parte. Era prea tirziu. Moartea survenise fulgerător. Am cerut AKIA și am organizat întoarcerea. Șase oameni mergeau în față pentru lărgirea porții. Alți șase cărau AKIA la o depărtare de treizeci de metri. Urmam ceilalți cam la aceeași distanță. Robert s-a angajat în prima echipă de transport și mi-a predat mie stația. La un moment dat trebuia să trecem pe marginea unei căzături și noi cei din spate ne-am oprit. Când oamenii de la AKIA

care-l încerc. Abdic de la încercările mele prin a recunoaște că viața lui Robert, așa cum mi-a fost descrisă, nu putea avea asupra mea efectul coplesitor pe care-l resimt. Că tulburarea mea se datorează nu atât vorbelor cât faptelor pe care le-am văzut singur, adică realității prin care viața lui Robert continuă și va continua multă vreme de-acum încolo.

Într-adevăr, îmi trebuise oarecare timp ca să mă acomodez împrejurării care m-a pus față în față cu Maria, soția lui. Chip împietrit. O piatră din care atunci nimeni n-ar fi putut stoarce o lacrimă. Durerea se metamorfozase într-o cumplită și demnă hotărâre de a continua. Și acum, peste această statuie se suprapun imagini din fotografii sau relate de ea însăși. La ski: El, Ea și între, El și Ea două moldilete de doi și trei ani într-un nor de zăpadă. Vorbele lui la propunerea unui șef: Mi-e imposibil astăzi. Merg pe munte cu soția și copiii. Singuri: pe o potecă în unica oră liberă din ziua. Cu copiii: seara după gimnastica obișnuită, el în trening, ea îndemnându-și copiii la baie. Cu prietenii: mereu aceleași urcusuri de o stranie frumusețe. Linștea pe care o emană soliditatea unei familii armonioase. Vorbele fratelui ei: Vino la noi, la Alba, n-ai să poți crește singură copiii acum și răspunsul ei: Dacă aș pleca de aici, aș muri... Și știu acum scriind că pe nici un alt chip înflintit, încerenirea n-a exprimat mai multă forță, pe nici un alt chip întințit forța n-a fost mai bine exprimată în lumină, pe nici un alt chip lumina n-a însemnat atât de mult liniște, liniștea unei vieți trăite simplu și durabil. „M-am format după chipul lui Robert, spunea Maria. Mi-a plăcut, să trăiesc ca el.“

au ajuns în dreptul căzăturii s-a pornit avalanșă. Dar nu dinspre virful Găvan, cum ne așteptam, ci chiar de deasupra noastră, de pe panta de unde coborîsem. Robert a fost măturat fulgerător. Dacă avalanșă s-ar fi pornit cu o clipă mai tirziu am fi fost măturați cu toții. Panica n-a durat decât câteva minute. Pe Robert l-am descoperit după un sfert de oră. Am încercat respirația artificială, dar era prea tirziu...“

★
Nu cred să fi scris vreodată ceva mai dificil. Fiindcă mai mult decât moartea lui Robert m-a impresionat viața lui. Numai prin ea accidental tragic se încarcă de semnificații. Dar cum să scrii despre o viață exemplară pe care n-ai cunoscut-o? Cum să redai esența ei vie cu vorbe de necrolog, vorbe netede, cu valoare generală cum sint: generozitate, modestie, curaj, fermitate, abnegație, dăruire, sinceritate, corectitudine? Intrucât aceste vorbe spun mai mult despre viața lui Robert decât despre oricare altă viață la căpătîiul căreia se adună prietenii și rudele pentru ultimul ei drum?

Au trecut foarte multe ore de când încerc să astern pe hirtie fapte și vorbe auzite despre el și imediat după ce le scriu le sterg într-atît mi se par de comune și de neputincioase față de sentimentul pe

Da, Maria m-a impresionat și prin ea a reusit viața lui Robert să mă tulbure. Fiindcă tulburător este să vezi cum un om murind la 33 de ani a putut lăsa în urmă lui atita limpezire în viața celor care îl continuă. Fiindcă tulburător este să vezi cum o viață întreruptă brusc înainte de vreme, firele ei nu se încălesc, nu se innoadă și nu se intrerup. Ci continuă firesc și curat în toată diversitatea lor. Cum a trăit Robert?

Ascultam în mijlocul colegilor lui proiectanți întimplări și fapte menite să ridice un mit și treptat am început să nu mai aud vorbele, să nu mai percep emoția comună și să mă las pradă doar melodiei cuvintelor pentru că în sine ea, melodia, avea asupra mea o putere de sugestie mai coplesitoare decât orice cuvînt, pentru că melodia aceea vorbea mai puțin despre Robert și mai mult despre voința comună de a trăi și de a-l urma pe Robert, tocmai acum cînd exemplul lui dovedea că în acest fel viața nu este totdeauna o veșnicie. Și aici, deci, la locul de muncă, deși pare de neînlocuit, și aici Robert a creat o tradiție pe care nici chiar moartea lui nu o slăbește cu nimic. Din această cauză nu știu cum a fost Robert. Știu cum e!

Au fost și păreri după care la 33 de ani și cu doi copii Robert ar fi trebuit să renunțe la activitatea obstească din Salvamont. Poate cu gîndul la acești slujbași am dorit atita să scriu acest reportaj.

NICOLAE CRISTACHE

Misterioasa dispariție a certificatului medical și falsul unor fișe de pontaj

Totul a început cu un an în urmă. Într-o zi de mecanizare, transport și construcții forestiere din București are o secție în comuna Periș. Și fiindcă trebuia, la amintita secție din Periș, nu mergeau pe roate, adică se lucra în deficit și în pierderi planificate, cei din centrală s-au gândit ca șef să fie numit un inginer tânăr, care promitea la acea oră că se va descurca perfect și că lucrurile se vor îndrepta în cel mai scurt timp. În funcția de șef de secție a fost numit astfel inginerul Radu Zelinski. Numai că măsura nu s-a arătat a fi eficientă pentru a modifica starea de lucruri din menționata secție. În loc să curme neregulile și abuzurile, inginerul Radu Zelinski le-a preluat și dezvoltat în continuare. Desigur, ancheta noastră va evidenția numai câteva, urmînd ca factorii de resort din întreprindere să constate și celelalte aspecte, spuse de muncitorii, astfel ca în cel mai scurt timp, la secția din Periș, lucrurile să intre în făgașul normal.

În luna octombrie, mai precis pe data de 30, din secție trebuia să plece un utilaj IFRON, către fabrica de chibrituri din Capitală. Utilajul era destinat transportului și depozitării bustenilor. Dar, cine să conducă acest utilaj, care de fapt nici nu era proprietatea întreprinderii, aflîndu-se în secție pentru reparații? Conducătorul utilajului, Gheorghe St. Gheorghe, știind că utilajul are defectiuni, refuză să plece în cursă. Atunci șeful secției începe să se gîndească la altcineva. Începe să fie căutat mecanicul Constantin Ionescu. Dar, nici acesta nu este de găsit. Mai mulți mecanici, în jurul prînzului, adică în orele de program, cu vîcia șefului de secție, se aflau acasă la mecanicul Ion Tuță. De ce? Cel în cauză avea de montat, în curte, doi stîlpi pentru lumină. După ce trebuia să fie făcută, desigur, a urmat ca Ion Tuță să-i cîntească pe cei care l-au ajutat. În clipa cînd și Constantin Ionescu se pregetea să tragă o dușcă a fost chemat la birouri. I s-a comunicat despre ce este vorba. Constantin Ionescu s-a dus la uti-

laj, s-a uitat la el, i-a verificat sistemul de acționare și sistemul de frînă. Aici, la sistemul de frînă, mecanicul a observat că lucrurile nu stau tocmai în regulă. Funcționa doar frîna pe partea dreaptă.

„M-am dus și am comunicat, ne spune mecanicul, șefului de secție că frîna-i defectă. I-am mai spus și faptul că eu nu am autorizație de circulație pe drumurile publice. Nici nu m-a ascultat. Mi-a spus că acesta-i ordinul și că trebuie să-l dus până la bun sfîrșit. Am cerut, conform legilor, să fiu însoțit pînă la fabrica de chibrituri de două mașini semnalizatoare — una în față și una în spate. Dar, și această propunere a fost respinsă de inginerul Zelinski. Dacă nu te duci, mi-a spus el, nu mai ai ce căuta la serviciu. Nu am avut ce face și am plecat. Totul a mers destul de bine pînă la dealul de la Grădina botanică. Acolo sistemul de frînă nu mai m-a ascultat. Utilajul a început să meargă la vale, cu spatele și cu mare viteză. Dezastrul părea că nu mai putea fi evitat. Am reușit totuși să evit un troleibuz și să intru cu utilajul într-un stîlp pe care l-am rupt. În tot acest slalom am lovit și o mașină“.

Un martor ocular, care a văzut accidentul mi-a spus că numai datorită prieteniei lui Constantin Ionescu accidentul nu a avut și alte consecințe.

În urma tamponării cu stîlpul, Ionescu este grav accidentat și transportat de urgență la spital. Apoi, este dus la Periș, unde la dispensarul întreprinderii i se eliberează certificat medical numărul 5954303, pentru o săptămînă, cu diagnosticul: „fractură arc costal a 12-a anterior dreapta“. După o săptămînă, doctorul Alexandru Toma, chirurg specialist la spitalul din Periș, îi mai prelungeste cu încă o săptămînă certificat medical, mai precis pînă pe data de 14 noiembrie.

Dar culoarea certificatului medical nu a fost văzută de nimeni. Cu alte cuvinte certificat medical a dispărut. Și cum o ilegalitate o atrage pe următoarea, în foile de pontaj, Constantin Ionescu, în luna

cînd stătea acasă, are cel mai mare număr de ore lucrate. Dacă în luna octombrie el are 200 de ore, în luna noiembrie 202, iar în luna decembrie 183. De ce toate aceste falsuri și unde este certificatul medical?

Inginerul Zelinski, dîndu-și seama de gravitatea faptelor și că el se face principalul vinovat de cele întimplate, rupe certificatul medical și îl trece prezent pe Ionescu. Mai mult decât atât, ca să-i astupe gura, celui în cauză, șeful secției hotărâște să-i dea o primă de 500 de lei. „Întîi nu am vrut să primesc banii, ne spune Ionescu. Dar fiindcă aveam de plătit de pe urma accidentului peste 3000 de lei i-am luat. Nu am semnat pentru acești bani nici un act. Mi-au fost aruncați în față și mi s-a spus: să taci din gură cînd vei fi întrebat pe la miliție. Eu am tăcut și am lăsat ochii în jos fiindcă vă spun sincer mi-a fost frică. Dacă știam că în spaiele tuturor amabilităților se ascund de fapt falsuri nu aș fi tăcut“.

Un alt aspect. În urmă cu un an Ion Matei este trimis la școala de maiștri. Este scos din producție iar viitorul maiștru își completează studiile pe banii întreprinderii. Cînd se întoarce i se spune în față că nu îndeplinește condițiile ca să conducă secția mecanică. De ce? Fiindcă conform indicațiilor secția nu are un număr corespunzător de muncitori. Dar, ca o culme a ironiei, secția este condusă nu de un maiștru, cum ar fi firesc, ci de inginerul Mihai Toma. De fapt scoaterea din funcție a maiștrului Ion Matei are o altă explicație. Ion Matei este un muncitor cunoscut de toată lumea ca fiind cinstit și corect. Un asemenea om nu era pe placul celor doi ingineri. Ce fac aceștia în continuare? Fără nici un fel de respect față de munca celor de aici, ca să nu numim altfel toate abuzurile, falsifică fișele de pontaj. Astfel muncitorul Virgil Constantin lipsește în perioada 3 pînă pe data de 17 decembrie, deci două săptămîni, fiind trecut în condicta de prezență în concediu medical. Dar, în foile de pontaj apare trecut prezent și retribuit din rapoartele de lucru ale lui Ion Matei. Ce explicație ne dă inginerul Zelinski: „L-am trecut prezent pe Virgil Constantin deoarece în luna ianuarie și februarie ale anului '80 l-am ținut peste program“.

Ciudat argumentul. Ce lege îi da dreptul să plătești pe cineva, cu forme legale, numai pentru faptul că ai de gînd, peste citva timp, să-i dai mai mult de lucru.

Dar să mai urmărim un aspect. Ștefan

Rotaru este adus în secție pe postul de revizor tehnic. Nu îndeplinește condițiile, nefiind nici șofer I.T.A. categoria I și nici mecanic auto categoria a 4-a. Important este faptul că ocupă acest post cu o simplă adeverință dată de organele de circulație. Datorită faptului că peste decizii date de revizorul tehnic apăreau deciziile șefului secției care aviza plecarea în cursă a mașinilor defecte, în cel mai scurt timp, cei doi au ajuns la conflicte. Pînă la urmă, Ștefan Rotaru este mutat, prin decizie, pe post de șofer. Cel în cauză se hotărâște să plece din întreprindere. Își aduce transferul, act ce este semnat de toată lumea. Dar cînd se duce să-i ridice cartea de muncă, aceasta este blocată, adică nu o poate ridica, aducîndu-i-se diferite motive nelegale. Mircea Mariana, de la serviciul personal, ne spune că a avut o decizie de la inginerul Zelinski. Am cerut să o vedem.

— A fost o decizie verbală. Mi-a fost comunicată prin stația de radio. Lăsați că o rezolvăm noi pînă la urmă. Să facă dumnealui o cerere fără plată pentru cele două săptămîni, o duc la aprobat și totul se rezolvă. Nu este plătit pe perioada respectivă, dar în schimb nu pierde alocația pentru copii.

O întrebăm pe Mircea Mariana dacă este legal ceea ce se întimplă.

— Ei, este legal. Dar ce vrei matală, să plătesc eu sau inginerul Zelinski din buzunar? De ce nu a venit Rotaru în fiecare zi pe aici? Poate s-ar fi rezolvat fără să se adreseze revistei.

Mircea Mariana are dreptate. De ce a fost nevoie de intervenția noastră pentru a rezolva o problemă omenească în citeva minute.

Datorită birocratismului și a răzbunării un om a fost scos din cîmpul muncii o jumătate de lună. Cine le dă acest drept? Cine o să plătească?

Mircea Mariana a găsit o soluție simplă și bineînțeles avînd grijă de propriul său buzunar. Să se facă o cerere fără plată.

Cum scriam și la începutul materialului, o anchetă și o analiză atentă din partea organelor de răspundere vor scoate la iveală și alte nereguli ce grevează asupra activității unității de mecanizare, transport și construcții forestiere din București. Și mai ales vor aduce credem și măsurile necesare pentru instaurarea climatului de muncă necesar, a climatului de deplină legalitate și răspundere față de sarcini.

SORIN POSTOLACHE

La Costești și Sarmizegetusa, printre zilierii arheologiei și istoriei noastre

Răstigniți îndelung pe valurile istoriei, înbrînziți cu spatele la zidurile ei întrefesute cu fumul acru al salpetruului tors prin atâtea războaie, ca plugari, ca ostași, din nou ca plugari și iar ca ostași, și mereu ca plugari, țărani au ridicat mai întotdeauna din umeri când s-a rostit jur-împrejuri de ei, între ei, cu gura prea plină, cuvintul istorie. Treacă-meargă, și-ar mai fi aplecat urechea la acest cuvânt dacă ar fi fost vorba doar despre cartea de istorie a vrecunua dintre fiii lor, din care mai silabiseau și ei, pe furis sau pe față, în nopțile când marea lor trintă cu pământul traversa cite un nesperat armistițiu, cite o poveste despre Dacia, despre Ștefan sau despre Mihai. Rostit în a cu gura prea mare, așa, ca și cum ar fi fost scris cu majuscule, cuvintul istorie i-a lăsat mereu reci. În lumea lor aspră, așezată cu picioarele pe pământ, un Gheorghe Nicola Stoian Ogrineanu, vrednicul cronicar al întâmplărilor petrecute în Bechetul sfârșitului de veac 19, sau un Toader Hrib din Arborea Bucovinei, nu au fost decât excepțiile menite să confirme o regulă: ei n-au scris istoria, au făcut-o. Bineînțeles, a fost ceva mai greu, dar mai simplu, măcar din punctul acela de vedere din care mintea hitră a odrăselor de țărani trecute prin școli mai înalte a stors o glumă celebră, bună, nu-i vorba, dar tristă: spre deosebire de cei care scriu istoria, cei ce o fac sint scutiți de a traversa împrejurarea neoadă în care trebuie să prevadă trecutul, cum mereu ni s-a înfimplat ori de cite ori noi gîndeam despre trecutului nostru una și alții gîndeau alia. Ei, țărani, au preferat să facă istoria și pe urmă să se spele pe miini. Am cunoscut, însă, și țărani care chiar dacă nu au scris istorie, chiar dacă nu s-au aflat niciodată în împrejurarea hazlie să prevadă trecutul, au pus umărul zdăvăn la deslușirea inclecelilor lui. Desigur, tot cum este mai greu: cu tirnăcopul, cazmaua, lopata și cu roaba apoi...

Cum rareori s-au ridicat cit de cit într-o oarecare lumină numele țărănilor care au făcut istoria, este de la sine înțeles că tot atît de rar se aude și de numele celor chemați să-i limpezească izvoarele cu tirnăcopul și roaba. După știința noastră, pînă astăzi, s-a îndurat să le întoarecă o vorbă bună un singur reporter, Cornel Nistoreanu. E o chestiune de destin asumată, e o chestiune de destin acceptat. Numele acestor țărani figurează totuși, pînă la unu, în statele de plată ale zilierilor arheologiei și istoriei noastre, deosebite de cele ale angajaților lor permanenți. Unor pezevenghi parcă

plătiți de alții, care ne-au răstălmăcit trecutul așa cum au vrut alții, nu s-a încumetat nimeni să le desfacă vreedată contractul de muncă. În schimb, contractul de muncă al țărănilor la care ne gîndim noi nu a fost niciodată încheiat pe mai mult de o vară. De la sine înțeles îl desfaceau și încă îl mai desface ploile mai mult sau mai puțin monotone, mai mult sau mai puțin furtunoase ale toamnelor reintoarse în Munții Orăștiei, la Costești, pe văile piriului Grădiște, sau la Sarmizegetusa, nu departe de pragurile Porților de Fier ale Transilvaniei.

Se împlinesc 2050 de ani de la întemeierea statului centralizat al dacilor liberi și se cuvine să dăm o roată prin satele lipite chiar de pietrele temeliiilor capitalei lor din vechime, Sarmizegetusa Regia. Cîțiva dintre urmașii lor, de decenii, s-au încumetat să se apropie chiar de duhul adinc al acestor pietre: ei sint zilierii arheologiei și istoriei noastre. În cel mai deplin înțeles al cuvintelor, adică angajați cu ziua. În timpul lui liber, Dănilă Vapit din satul Costești, comuna Orăștioara de Sus, județul Hunedoara, este paznic al cetăților și sanctuarilor dacice. Și astăzi, după ce s-au dezvelit destule din cele ce erau invelite, cînd muncește ca tot țăranel, în grădina sau jur-împrejuri de grajdurile așezate pe stîncă, Dănilă Vapit izbeste cu tirnăcopul și sapă cu cazmaua în pămîntul sub care mai mocnesc rădăcini încă nedescoperite ale măreției noastre de astăzi. Alți țărani prin spețelea cărora s-au ivit la lumină ruinele de la sud de Costești, asemeni lui Ioan Toncea și Adam Opruț, către toamnă, cînd arheologii de profesie dispar de pe aceste meleaguri, se reîntorc înspre vitele și ogoarele lor minuscule. Dintre ei, Ioan Bogdan a ajuns la 74 de ani. Vasile Dirșoreanu bate în 80; în fiecare vară o fac și ei pe arheologii, ținîndu-se de această îndeletnicire ciudată chiar din capătul ei, care nu este altul decît coada lopetii, desigur. Și cite ceva parale au cîștigat ei, nu-i vorba, poate nu chiar atît cît ar fi cîștigat dacă ar fi avut pășuni mai bune și mai întinse și dacă prețul vitelor ar fi fost întotdeauna pe măsura trudei îngropate în carnea lor toantă. Dar de pe urma spetelii lor de zilieri ai arheologiei mai mult a cîștigat țara, civilizația noastră, istoria noastră, conștiința de sine a poporului care sîntem. Și prețul osteneții acesteia, în care tirnăcopul nu dărimă, ci, dimpotrivă, scoate un adevăr la lumină, din fericire, nu se mai schimbă o dată între bătătura țărănelui și abator și încă o dată dincolo de abator, unde o înghițitură sau două de apă chioară, co-

locată cu prafuri, a ajuns să coste cit un litru de lapte.

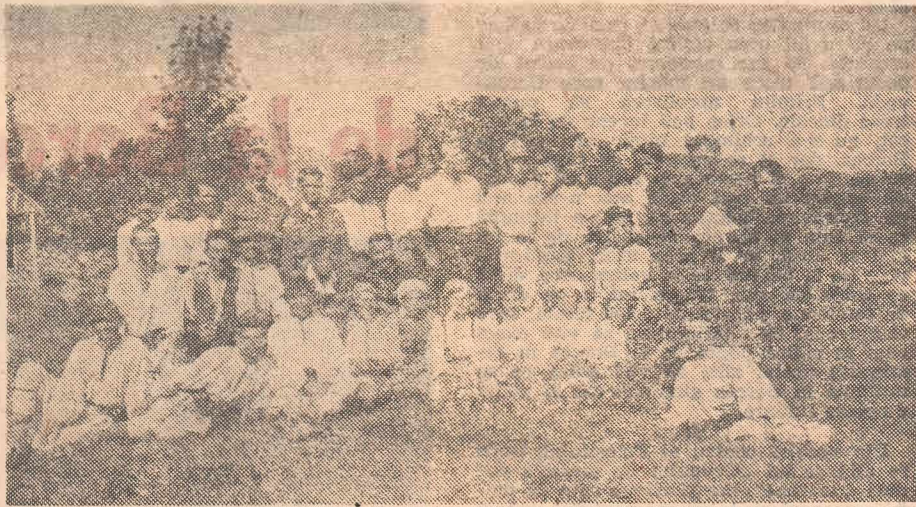
Tot pe aproape de temeliiile istoriei noastre scurmă și tirnăcoapele țărănilor din Sarmizegetusa. Și la Sarmizegetusa, în peisajul fastuos al primăverii românești, unde aceeași arheologie, din nou, a deschis atîtea ferestre spre adîncă depărtare în timp a zămisirii poporului nostru sub soarele lumii, reporterul descinde cu o șfială firească. Nu există bărbat în copilăria căruia să nu stăruie o miriște călcată cu pictorul descult, cu inima împăienjenită de extaz și durere, și pe astfel de meleaguri, de tot aproape de izvoare, de tot aproape de obîrșie, redevenim toți copii și miriștea se face că ar fi istoria însăși, nu numai o istorie a pietrelor zidite în amfiteatre și temple, a argintului bătut în monede și podoabe, a bronzului turnat în statuete coclite, a fierului răsucit în arme și seceri, ci în primul rînd o istorie a oamenilor. Și într-o istorie a oamenilor, clădită și pe păcate, dar și pe virtuți, cum este lesne de înțeles, cel puțin tot atîtea ferestre se deschid către ziua de mine.

Pe ulta mare a Sarmizegetusei, Crăciun Obrejan și-a durat casa agonisită de el și familia sa, fără s-o știe, chiar pe temeliiile turnului din colțul nord-vestic al orașului antic. La rînd, după el, gospodăriile lui Alexandru Zgîrcea, Ioan Ardelean, Tiberiu Albușescu și Mihai Zgîrcea, fără s-o știe nici ei, au încălecat chiar zidurile de incintă ale aceluiași oraș an-

tic. Și pentru că nu au avut încotro, fără doar și poate, au mai clintit cite ceva din faptura lor împlinită cu aproape două milenii în urmă. Dar mult mai mult au clintit înaintașii lor, uneori pînă la nimicire, mistuind în cuptoarele varnițelor deosebit de numeroase pe aceste meleaguri statui întregi de marmură, capiteluri, coloane și trepte pe a căror imaculare s-a întemeiat o civilizație. Păcat de neiertat, ar zice unii. Păcat de înțeles, zicem noi, pentru că a fost un păcat săvîrșit într-o lume și într-un veac în care neștiința, cu premeditare, era pur și simplu înhămată să-i țină pe oameni în rosturi străine de menirea lor adevărată, sub jug.

Însă orice păcat, cît ar fi el de apăsător pentru conștiință, se răscumpără: Ion Munteanu Căzăcelu și soția sa Eva Munteanu, Elisabeta Iari, Ioan Oproni și soara sa, Lucreția Zgîrcea, Marta Trimbișoni, Aurelia Todoni, Simion Corui și Iosif Hibais sint numai cîțiva dintre bătrîni și bătrînele din Sarmizegetusa de astăzi care au lucrat decenii în sir, încă din 1933—1934, sub îndrumarea arheologilor de profesie, la dezvelirea a ceea ce a mai rămas învelit din vestigiile netopite sub vreme. Și le-am luat la rînd cascle, indemnindu-l să-și amintească anume cînd și cît au muncit, unde au izbit cu tirnăcopul și pe ce cărări au purtat în puterea brațelor lor roabele cu pămînt dislocat din amfiteatre și temple, indemnindu-i să răscolească sertarele cu fotografii din anii lor tineri sau din anii lor mai puțin tineri și, în felul acesta, să depună o mărturie cu privire la adevărul că rostul lor nu încetează după ce au arat și însămintat un ogor, după ce au luptat într-un război, după ce s-au reîntors în cuprinsul ogorului rămas în paragină. Și au depus aceeași mărturie, nu numai prin cuvinte, ci și prin fotografiile ce însoțesc textul nostru. Ei sint zilierii arheologiei și istoriei noastre și lor le dedicăm acest reportaj, de ei ilustrat.

MIHAI PELIN

Citind nu numai în istoria veche (II)

— M-ați întrebat, tovarășe Nicolae Miulescu, în prima parte a acestui interviu, ce înseamnă Cosimbășii: Cred că e denumirea unei localități.

— Este într-adevăr așa, dar în ingineria hotarnică există un principiu care spune: fiecare denumire înscrisă pe teren trebuie să conțină ceva lămuriri și lămuritor! Astfel, în limba greacă veche, *cosymbos* înseamnă ciucure. Termenul, vă atrag atenția, nu există în greaca modernă. Și e bine să știți că în vechime, la Cosimbășii, au trăit niște oameni care se ocupau cu fabricarea acestor pasmanterii.

— Și care e noutatea pe care vreți să o dovedeți?

— Uite, vă pun la dispoziție lucrările acestea: Istoria Bucureștiului, Istoria microzonei Giurgiu și o Istorie a microzonei cuprinsă între localitățile Arionestii — Ceptura — Buzău. Toate acestea, împreună cu lucrarea intitulată *Axiopolis*, se înscrisu, după cum puteți constata, în jurul bazinului hidrografic al Ialomiței. Se știe că la Popești, pe Argeș, a fost descoperită o așezare străveche, despre care, savantul Radu Vulpe spune că ar fi ruinele fostei capitale a lui Burebista; străvechea Argidava despre care se vorbește într-o inscripție. Dacă ipoteza savantului Radu Vulpe este adevărată, și noi înclinăm să credem acest lucru, atunci denumirile multor localități din acest bazin hidrografic al Ialomiței sint, după noi, de origine românească străveche și care dăinuie pînă azi. Deși ele, aceste denumiri, par a fi la prima vedere de origine greacă veche. Nu sint de origine greacă, ele vin din același fond străvechi comun de cuvinte, de care am pomenit mai sus, adică din limba străveche a dacilor.

— Susțineți că limba greacă veche provenea sau era asemănătoare cu a geto-dacilor?

— Nu pretind că era una și aceeași limbă. Dar fondul de bază pe care s-a dezvoltat ulterior limba cultă veche greacă, îl formează bagajul de cuvinte cu care el aumonstrat prin cele aproape 1000 de cuvinte pe care vi le-am pus la dispoziție.

— Așadar, dacă ipoteza savantului Radu Vulpe, cum că așezarea străveche de la Popești ar fi vechea Argidava, capitala statului lui Burebista, e adevărată, atunci, înțeleg eu, Cosimbășii a fost una dintre

localitățile care, așa cum ați afirmat în prima parte a acestui interviu, înconjură, în secolul aprovizionării, Argidava?

— Este exact!

— Tot în prima parte a acestui interviu mai susțineți că rimnic nu vine de la riba (pește), nici de la ribynicu, ci el derivă din românescul rimnă. Faceți, de asemenea, deosebirea între a rimni și a rivni, cuvinte care, în Dicționarul limbii române moderne, sint considerate a fi unul și același: greșit după cum afirmați. Credeți că o să vi se dea dreptate?

— Dar nu este neapărat nevoie! Oamenii din satul dv., în sensul acesta folosesc cele două cuvinte. În 1939, l-am înfîlțit în apropiere de obîrșia Rimnicului, în care se varsă piriul Rimna, pe Miclea Munteanu, țăranel din Andreiașu de Sus, cu care am avut următorul dialog: „De unde vine cuvîntul ăsta, rimna? l-am întrebat. De la rimne! mi-a răspuns el. Dar ce sint rimnele? l-am mai întrebat. Păi, să vi le arăt, zice. Am coborît în valea Rimnei și acolo Miclea Munteanu mi-a ținut următoarea disertație despre originea acestui cuvînt: Din malul ăsta de humă, zice el, din care piștește apă, se rupe, la vînturi mari, cite o lespede care, cînd cade, se bolovănește. Bolovani ăștia astupă calea apei și se adună înapoia zăgazului, un rimnic. De ce li ziceți rimnic? l-am întrebat din nou. Și el mi-a răspuns puțin răstîit: Păi, nu vedeți că bolovani ăștia sint rimne? Ai înțeles povestea?”

— Am înțeles și vă mulțumesc pentru ea. Din cite știu însă nu sinteți de acord nici cu originea cuvîntului Argeș!

— Nu sint, pentru că mulți specialiști susțin că numele Argeșului provine din limba turcă sau cumană; că Herodot ar fi greșit cînd îl numește Ordesos, după limba dacilor, din cauza informațiilor insuficiente despre regiunile noastre din interiorul continentului. O fi greșit și Herodot, nimic de zis, dar în cazul ăsta nu a greșit: Ordesos este o formă literară, poetică a cuvîntului. Lată ce scrie aici, în dicționarul de greacă veche, după C. Alexandru, ediția 21, anul 1884: *orgelei* reprezintă forma poetică pentru oi argeoi; *orgeios* reprezintă forma poetică pentru o argeios. Acesta este motivul pentru

care Herodot a scris Ordesos, cu o și nu cu a.

— Dar de ce Herodot a scris DESOS și nu GESOS?

— Pentru că, ia stați de vorbă dv. cu un țăranel de pe valea Someșului sau cu un cloaban de la munte; întrebați-l, de pildă, de unde este? O să vă răspundă cam așa: „Apăi, dge undge să fiu, sint dgi Dgiviciorii Mari, dge pe Someș”.

— Deci, după dv., Herodot n-a greșit?

— Nu, numele Argeșului se dovedește a veni din limba străbunilor noștri, în care argeș = limpede, argintiu. Dovadă că și astăzi, un afluent al său, care izvorăște din Muntele Ghișu și se varsă în Argeș lîngă Corbeni, se numește Limpede. Herodot zice că în Istru se varsă 5 riuri: Pyretos, Araros, Napolis, Ordesos și Tiarantos. Și n-a greșit. Am putea aduce și alte dovezi, dar ne întindem prea mult și nu e cazul.

— V-ați explicat cumva și originea Siretului, vechiul Araros?

— M-am dumirit asupra lui de curînd: ara, în limba strămoșilor noștri înseamnă: altar, loc de închinăciune, așa după cum o dovedesc ara, arae care în limba latină = altar. În greaca veche, ara, as înseamnă închinăciune, rugăciune.

— Ce vreți, deci, să dovedeți prin originea acestor cuvinte?

— Că Araros, al cărui înțeles pînă acum n-a fost tălmăcit, înseamnă riul care vine de la locul de închinăciune: conform cu roie care, în greaca veche = ritu (se constată similitudinea). Siretul, în timpul lui Herodot, se numea, așa cum deja ați pomenit, Araros. Or, pe muntele Rarău se păstrează și azi vechiul loc de închinăciune, vechiul obicei. Numai că oamenii nu mai merg acolo să se închine, ci să-și petreacă o zi de vară (vezi Nedecele).

— Cartea dv., *Da Kșa*, a apărut, cum spuneți, la o editură din Milano, în limba engleză: despre ce este vorba în ea?

— Cartea e intitulată *Da Kșa*, adică *Tara Zeilor*: *Da* este dativul lui *De* = zeu și *Kșa*, în limba vedică înseamnă țară (vezi *Focșani* = țara lemnului, *Bucșani* = țara cărbunelui). În prima parte (*Tara Zeilor*), e vorba de felul în care toate zeitățile vedice, fără excepție, cu toate numele și supranumele lor, sint legate de toponimia țării noastre, mai mult decît vizibil. La vedici, *Arca* = Zeul Soarelui: noi avem muntele Arcanu; *Surya* = Fiica Soarelui: noi avem muntele Surianu,

care se află față în față cu Arcanul, de o parte și alta a Jiului.

— Stimate Nicolae Miulescu, aș dori să vă mai răspund la o singură întrebare: cînd și în ce împrejurare v-ați convins dv. că toponimia, folosită în mod științific, poate dezvălui multe taine despre istoria și civilizația străveche ale strămoșilor noștri geto-daci?

— Ca inginer hotarnic, participam, chiar în instanță, la judecarea litigiilor de hotar: trebuia să întocmesc personal două dosare, unul tehnic și altul juridic. Eram nevoit deci să caut probe, acte de moștenire foarte vechi, să le traduc; să merg pînă la originea unor toponime, să cîștig procesul sau să ajut la elucidarea adevărului.

— De ce să traduceți (ați spus) actele?

— Actele vechi și foarte vechi erau scrise în grecește, slavonește, erau redactate unele în scrierea veche chirilică. Asta m-a obligat să învăț greaca veche, slava veche, să cunosc scrierea veche românească în toată evoluția sa. Uite, într-un proces în care se dezbăteau drepturile moștenitorilor Mia Vătafu Ghinea (a fost procesul meu de început) a trebuit să cercetez îndelung toponimia locului lor de naștere. De ce? Pentru că în Cronica lui Radu Popescu se spunea că neamul lui Ghinea Vistiernicul (vistiernicul lui Matei Basarab, ucis de seimeni), ar fi fost în realitate un neam de greco-bulgari, olari veniți de peste Dunăre. De ce susținea Radu Popescu aceasta? Pentru că o poreclă a acestui neam era: *Tucală*. Cercetînd, deci, toponimia locului, pe teritoriul comunei Vrănești (fost județul Muscel), am găsit acolo Valea lui Socală. După alte cercetări mai amănunțite, am descoperit că neamul lui Ghinea era împărțit în trei ramuri, cunoscute sub porecele lor: una se numea Ghinea Socală (socală, de la om sucit); a doua se numea Ghinea Meleșteu (meleșteu = făcăleț), de unde și denumirea Pădurii Meleștoala, în care se afla Valea lui Socală; a treia ramură era a lui Ghinea Brătășanu. Demonstrand faptul că Radu Popescu a fost de rea-credință cînd a transformat cu bună știință porecla Socală în Tucală, am cîștigat procesul. Cu această ocazie s-a stabilit și o jurisprudență specială care sună astfel: „Toponimul care în general constituie o atestare, poate deveni probatoriu, în lipsa altor dovezi”. Ce proces a fost!

N. GRIGORE-MĂRĂȘANU

„La 14 septembrie 1895, un tren format din 15 locomotive, fluierând înspăimântător, a sburat cu 80 de kilometri la oră pe deasupra valurilor Dunării! Tunurile bubuiau, sirenele vapoarelor suierau, uralele a mii de oameni nu mai conțineau. A fost cel mai grandios spectacol care s'a văzut vreodată în țara noastră: veșnicul Danubiu, care despărțea pământurile noastre, a fost învins! Podul peste Dunăre este un exemplu de concepțiune și de îndrăzneală care se citează în cursurile de poduri din Școlile tehnice superioare și în marile tratate de poduri”. (Dintr-un ziar al anului 1895)

Frig. Bate vântul dinspre Borcea izbindu-se în malul galben mușcat adinec și rău ca după un cataclism. Noroi greu, viscos, care-ți fură cizmele. Basculante mari gem și lasă un fum gros incit le pierzi urma. La mal, citeva vase mici. Mișună șalupe de buzunar și fac naveta două poduri plutitoare. În largul Borcei, murdare și nervoase, se înalță micile șantiere din jurul „pilelor”.

Stăm într-un ARO care încearcă să-și păstreze echilibrul și demnitatea printre basculantele greoaie și așteptăm bacul. Primim prin stație indicația să lăsăm să treacă mai întâi o betonieră la „delong”. Bacul se apropie de mal deviat mereu de curentul puternic al Borcei. Așteptăm de douăzeci de minute să prindem un loc pe bac și să ajungem dincolo. Șoferul, un puști, nu mai știe ce-a fost în ultimele zile pe șantier, lucrurile se schimbă „al dracului de repede pe la poduri”, a fost plecat acasă, la o inmormintare, o cumnată, femeie zdravănă de 35 de ani care a lăsat patru copii cu bărbatu-su, omul lucra aici, era podar, acum s-a lăsat, trebuie să muncească acasă, să îngrijească și copiii...

Un camion se chinuie să urce de pe bac pe pontonul prea ridicat din cauza apei crescute, se fac manevre, pe podul de peste apă trece un mărfaș spre Cernavodă. Primim aprobarea că putem trece dincolo. Orice pod începe de la uscat, nu s-a schimbat nimic aici la Borcea, dar ei se așterne, de fapt, în același timp și peste apă, astfel că expresia arunci un pod peste apă n-are nici un dumnezeu, pentru că nu se întâmplă ca și cum ai arunca cu piatra de la un mal la altul, ar fi prea ușor. Explicația vine de la băiatul de la volan, care, după ce trecusem apa, trăgea întins pe drum de camioane, paralel cu calea ferată, spre Cernavodă. Se întâmplase să vad exact cum se ridică podul de la Borcea în dimineața acelei zile, să vad adică ce se întâmplă la Borcea gândindu-mă la podul de peste Dunăre.

Din vechiul centru al Feteștiului, unde se află sediul „Grupului de șantiere poduri dunărene”, mergi citeva sute de metri spre gară și, la un moment dat, cobori brusc prin curtea unui cetățean până ajungi la „serviciul mecanic-șef” al podurilor, dacă s-ar putea numi astfel casa aceea galbenă și dărăpănată, inconjurată de tot soiul de utilaje, ca stații de betoane, macarale mici, bancuri de lucru, unde lucrează oamenii lui Ștefan Neiner, maistru cu 23 de ani „în poduri”. Ștefan Neiner are aproape șizeci de ani de viață și a fost și maistru la „23 August”, și constructor de furnale la Hunedoara, făcându-și mina numai pe lucruri grele pentru „blestemul” cu podurile. Podurile sale: primul, la Tăutu lângă Salonta, apoi calea ferată Deva-Brad, Praxia (peste Moldova), Gătaia... penultimul la Giurgeni (unde a lucrat cu actualul inginer-șef, de aici, Poenaru), iar ultimul...

— Cum trebuie să înceapă lucrările la un pod?

— Stațiile de betoane să fie puse la punct, mașinile de forare să meargă strună, iar vibratoarele și sapele să nu-ți dea de furcă. La început mașina de forat e totul. Să meargă ritmic, să nu pierdem vremea. Altfel se duc zeci de ore cu reparațiile. Tot așa cu stațiile de betoane. Stațiile de betoane făcute în țară, la Ploiești, sînt frumoase, de mare randament — 280—300 de metri pe zi — ar trebui lucrate însă cu mai multă grijă. S-ar putea reproiecta și calcula la sarcini mai mari. Acum, cum faci tasarea mai mare de 8—9, cum se strimbă, se cocoșează. Au venit zilele acestea cei de la Ploiești, care le fabrică, măi fraților, le-am spus, avem necazuri, micșorați turația, că stau nopțile aici, 2—3 pe zi se sparg și-mi rămîne lucrarea în urmă. Au promis că le recalculază. Noi, aici, am făcut sape pentru săpat în coloane, sape care se fac în fabrică, le-am făcut noi în atelierul nostru. Am făcut și la Giurgeni, întrebați-l și pe inginerul Poenaru.

— Cum au fost anii lucrați în poduri?

— N-am stat decît cu traista-n băț. Ca un blestem. Doar cinci ani la Hunedoara am stat cu nevasta acasă. Poduri în Ardeal, în Banat, în Moldova. Nevastă-mea de-a doua o iau mereu cu mine, lucrează aici vopsitoare. A fost într-adevăr un blestem să iubesc meseria asta. Dacă stăteam pe loc era mai rău. Nici n-aveți idee. Ce înseamnă un lucru frumos care merge? E frumos și gata, a trecut. Podul stă. Îl vede și fii-tu, și nepotă-tu, și copiii lor... Podurile lui Saligny or să rămînă mai departe lângă ale noastre. Bijuterii... Cele mai bune și cele mai rele zile din viață? La Giurgeni. Eram fericit cînd s-a terminat Giurgeniul și cînd am plecat de acolo nu știam de ce plîng, că se terminase podul sau că în anul acela mi se

prăpădise prima soție de ciroză. Bucurie mare să legi două maluri sau două orașe. Nu-ți face nimeni statuie, dar la Giurgeni îmi făcuseră oamenii o poezie...

Borcea, pila albie Fetești — platforma delong 2. Apa ocolește suierînd platforma care începuse să dirdeie băgîndu-te la idei. Inginerul Alexandru Colonic și-a început meseria la Giurgeni. „Giurgeniul a fost o școală. O să vă spună și ingine-

apa fiindcă adîncimea e mare, forța curentului, de asemenea, și mai sint și infiltrații cu presiuni foarte mari”.

La pile se lucrează numai cu băleți tineri și viguroși. Cei în vîrstă nu fac față. Îți trebuie forță. Deocîndă se sudează o ruptură de cămașă metalică la 17 metri adîncime. Anton Alexandru așteaptă să intre la apă, chestiune pe care, în general, nu și-o dorește pe uscat. Prima dată a lucrat la Giurgeni, a scos epave de nave

deschise. La asta nu mă gîndisem. După ce am plecat, m-am întrebant și eu, lucrăm de cinci ani dar nu știam și m-am băgat în apă să aflu. Cu ochii închiși. Și doctorii nu te lasă să intri dacă nu vezi bine”.

Se pregătește turnarea radielor. Operație complicată în care incintele trebuie etanșate, sudîndu-se în aer comprimat. Anul acesta cele patru pile din albia minoră a Borcei vor ajunge la cota finală.

ARO-ul ajunge la podul de la Cernavodă. Este aproape seară și se lasă o piclă ușoară. Directorul grupului de șantiere, Nicolae Constantinescu, îmi spuse că la Dunăre podul are 22 de picioare sau infrastructuri, dintre care 18 sînt ale viaductului de acces, iar 4 ale podului, din albia minoră. Cele 18 infrastructuri „sînt atacate” și se lucrează acum și la pila centrală, care are cele mai mari probleme, și unde nu s-a putut intra din cauza gheții.

Pila albie Dunărea, pe malul sting. Cea cu probleme. Se montează cadrul pentru incinta pilei. E trecut de șase seara. Intr-una din încăperile barăcii în care intru cu Andone Bourceanu au loc discuțiile individuale cu membrii de partid. Este frig și în baracă. Bem o cafea mai dulce făcută cu pricepere de om umblat. „Cadrul pentru incinta pilei este o confecție metalică necesară ghidajului coloanelor din fundația pilei. Sînt 41 de coloane a aproape doi metri diametru pe care se sprijină cel mai mare picior al podului. Cel mai mare picior de pod din țară”. Andone Bourceanu are o experiență de 22 de ani ca podar și a lucrat și la viaductul de la Valea Porcului, dar și la Wiesbaden. Sau la Nador, în Maroc, de unde românii au primit scrisori de felicitare. „Nouă aici” este amploarea construcției. Giurgeniul e făcut din beton, iar la Dunăre doar pilele sînt din beton. Construcție modernă, cu tabliere metalice. Construcția merge bine...”

Mai greu e cu vremea. Au fost și geruri, și ceață, și ploa. Oamenii au luptat cu toate, dar mai ales cu noroiul care nu lăsa mașinile să-și facă datoria. Oamenii sînt de aici, din părțile Ialomiței, sau de aiurea, meseriași care și-au făcut mina și la marile poduri sau viaducte din țară, și la lucrări de porturi sau căi ferate. Dacă e adevărat că fiecare pod își crește oamenii, tot atât de adevărat e și faptul că, iată, de pildă, podul Giurgeni — Vadul Oii poate fi considerat ca o înaltă școală pentru podarii români, pentru acei împătimiti de meserie, „blestemați” să jubească înălțarea punților peste ape, să lege malurile sau orașele.

Inginerul Lucian Burtea este aici stagiar, așa cum inginerul Colonic era stagiar la Giurgeni. „Este o șansă unică să-ți începi meseria cu o lucrare de asemenea amploare. M-am speriat puțin la început. La cămin, căldură, apă caldă, acasă, la mama, la fel, cînd aici, m-am trezit în baltă, cu somn greu în barăci. Apoi am primit un apartament mobilat în Cernavodă”.

Aici, unde acum este întuneric de-a binelea, și cine știe de unde latră cîinii, se muncește ca la un foc continuu, se muncește în ciuda gerului, a ceții, a noroiului. Se muncește, dacă vrei, și eroic. Dacă vrei dumneavoastră, pentru că ei, podarii, refuză cuvîntul. Ei își doresc o vreme mai bună să poată turna betoanele, își doresc un punct alimentar mai bine aprovizionat pentru că s-au săturat de conserve, își doresc să înalțe podul mai repede ca să înceapă altul.

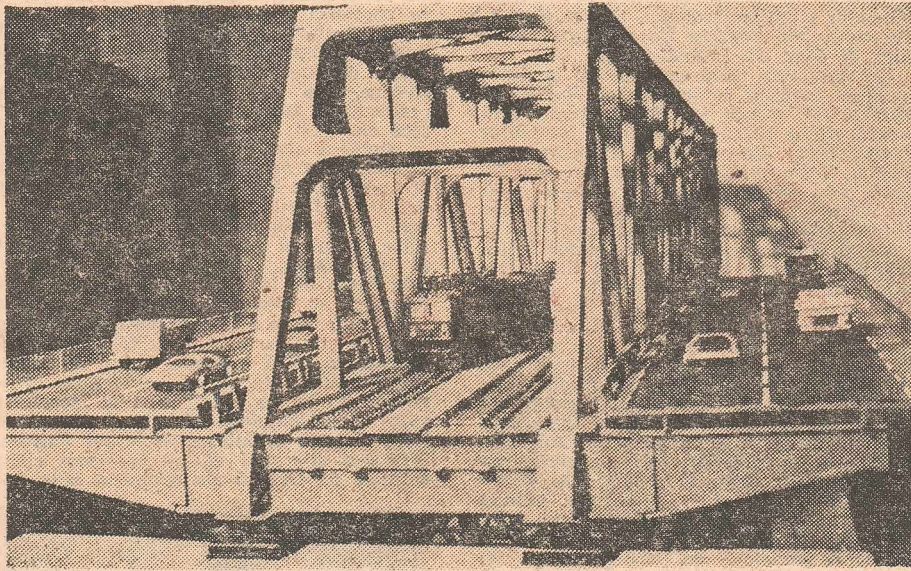
„La un asemenea pod, mărturisește inginerul Mircea Lădaru, șef de lot și șef de partid pe șantierele podurilor Cernavodă, lucrezi o dată în viață. Dar așa am zis și la Giurgeni, cînd eram stagiar. Eram mai tînăr, aveam frumoasa inconștientă a celui care nu știe că durează un monument, cum spunea inginerul Poenaru. Azi avem experiență, simțim mai ușor depărtarea de familie, a început să nă mai doară pe ici, pe dincolo, pustietatea a început să apese, dar așa e viața, e omenește, stagiarii sînt și aici, există o ștafetă a entuziasmului, nu numai a meseriei, dar nici entuziasmul nostru n-a dispărut, s-a transformat într-o luptă lucidă, tenace de fiecare zi”. Încerc să-l prind totuși prin stație pe inginerul-șef Poenaru. Ca și dimineața, este exact în altă parte.

La Borcea și la Dunăre, podurile lui Saligny vor deveni nu peste multă vreme obiecte de studiu, de muzeu, uitîndu-se că pentru ele, în urmă cu aproape un secol, s-au organizat două concursuri, la care au participat cunoscute firme și specialiști din Europa (printre ei și G. Eiffel), concursuri care n-au dat rezultatele așteptate. A fost atunci șansa inginerului Anghel Saligny, a inginerilor de poduri români. După mai bine de optzeci de ani, vechile poduri vor rămîne ca o frumoasă amintire, un monument peste ape și timp ridicat în cinstea inteligenței și priceperii primilor cititori.

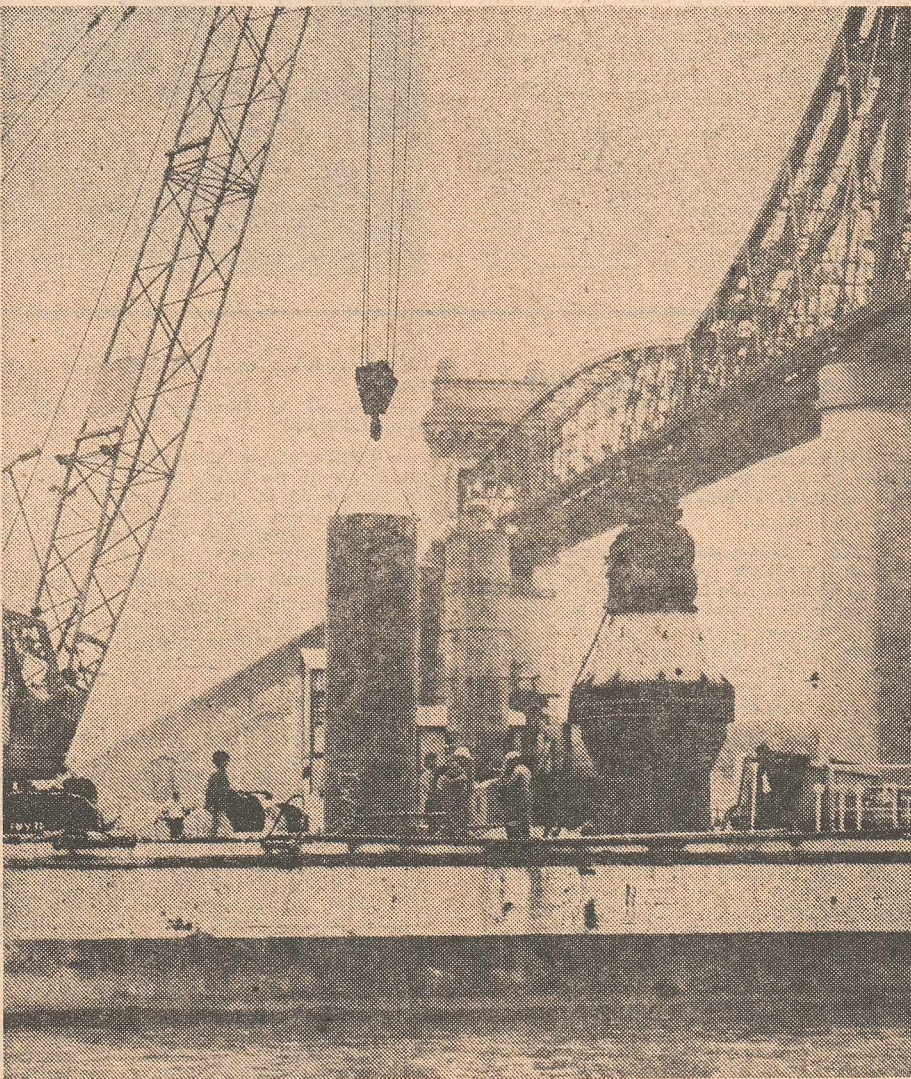
Paralel cu ele, noile poduri, de asemenea de concepție proprie. Poduri care suportă sarcini de peste trei ori mai mari. Poduri cu cite două benzi de șosea pe sens, și două linii de cale ferată, poduri care, în concepția proiectanților conduși de inginerul Dragoș Teodorescu, se vor integra cit mai economic în liniile existente pe distanța București-Constanța.

RĂZVAN BĂRBULESCU

PODARI

de la Borcea și Dunăre

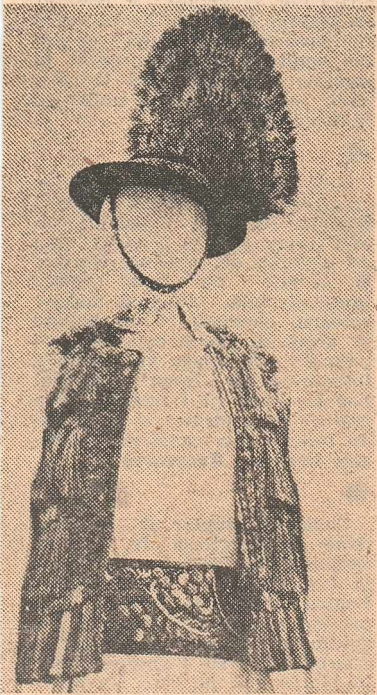
șef Poenaru. Era o noutate pentru toată lumea: procedeele de execuție a fundațiilor, se introduseră coloanele vibrante la adîncimi mari pentru prima dată în țară...”

Pe Borcea curentul de apă e mai puternic decît pe Dunăre. Albia este mai largă și mai adîncă, pe cursul apei sînt multe meandre. „Din punct de vedere tehnologic, aici e mai ușor. Avem experiență. Dar lucrarea e mult mai mare, sînt două poduri, fundațiile se fac la adîncimi mai mari. Forajele le executăm cu sape rotative, cam așa ca în petrol, iar etanșările le facem prin suduri realizate în aer comprimat sub clopot. Fundațiile cu radiere plutitoare se lansează pe benzi pînă aproape de fundul apei. Asta înseamnă că un picior de pod este susținut de 28 de coloane de beton armat cu diametrul de aproape doi metri fiecare. O să avem dificultăți cînd o să evacuăm

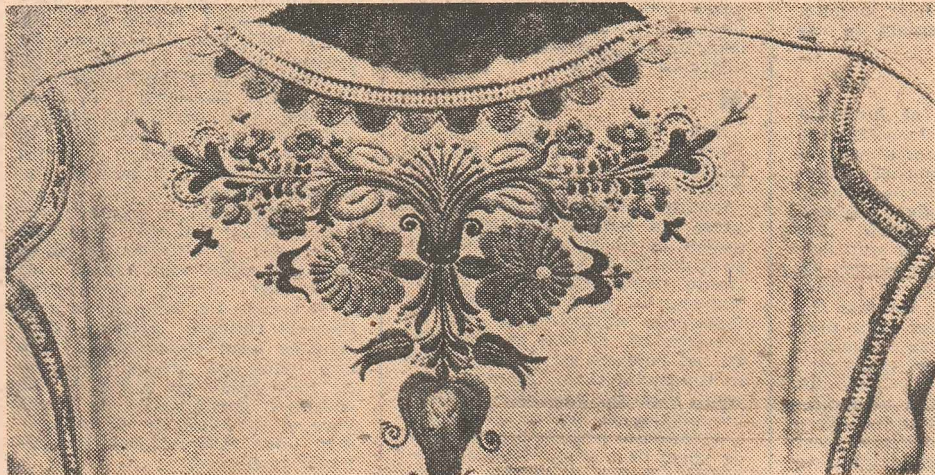
și din războiul din 1916 și din ultimul. Întimplarea vieții lui de scafandru: în 1965, pe Olt, „mai bine spus din Olt”, cînd a salvat patru ostași rămași cu tancul în apă. „Se transmitea la radio, un radio care urla parcă peste toată valea, se transmitea meciul de fotbal R.F. Germania — România, meci în care debuta Dobrin, și care avea să se termine cu scorul de 1—1, nu știu cine dăduse golul nostru, se auzea radioul de la corturi, am făcut o legătură de m-am mirat și eu, și cînd am deschis turela, apa le ajunsese pînă la gură”.

Cum e în Borcea? „E întuneric și apa e rece, iarna asta în radiator a înghețat, la adîncime mare e mai greu însă, lucrăm pe pipăite și marea performanță e că pipăim bine. În Borcea curentul e puternic, nu poate lucra oricine aici. La Berzeasca m-au întrebant odată medicii cum lucrez sub apă, cu ochii închiși sau

Costum de bărbat, zona Bistrița-Năsăud (sec. XX)

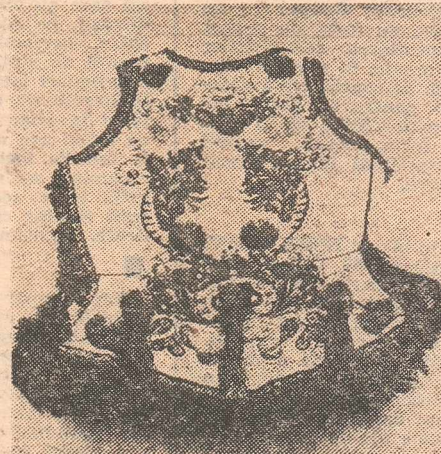

Pieptar din zona Bacău (sec. XIX)

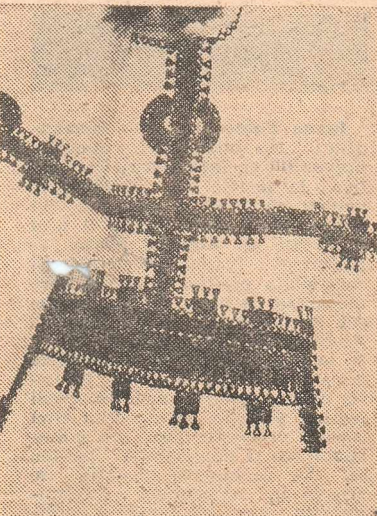
Un cojoc, două cojoace...

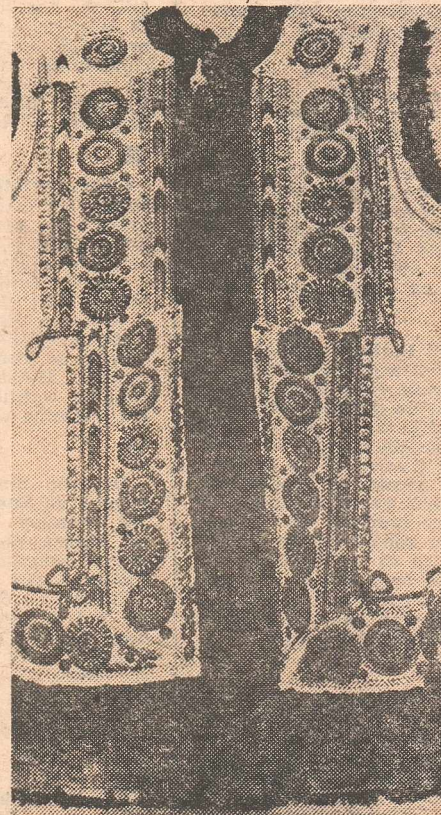
Pieptar din zona Romanâți — Oltenia (sec. XIX)

Pieptar din Bistrița-Năsăud (sec. XIX)

Pieptar cu poale, zona Suceava (sec. XIX)

Pieptar din Oltenia (sec. XX)

Pieptar din zona Hunedoara (sec. XIX)

Costum de bărbat din zona Romanâți — Oltenia (sec. XIX)

Cînd nu-ți oferă numai un veșmînt, ci și o podoabă, și încă o podoabă care ră-tăcește într-atît drumurile încît pînă la urmă devine obiect de muzeu, s-ar putea zice că un cojocar bate cu pasul drumul eternității. Dar asta o spunem noi, noi cei prea școliți și unși cu toate ali-fiile. Ei, cojocarii, cu timpul prea dră-muit, cu zilele prea din zori începute, cu buricele degetelor făcute ciur de impun-sătura aiurea a acului, nu au vreme pen-tru asemenea gînduri. Însăși arta lor, ci-teodată, pare un fel anume de a ridica din umeri înaintea marilor întrebări ale lumii. Pentru că, nu mai încapă nici o îndoială aici, cu marile întrebări ale lumii te mai poți juca, dar cu clienții ba...

La Muzeul satului, într-un spațiu prin care se perindă prea puțină lume, în care și mai puțină lumea stăruie, pot fi întîlniți

în aceste zile trei dintre cei mai buni cojocari ai țării: soții Dumitru și Valeria Sofonea din Drăguș, oameni încă zdraveni, și Constantin Bănașu din Bărbă-teștii de Vilcea, un bătrîn trecut de șapte decenii de viață. Jur-împrejur de ei, mu-zeografa Maria Neteu a ordonat, într-o suită semnificativă cojoace din toate zo-nele țării în care cojocăritul a însemnat și mai înseamnă ceva, unele vechi de un veac și mai bine, altele noi de tot, dar toate scăpărătoare prin frumusețea crepusculară prin care închid orizontul privirii. Și toți patru, laolaltă, baricadați în această redută cu zidurile împlinite din piei de oaie, de vidră și de dihor, din arnici și mătase, își așteaptă vizita-torii. Dacă aceștia nu prea dau buzna, este spre paguba lor...

MIHAI PELIN ■

Fotografii de A. MIHAILOPOL ■

Cu câțiva ani în urmă, locuitorii orașului Sinaia au contribuit cu muncă patriotică la instalarea a 12 km de conducte, până la Azuga, pentru alimentarea cu apă. Nici în prezent, însă noi, cei din Sinaia, nu avem rezolvată această cerință pe de-a întregul. Pe străzile mai ridicate, abia citeva ore pe zi avem apă. De ce nu s-or fi folosit sursele de apă existente la Sinaia? (Veronica Teodoroiu)

Intreprinderea de construcții, reparații și administrație locativă GIULEȘTI răspunde unei scrisori din partea Asociației locatarilor din blocul 229 bis, str. Emil Bodnaraș, nr. 35 B: Am intervenit din nou la Grupul 7 șantier construcții montaj și I.I.M.I. pentru a executa remedierile și completările la terasă, subsol, părți comune și trotuare de protecție. Blocul nu este recepționat final și, conform Legii nr. 8/1977, aceste remedieri revin în exclusivitate întreprinderilor constructoare — Grupul 7 și I.I.M.I. Deoarece Grupul 7 nu mai dispune de forță de muncă pentru executarea remedierilor din apartamente, în prezent, sistem în faza de constatare a acestor lucrări, pentru ca, după încheierea contractului, să se execute cu forțe proprii, venind astfel în sprijinul întreprinderii constructoare.

Locuim în blocul IPROCENAV, str. 13 Iunie nr. 55, Galați, de 4 ani. Blocul e foarte frumos numai că, la fel cu cele din jur, nu este nici azi racordat la rețeaua de termoficare a orașului. Primim căldură și apă caldă de la o centrală veche, după un program necorespunzător. Plătim și mult mai mult decât cetățenii din alte zone ale orașului. Ba, mai sîntem nevoiți din această cauză să consumăm în plus curent electric în cantități nefirești, cînd toată lumea economisește energia. (Scrisoarea este semnată de 25 de cetățeni)

În urma scrisorii tovarășei Crucita Vălean, din Cîmpia Turzii, care cerea reincadrarea sa, Comitetul județean Cluj al P.C.R. ne comunică: Cele sesizate de către petentă sînt reale. A fost încadrată în muncă la întreprinderea comercială de stat mixtă Cîmpia Turzii, în funcția de vânzătoare, conform calificării pe care o are.

În parcul Herăstrău, lângă grădina Bordel, există un izvor de apă minerală. Se numește Izvorul Dușan. Pe o placă este scrisă compoziția și se pare că acea apă este similară, ca efect terapeutic, cu izvorul 24 de la Olănești. Din păcate, în Capitală nu există în nici un spital un serviciu la care bolnavii de litiază biliară sau renală ori cu aciditate gastrică să se poată adresa și să afle cum trebuie făcută cura pentru care n-ar mai trebui să meargă cine știe unde. (Florentina Buzatu, București)

Consiliul popular al județului Harghita: În legătură cu scrisoarea adresată redacției de Ana Ambrus din Izvoru Mureș, comuna Voșlobeni, în care se plînge împotriva fostului său fiu adoptiv — înfierea a fost anulată prin hotărîre judecătorească — vă comunicăm: Cele relatate sînt întemeiate. Ambrus Andrei nu are o atitudine corespunzătoare față de fosta lui mamă vitregă și nici față de muncă. Nu este statornic, a avut mai multe locuri de muncă pe care le-a părăsit fără motive temelnice, astfel că, la vîrsta de 26 de ani, nu are nici o calificare. Cu dispoziția de repartizare nr. 321613/21 martie a.c., el a fost încadrat ca muncitor necalificat — dar cu posibilități de calificare într-o meserie — la întreprinderea de construcții montaj a județului Harghita. A fost repartizat într-o echipă de constructori bine încheagată, sub directa supraveghere a șefului de echipă, constructor frunțos cu experiență, asigurîndu-i-se cazarea în căminul de nefamilisti al întreprinderii.

Locuim în blocul C, scara A, zona Ana Ipătescu din municipiul Rîmnicu Vilcea. Deși liftul a fost de bună vreme montat corect și ar putea să funcționeze, el continuă să nu se miște, iar noi să urcăm pe jos zeci de trepte. Telefoanele întîrzie și ele să ne fie reînstate la noua adresă — care deja se învechește, ca și cererile noastre. Subsolvul este nefolosibil — ca boxe — neavînd scări și nici uși, ca să nu mai

vorbim că toate conductele de încălzire și scurgerea au fost montate la jumătatea distanței dintre podea și tavan. Acest subsol a și devenit o sursă de infecție. (Scrisoarea este semnată de 10 cetățeni)

Consiliul popular al județului Vaslui: Cu privire la scrisoarea Mariei Profiri, din comuna Murgeni, vă facem cunoscut următoarele: Unele probleme ridicate în scrisoare sînt reale, în sensul că locuiește într-un imobil mai puțin corespunzător, că anul trecut s-au comis abateri de la prevederile legale cu privire la repartizarea unor locuințe din fondul locativ de stat unor persoane care nu aveau dreptul. Față de aceste abateri, persoanele vinovate au fost destituite din funcții. Soțul petentei este născut și crescut în comuna Murgeni și a avut posibilități să-și construiască locuință proprietate personală.

N.R. Cine sînt vinovații aceia destituiți? Ce s-a întîmplat cu cei care au obținut, fără să aibă dreptul, pe căi ocolite, dacă nu chiar necinstite, locuință din fondul de stat, cu ajutorul unor funcționari necorecți? Și, în fine, indiferent de ce a făcut ori n-a făcut în viața lui soțul petentei, va primi sau nu va primi această familie locuință? Faptul că răspunsul de mai sus evită cu grijă toate aceste lămuriri firești rămîne cu desăvîrșire nefirese. Deocamdată.

Am cumpărat cartea „Disco Ghid-Rock”, editată de Editura Muzicală. Acest gen de literatură mă interesează atît pe mine cît și pe cei trei băieți ai mei. Dar cartea avea lipsă 20 de pagini. Am alergat, m-am rugat, am schimbat-o. Noul exemplar avea lipsă doar 16 pagini — între 320 și 337 — iar paginile 337 — 352 erau repetate. De data aceasta n-am mai putut s-o schimb. Am trimis-o editurii. La 28 ianuarie a.c., cu recomandată nr. 01629, anexînd și coupon de confirmare a primirii. De atunci nu mi-a sosit nici cartea, nici confirmarea primirii. (Gheorghe Degeratu, Ploiești)

Circumscripția 13 miișie, București: De către noi s-au luat măsuri de sancționare a numitului Budusan Ion, pentru faptul că, în noaptea de 16 ianuarie a.c., a tulburat liniștea locatarilor din blocul V 30, strada Lotrișora nr. 3. A fost sancționat conform Decretului 153/1970, făcîndu-se cunoscut și conducerii Clubului sportiv „Metalul”, spre a fi discutat în cadrul colectivului pentru abaterea săvîrșită.

De prin ianuarie, satele Dunavățu de Sus și Dunavățu de Jos, comuna Murighiol, județul Tulcea, au rămas izolate de centrul comunal și de reședința județului din cauza a circa 10 kilometri de drum impracticabil. De ani de zile ne chinăm cu acest lucru. Copiii care merg la școala de 10 ani din Murighiol fac zilnic cei 10 kilometri de drum pe jos, tocmai cînd este vremea mai rea. (Scrisoarea este semnată de 19 cetățeni)

Comitetul de partid al sectorului 2 al Capitalei: În urma scrisorii către redacție a Elenei Radu, Comitetul executiv al Consiliului popular al sectorului 2, în ședința din 13 februarie a.c., a aprobat sus-numitei garsoniera 8, din blocul 3, Intrarea Abanosului, nr. 6.

Florentina Filipon, Giurgiu: Sînt navetistă pe ruta Giurgiu — Ghimpați. Și, ca mine, sînt încă 50 de abonați. Autogara Giurgiu a anulat însă, de la 15 ianuarie, cursa de ora 6 și 30 de minute, sigura, dealtfel, care circula pe această rută. Plata abonamentelor pe luna ianuarie s-a încasat de către autogară, dar, la cererea noastră de a se reintroduce cursa, ni se răspunde cu indiferență să ne căutăm gazdă în comunele în care lucrăm.

G.I.G.C.L. Brașov: În urma verificării efectuate la sesizarea locatarilor din cadrul Asociației de locatari nr. 3, strada Grigore Ureche, nr. 15, Brașov, vă comunicăm următoarele: I.C.R.A.L. Brașov a revizuit instalația sanitară care a fost defectă. În ce privește lipsa apei calde, aceasta se confirmă. I.C.R.A.L. va executa, începînd cu data de 17 martie a.c., curățirea aparatelor contractant, reglementîndu-se cele

semnalate. Centrala termică se află în administrarea asociației de locatari și, dintr-o exploatare necorespunzătoare, nu s-a asigurat căldură suficientă în apartamente. Urmează ca această centrală să fie preluată în administrarea I.C.R.A.L.

Am citit cu plăcere, în Flacăra nr. 8 din acest an, articolul „Tufurile vulcanice”, în care se subliniază că ideea de a valorifica zăcămintul de tuf vulcanic din bazinul Clujului s-a născut în Institutul de cercetări și proiectări miniere pentru substanțe nemetalifere din Cluj-Napoca. Ca vîrstnic tehnolog în fabricarea silicailor, aș dori să precizez că, la noi, zăcămintele de tuf vulcanic au fost utilizate în industria sticlei, în mod constant, încă din anii 1951—1952, în tehnologia de polizare-lustruire a decorurilor sculptate pe obiecte de sticlă de menaj. Înainte, operațiile acestea se făceau, obișnuit, cu material de import: spumă de mare. El însă a fost înlocuit în totalitate, încă din acei ani, cu tuf vulcanic din țară. Cercetările au fost făcute în fabrică în condițiile anilor 1950—1952. Necesarul de tuf vulcanic a fost procurat în permanență cu forțe proprii, cu acordul consiliilor populare ale comunelor Goranu și Rîreni din județul Vilcea, unde se află importante depozite naturale de tufuri vulcanice. (Ing. Adrian Bujini, București)

Consiliul popular al municipiului Tirgu Jiu: Din cercetarea făcută la fața locului, a reieșit că cele sesizate de tovarășul Simion Marin din Tirgu Jiu, strada A. I. Cuza, bloc 7, sînt întemeiate. S-a constatat deteriorarea terasei blocului în care locuiește. În consecință, I.J.G.C.L. Gorj, în cursul lunii noiembrie 1979, a executat lucrările de reparații necesare.

Mă numesc Tanc Elena și locuiesc în București, pe strada Duzilor, la numărul 24. Din luna septembrie, anul trecut, pe strada noastră s-a defectat conducta de apă în fața casei cu numărul 22 și apa curge în voie. Am sesizat la I.C.A.B. la telefonul nr. 35 23 26 în mai multe rînduri, dar am fost repezită, că, mă rog, ce mă interesează pe mine dacă apa curge, că nu plătesc eu. În schimb, la 19 martie, m-am trezit cu 6 persoane de la I.C.A.B. cu o mașină mică, să-mi dea amendă că aș fi făcut schimbări la conducta de apă. Au văzut că n-au pentru ce mă amenda, că veniseră degeaba și au plecat. Toți 6, cu mașină cu tot.

Procuratura locală Alba Iulia: În urma verificărilor efectuate, s-a constatat că sînt întemeiate cele sesizate de Terezia Ciurte, din Lemniu, județul Sălaj. În consecință, a fost sesizat T.C.H. Grup de șantier Sebeș-Sugag, județul Alba, pentru restabilirea legalității și s-a cerut ca, în viitor, unitatea să expedieze alocația de stat acordată petentei în a cărei îngrijire se află cei doi minori.

Mă numesc Nicolae Trifan. Am fost contabil la întreprinderea METROU București. În prezent sînt pensionat medical. Pînă la data îmbolnăvirii, am avut domiciliul pe strada Nițu Vasile nr. 58, bloc 10, București. La 21 noiembrie 1979 am fost internat în Spitalul municipal din Capitală. La internare mi s-au reținut hainele și tot ce aveam la mine — printre care și un carnet C.E.C. cu 10.000 de lei — ba chiar și cheile locuinței și ochelarii de vedere cu + 3 dioptrii. La 1 decembrie, am fost transportat cu salvarea, de urgență, în stare foarte gravă, la Spitalul nr. 9, clinica de neurochirurgie, unde am stat pînă la 8 februarie a.c., cînd mi s-a făcut ieșirea. Dar venisem fără haine, se și menționase în scris acest lucru, cînd am venit de la primul spital. Trimis acolo, mi s-au cerut hainele spitalului cu care pleasem la Spitalul nr. 9. Le-am adus. Dar nu s-au găsit lucrurile mele. Și nu s-au găsit nici pînă acum. Și nici în casă nu pot să intru.

Consiliul popular al municipiului București: Urmare scrisorii adresate revistei de către Asociația de locatari din blocul 153, scara 3, din strada Ierbil nr. 2, vă informăm: Remedierea defecțiunilor la instalațiile sanitare și electrice, inclusiv automatele de scări, va fi executată de

I.I.M.I. pînă la 20 martie 1980. I.C.R.A.L. Giulești va executa pînă la 30 iulie a.c. lucrările de remedieri în apartamente și părțile comune. Lucrările de remedieri la subsol, fațadă și terasă vor fi executate de Grupul 7 de șantier tot pînă la acea dată. În legătură cu lucrările exterioare, I.C.E.D. Șantierul 1 va efectua degajarea căminului apometului pînă la 20 martie, iar pînă la 25 aprilie va ridica pămîntul și molozul de pe străzile și aleile din preajma blocului. Racordurile telefonice — conform angajamentului Direcției generale a poștelor și telecomunicațiilor, transmis nouă prin adresa nr. 136/31/1980 — se vor executa pînă la 30 martie a.c. Referitor la problemele ridicate privind construirea unui cinematograful și a unui parc, s-a dispus organelor de specialitate ale C.P.M.B. să analizeze posibilitățile de rezolvare și urmează să vă răspundem după definirea programelor respective.

La 23 februarie a.c., m-am prezentat la ghișeu de rețete gratuite de la Farmacia nr. 90 de pe bulevardul 1 Mai, din București, cu o rețetă pentru un copil de trei ani și opt luni, cu pneumopatie acută, diagnostic pus de medicul de circă, chemat de urgență la domiciliu. În rețetă erau prescrise, printre altele, ampicilină, clordelazin și un sirop de tuse care urma să fie preparat în laboratorul farmaciei. Mi s-a spus că nu au nici un medicament din cele prescrise, în afară de siropul de tuse pentru care trebuie să-mi oprească rețeta. Am rugat să-mi dea celelalte medicamente. Contră cost, dar mi s-a repetat că nu există în farmacie. Era seara, ora 20. A doua zi dimineața m-am dus la farmacia 85, unde se găsea tot ce scria pe rețetă, dar am aflat că nu mi se pot elibera fără stampila Farmaciei 90 care să ateste că nu posedă medicamentele solicitate. La insistențele mele s-a telefonat acolo, de unde, tovarășa farmacistă de serviciu a spus că au în farmacie medicamentele pe care le aștepta copilul. (Ileana Merca)

Regionala de Căi ferate București: În urma cercetării celor sesizate revistei de către tovarășul Gheorghe Andronic din București, s-a constatat că o parte din problemele ridicate se confirmă și s-au luat următoarele măsuri: Pentru neajunsurile semnalate, precum și pentru alte abateri, tovarășul Nicolae Minea, șeful Districtului EA-ELF București Nord a fost scos din funcție de conducere începînd cu data de 1 aprilie 1980. Electricianul Iulian Marin, care a adresat petentului injurii în timpul programului, pentru modul necuviincios de comportare în colectivul de muncă și pentru alte abateri de la disciplină, i s-a desfăcut contractul de muncă conform Codului Muncii, art. 130, lit. i, la data de 17 ianuarie a.c. Tovarășul ing. Titu Ciurea, pentru neatratarea corespunzătoare a problemelor de întreținere și intervenții privind buna funcționare a instalațiilor IFTE, a celor NTS, cit și de personal, a fost scos din funcția de șef de secție, în luna ianuarie a.c.

Comitetul orașenesc al P.C.R. Mangalia: „La scrisoarea adresată de tov. Olteanu Tudor revistei „Flacăra” vă comunicăm: Urmare verificărilor efectuate și dezbaterii problemelor ridicate în adunarea generală a întreprinderii de în Mangalia, a rezultat că cele sesizate nu sînt întemeiate, iar pentru lipsa de principialitate și modul tendențios și calomniator de sesizare a problemelor, adunarea generală a organizației de bază din 14 martie 1980 a hotărît în unanimitate sancționarea tov. Olteanu Tudor cu „Vot de blam cu avertisment”. Cu acest prilej, petentul și-a revizuit întreaga atitudine față de colectivul în care muncete, angajîndu-se să manifeste mai multă corectitudine în tot ceea ce întreprinde.”

Inspectoratul General al Miștilor: „La adresa dv. privind scrisoarea cetățenei Blăjan Ana

din comuna Cîrjiți, județul Hunedoara, care se plînge de faptul că nu mai știe nimic de copiii ei, vă comunicăm: În urma verificărilor efectuate a rezultat că Maxim Dumitru, fostul soț al petiționarei, împreună cu cei doi copii se află în prezent în comuna Cristești, satul Orășeni Vale, județul Botoșani, unde are mai multe rude.”

Noi, cele 13 familii care locuim pe str. Mitropolit Andrei Șaguna, sector 1, București, nu mai putem ieși la tramvai nici cu cizmele de cauciuc. Noroiul și gropile au făcut strada impracticabilă. Pînă și mașina salvării, chemată la un bolnav în urmă cu citeva zile, s-a împotmolit. De aceea, vă rugăm a interveni pe lângă Consiliul popular sectorului I pentru a lua măsuri de pietruire a ei, cit și de asigurare a canalizării. (Degan Eugenia, București)

Consiliul popular al orașului Aiud: „La adresa dv. privind sesizarea lui Tal Iulia, încadrată la I.M. Aiud, vă comunicăm: Pentru rezolvarea cererii sale privind schimbarea actualei locuințe, petiționarei i s-a oferit apartamentul cu 3 camere situat în blocul 8 B, pe care l-a refuzat. La fel i s-a oferit o locuință compusă din două camere, pe care, de asemenea, a refuzat-o, cu toate că are un spațiu corespunzător.”

Consiliul popular al județului Arad: „Pe baza controlului efectuat s-a constatat că cele sesizate în scrisoarea tov. Nedea Dionisie sînt juste. Au fost luate măsuri ca la terasa blocului să se refacă lucrările de izolație și de protecție a acestei izolații. Ținînd seama de faptul că terasa este circulară, termenul de realizare a acestei lucrări este de 30 aprilie a.c.”

S-a vorbit atît la radio cit și la televiziune de economisirea oricărui glob, dar ne lovim, în continuare de aceleași necazuri: la alimentare nu se primesc borcane și sticle de 3 l. (Maria Turcanu, București).

Poșta redacției

ADMINISTRATIV

Ioana Potcovaru — Alexandria: Nu îndepliniți condiția prevăzută de lege pentru înscrierea la pensie de invaliditate pentru că aveți o vechime în muncă de numai 4 ani, 6 luni și 29 zile. **Eugenia Porcu — București:** Începînd cu luna în curs plata pensiei vi se va face mecanizat la noua adresă. **Aurel Andreescu — Cluj-Napoca:** Alocația de stat pentru copii nu se acordă cumulativ cu bursa, persoanele îndreptățite putînd să opteze pentru aceasta sau pentru alocație. De la data cînd copilul primește bursa nu puteți beneficia și de alocația pentru el. De asemenea, alocația se acordă în cuantumuri diferențiate în raport cu numărul copiilor cu drept de alocație aflați în îngrijirea familiei. Deci, în lunile în care unul din copii are bursă nu poate fi luat în considerare la stabilirea drepturilor de alocație pentru ceilalți copii din familie; aceștia vor primi alocația în cuantumurile corespunzătoare pentru primul și al doilea copil. **Tasica Sava — com. Popești-Leordeni:** Am fost informați că vi s-a acordat transferul în interes de serviciu de către cooperativa de consum Popești-Leordeni la T.C.N.A.I.A. **Ion Damian — București:** Ni s-a comunicat că vi s-a recunoscut ca vechime în muncă perioada 15.01.1938—15.02.1941 și perioada 15.02.1941—15.03.1943. **Ion Creț — Vascau (Bihor) și Ștefan Sahacs — Sibiu:** Scrieți-ne!

MARGA NEDELEA

„FLACĂRA” nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi.

PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

Fotografie de A. MIHAILOPOL

Atelier

IOANA RADU
regina romanței

*Cele mai bune gânduri
sunt cele din „Flacăra”
de Ioana Radu.*

Duios Anastasia trecea

Aflat la cel de-al treilea film al său pentru marele ecran, regizorul **Alexandru Tatos** ne oferă bucuria certitudinii că, iată, cinematografia românească se mișcă către bine și valoare în ultimii ani.

Spectacol greu (în bunul înțeles al cuvintului), acest film frumos și tragic — bazat pe nuyela lui D.R. Popescu a cărei valoare nu mai e nevoie să o consemnăm aici; menționăm doar uluitorul ei titlu! — vine în întimpinarea spectatorului contemporan ca o meditație gravă, profundă, asupra celui mai oribil păcat uman. Care se numește **lasitate**.

Nu crima, nu minciuna, nu spaima — ci lasitatea. Pentru că ea creează premisele celorlalte murdării omenești.

Fascinanta lume pe care ecranul lui Tatos ne-o oferă (un loc izolat de pe malurile Dunării — iar apa, fluviul, filmat ostentativ și din cele mai diverse unghiuri înseamnă, estetic, **speranță**) se mișcă și trăiește în jurul unei tinere (iarăși această admirabilă **Anda Onesa**). Se mișcă, repet, și trăiește în jurul ei — dar sub teroare! Pentru că războiul este teroare. Pentru că fascismul este bezna. Ea, Anastasia, singura lumină din acest film intu-

necat și sumbru, și tonic, și mai ales teribil de adevărat, va muri. Va muri oribil. Dar va rămâne chipul ei plin de tăceri, vor rămâne întrebările ei chinuitoare și veșnic ale noastre: oameni buni, **ce faceți cu sufletul vostru?!**...

Cit preț are și mai ales unde vă poate duce? La ce?!

Echipă de zile mari. Și nu mă refer aici neapărat, la interpreți („neprofioniști” sînt, iarăși, la înălțime — vezi rolul ne-bunului Vasile, de pildă), cit la imaginea lui **Florin Mihăilescu**, la sunetul semnat de **Horea Murgu**, la decorurile lui **Andrei Both**, la costumele **Svetlanei Schiopu**, și la toți ceilalți **MARI ANONIMI** care compun o echipă. De pildă, cei doi autori ai genericului: aduceți-vă aminte după ce veți vedea filmul de negrul acela intu-

neecat și mut al ecranului pe care se scurg numele creatorilor; de teama, de panica în care tu, spectator, ești cuprins încă din primele momente ale proiectiei... pînă cînd freacă valurilor, sau lătratul îndepărtat al unor ciini, pregătesc imaginea color, care se naște, se iscă din cumplitul întuneric al ecranului.

Alexandru Tatos este, în mod cert, unul dintre cei mai interesați realizatori de film de la noi. Știu perfect că laudele îl deranjează pe acest modest, dar fermecător om al peliculei. Și tocmai din pricina asta i le transmit, deschis. Împreună cu D.R. Popescu ne-a oferit un film de referință. Un film vorbind despre o lume chinată — pentru că numai chinată este lumea războiului! (extraordinară „prezență” ocupantului, prezența terorii; remarcată, stimați cititori ai acestor rânduri, cit de puțin apar hitleristii: totuși ei se simt încontinuu, modificînd felul de a fi al oamenilor).

Dar un film tonic, un film-avertisment. Din eroină, din Anastasia, nu ne rămîne moartea — ci **speranța**. Speranța și credința că trebuie să fim oameni, și nu fiare. Că duiosia Anastasiei nu înseamnă numai candoare, ci și forță. Că ne putem împotrivi răului.

Chiar și sfîrșind strînși de gît și aruncați într-o ladă cu var.

HORIA PĂTRAȘCU

Arta populară — încotro?

Țăranii de oraș

La Botoșani, sub patronajul Cooperativei „Artizanatul”, înființate, cum zice și proverbul, mai bine mai tirziu decît niciodată, adică abia la 1 ianuarie al acestui an, funcționează o secție de ceramică. Aici, în condiții, pe care cu destulă bunăvoință ar fi să le numim improprie, se produce vestita ceramică de Kutu. Există un meșter, un om mărunțel dar cu o inimă mare — Mihai Corneanu — există și cîțiva muncitori. Secția, aparținînd cîndva de o cooperativă meșteșugărească de profil complex, a avut, încă de la înființare, un destin cam vitreg. Ea a dat ceramică de calitate, cu țărani orașenizați ce-au slujit-o și cu orașenii încă țărani, ce i-au făcut cinstea și ambiția, ea se ține și azi, mai mult din ambiție, dar discutînd chestiunea cinstit și cu drag de arta populară, vom vedea că producția de ceramică în județ e o problemă de bunăvoință.

Să vedem de ce. Planul secției angajat, cum spuneam, în niște clădiri ce stau să se năruiască, rău utilizate și, ce-i mai greu de înțeles, fără perspectiva clară a unui timp mai bun — nu e deloc mulțumitor. Oamenii, fac tot ce pot, și pot mult, se înregistrează unele creșteri, în planul acesta sînt de numărât mai bine de o sută de modele, numai că nu-i suficient. Nu doar din pricină că, în țară și la export, cererea e mult deasupra ofertei, ci dintr-una mai importantă. Botoșaniul e un județ cu multe vetre de spiritualitate sătească. Nordul țării, se știe, e foarte avut în meșteșuguri și tradiții populare. Ceramica de Cucuteni este, în toate scrierile ce referă la originea și creația neamurilor noastre de strămoși, nu numai un argument al vechimii și continuității, al capacității de a da operă de rang însemnat, ci și intens prilej de mîndrie. Ceramica de Kutu, de asemenea vestită, are o istorie și un înțeles. În general, ceramica a fost și rămîne un minunat purtător de mesaj cultural. Cererea nu mare, ci foarte mare, pe care o inseriu, de-a lungul anilor, actele feluritelor instituții, pe unde s-a perindat secția de ceramică din Botoșani, probează nu atît interesul pentru acest tip de artă-artizanat, cit, mai cu seamă, creșterea interesului în toată țara pentru creația și creatorul din popor, de la țară. Ceramica județului Botoșani, arsă în cuptoare comunale ori în cuptoare orașenești, nu-i numai o problemă a județului și, în nici un caz, numai a celor cîțiva meșteri și meșterițe ce-o fabrică. Am văzut cum se concep modelele și cum intră ele în lucru. Am văzut cum se prelucurează și cum se depozitează marfa odată ieșită din cuptor. Personal, am trăit sentimentul, tonic și deopotrivă, apăsător că echipa lui Mihai Corneanu face și ea ce poate, în condițiile în care toate merg ca să nu se poată, că muncitorii de aici, angajîndu-se să lucreze lutul, din rațiunea cu care ar face oricare altă meserie, ajung, în scurtă vreme, să pună atîtă suflet în truda lor, încît va trebui să presupunem, în transformarea aceasta, o rațiune mai înaltă. Și ea există, e lesne de dovedit: tinerii muncitori descoperă frumusețea, noblețea, cauza profundă a unei munci de milenii, ei fac, foarte repede, un crez, ei arată pentru oărit un devotament pilduitor. Ei înțeleg ființa de tezaur a lutului ce le trece prin mîini și depind, surprinzător de repede și de subtil, ductul atît de special al culorii locului. E uimitor cum ajunge un om, fără vocația operei ceramice, la unele deprinderi de meșteșug pentru care e nevoie de vocație. Va trebui să ne gîndim că, de fapt, tradiția e aceea care stimulează vocațiile și că e de ajuns să căutăm în jurul nostru ca să înțelegem că astăzi se cumpără ceramică din dragoste și respect pentru tradiție, dintr-o dragoste mult stimulat în Festivalul național „Cîntarea României” și evident susținută de grija pentru artizanatul țărănesc al unor județe. La Botoșani, producția ceramice tip Cucuteni abia se încearcă. Cooperativa „Artizanatul”, și ea abia înființată, manifestă o seamă de dorințe pline de vrednicie. Se stimulează lucrul la domiciliu în țesăturile de in și covoare, se înființează secții sătești. Drept ar fi să se întreprindă mai mult pentru înființarea unor ateliere de olărie în sate.

U.J.C.M. Botoșani, e adevărat, intenționează construcția unui sediu al mai multor unități producătoare de artizanat. Un fel de industrie a frumosului de esență rurală. Acesta e, probabil mersul vremii, dar nu-i mai puțin adevărat că vremurile sînt sub om și că e mai firesc să-l lăsăm pe țaran să-și facă arta, să-l încurajăm să caute în sipețele de frumusețe ale părinților, să-i dăm puțința să-și pună în lucrare inteligența și predispozițiile, să-l îndrumăm, dar nu mai mult decît trebuie, pentru că există un îndrumător: trecutul, și el e mai destoinic decît comisiile ce hotărăsc și avizează producția de ceramică.

TUDOR OCTAVIAN

Opinii

Dimensiuni contemporane în teatrul românesc

Cea de-a treia ediție a Festivalului de teatru contemporan de la Brașov (21-29 martie) a demonstrat încă o dată forța și valorile dramaturgiei noastre de azi. Dintre cele 11 spectacole prezentate de cele mai diferite teatre din țară și Capitală, 8 au avut la bază texte românești scrise în ultimul deceniu. Au putut fi văzute astfel de entuziastul public brașovean, care a asaltat pur și simplu teatrul în zilele festivalului, patru premiere absolute: **Evul mediu întâmplător** de Romulus Guga în interpretarea Teatrului Mic, **Scioia de Icmn** de Fănuș Neagu, pusă în scenă de Teatrul Nottara, **Pluta Meduzei** de Marin Sorescu, prezentată de Teatrul „Valea Jiului” din Petroșani și **Un pahar cu sifon** de Paul Everac la Teatrul Național din Craiova, alături de **Jocul vieții și al morții** în deșertul de cenuse de Horia Lovinescu (Teatrul german din Timișoara), **Cuibul de Tudor Popescu** (Teatrul Tineretului din Piatra Neamț), **Muntele de D. R. Popescu**, jucat de teatrul gazdă și **Floriile unui geambas** de Sütö András (Teatrul Național din Tirgu Mures — secția română).

Ceea ce a caracterizat însă festivalul a fost faptul că nu am avut de-a face numai cu piese interesante, ci în primul rând cu spectacole demne de reținut, bogate în idei, cu imagini scenice sugestive, capabile să comunice emotionant și convingător suburătoarele mesaje formulate de autori, întărite și amplificate de regizori și actori. S-a impus astfel încă o dată ideea unității teatrului românesc, indiferent de locul unde-și desfășoară activitatea creatorii, curajul și îndrăzneala venind și de la Teatrul Mic din București, care a găsit soluții scenice atât de interesante pentru **Evul mediu întâmplător** de Romulus Guga, dar și de la Teatrul „Valea Jiului” din Petroșani, care a scos din filele tipărite și a transformat în fapt scenic, **Pluta Meduzei** de Marin Sorescu, după cum și de la Teatrul german din Timișoara, care a jucat drama lui Horia Lovinescu la scurtă vreme după premiera bucuresteană, găzduind soluții cu totul noi de rezolvare.

Regizorii maturi precum Dan Nasta, Eugen Mercus și Dan Alexandrescu au adus siguranță și stăpânire a mijloacelor de expresie, dar pe prim plan s-au situat tinerii, directorii de scenă intrați în viața teatrală în ultimul deceniu. Cristian Hadji-Culea, Florin Fătuțescu, ambii premii de regie, Alexandru Tocilescu, Valentin Paraschiv și Brandy Barasch au demonstrat în spectacolele lor nu numai interesul și pasiunea pentru piese cu puternice semnificații sociale și politice, dar și capacitatea de a găsi cu ușurință corespondențe scenice cu mare forță de transmitere a subtextelor și a sensurilor mai puțin vizibile, îndeosebi atunci când au lucrat cu interpreti din aceeași generație. Dintre actori mulți au dovedit nu numai

Actorii Leopoldina Bălănuță și Mihail Stan

talent de excepție ci și o mare dăruire, și așa aminti aici, în special pe Leopoldina Bălănuță în Victoria din **Evul mediu întâmplător**, și Mihail Stan, în multiplele intruchipări ale funcționarului din **Haina cu două fețe**, distinși pe drept cu premiile de interpretare pentru cele mai bune roluri.

Mai mult decât la celelalte festivaluri și întâlniri ale oamenilor de teatru, dezbaterile și discuțiile pe marginea spectacolelor sau cele din cadrul colocviului axat pe tema **Contribuția teatrelor la constituirea unui repertoriu general conform cu sarcinile artistice și educative ale misiunii teatrale românești actuale**, la care și-au adus aportul creatorii, criticii și teoreticienii, precum Constantin Măciucă, Valentin Silvestru, Natalia Stancu, Romulus Guga, Margareta Bărbuță, Horea Popescu, Victor Bibicioiu, Theodor Mănescu ș.a. au relevat câteva dintre problemele majore ale vieții noastre teatrale. S-au subliniat succesele obținute, dar și deficiențele, îndeosebi distanțele existente încă între apariția textelor și introducerea lor în repertoriul teatrelor. A fost salutată cu entuziasm premiera absolută a unei piese ca **Pluta Meduzei**, dar s-a arătat și faptul că a stat ani de zile doar ca text tipărit. Aceleași probleme le-a ridicat și dezbaterile pe marginea piesei **Europa aport-viu sau mori!** de Paul Cornel Chitic, un text încă nejucat de teatre, în timp ce adeseori lucrări lipsite de valoare, fără o problematică adâncă ajung pe scenă neobișnuit de repede. Întirzieri, și nu dintre cele neînsemnate, există și în ceea ce privește dramaturgia valoroasă străină, jucându-se uneori cu prea multă rivnă piese destul de palide ca probleme. „Descoperirea” lucrării lui Peter Ustinov după 13 ani de la apariția ei (**Soldatul necunoscut și soția lui**, un text destul de oarecare a fost scris în 1967!), nu-și justifică întru totul popularitatea, atunci când sint numeroase alte piese străine mult mai importante.

Se impun astfel legături mult mai strânse între teatre și scriitori, o cunoaștere reciprocă mult mai bună, după cum și o muncă de informare și documentare mai sistematică în ceea ce privește dramaturgia străină pentru ca miscarea noastră teatrală să răspundă cu adevărat tuturor sarcinilor puse de etapa actuală în fața creatorilor, pentru a se putea trece cu adevărat la o nouă calitate și în activitatea de mare răspundere a creatorilor scenici românești.

ILEANA BERLOGEA

Cronica spectacolelor

Un spectacol in aprilie

Spectacolul **Floriile unui geambas** de la Teatrul Bulandra are un aer straniu și vetust. Dincolo de decorul tern, aproape funerar, simți atmosfera încărcată și rece, de ev mediu ars pe rug, miros de colb și de rafturi pline de cărți groase, legate în piele, mincate de mușca și, undeva în depărtare, printr-o fereastră a sufletului, nori fumegind pe un cor de flori albe care se scutură într-o aprilie întunecat și trist. Piesa lui Sütö András e scrisă cu durere și minie, cu prelungă răbdare și prudență, cu grijă savantă pentru cuvânt și pentru sens. Pare că întâmplarea personajului său, Michael Kolhaas, povestită cîndva de Heinrich von Kleist, l-a obsedat pe autor încă din adolescență și că experiența proprie de viață și de cultură l-a sporit convulsiile și sfișierile, i-a amplificat rezonanțele pînă cînd s-a transformat într-o dramă universală și modernă.

Ce se întâmplă cu individul obscur și onest, individul care alunecă într-o viață, în singura sa viață posibilă pe pămînt, pe drumul silențios și aproape senin, de mijloc, într-o ordine socială răsturnată, între principii aroganți și țărani ingenuncheați în tranșeele istoriei, cînd cale de mijloc nu mai există? Ce se întâmplă cu individul anonim, cu o superbă conștiință de sine, care-și trăiește viața obișnuită, care luștește o femeie frumoasă, care crește cu dragoste un copil mirat în fața căderilor de stele, prins dintr-o dată în halucinantele furtuni ale vremii? Ce se întâmplă deci cu omul strivit de ierarhiile sinistre, între roțile marelui mecanism al puterii delirante, frustrat la urma urmei de câteva lucruri derizorii, de cițiva cai frumoși și de cițiva bani mărunți, dar jignit pînă la esență de nedreptate și de abuz, neînduplecat în setea lui de echilibru și de adevăr, întrînd brutal într-un conflict fierbinte cu autoritatea supremă, gata să declare război întregii lumi? Acestea sint cîteva din întrebările pe care și le pune Sütö András în piesa **Floriile unui geambas**. Și la care răspunde fără nici un compromis.

Spectacolul pus în scenă la Teatrul Bulandra de Ioan Taub e cuminte și ordonat. Textul e analizat cu luciditate dar

cu imaginație în reflux. Austeritatea și banalitatea punerii în scenă estompează în mare parte efectul percutant al piesei. Pare încă o poveste din vremea descăpăținării lui Thomas Munzer și a trădării lui Martin Luther deși, evident, în intenția dramaturgului destinul zbuciumat al lui Michael Kolhaas seamănă perfect cu destinul multor oameni care traversează secolul douăzeci. Publicul oftează la un moment dat, șoptește, scriștie scaunele, iese, intră în sală, pentru ca imediat după aceea să fie prins de ritmul sufocant al demonstrației, de tiradele acute, de confruntările dramatice ale personajelor. Cițiva actori își joacă rolurile cu voluptate. Ion Cocieru, interiorizat și frîntat în Michael Kolhaas parcurge cu inteligență și cu finețe etapele răzvrătirii și înfringerii eroului, fără stridențe și excese, fără melodramă, simplu, convingător și totuși monoton. Ion Caramitru joacă rolul celui mai bun prieten al eroului principal cu revoluția pe buze, cu intransigență, cu neînduplecare și refuz; actorul are distincția, prestația și bădărănia frustă a omului care înțelege că totul se cîștigă prin luptă și fără compromis. Ion Caramitru face din orice rol o demonstrație strălucită de inteligență și de cultură. Ion Lemnar în Franz Muller e duplicitar și malefic, bun pentru rolurile de perfizi și conștiință răsturnătoare de valori. Actor subțire și cu disponibilități latente! Mihaela Marinescu în Lisbeth trece prin reflector ca o icoană tragică.

Ceilalți actori, profesioniști încercați ai scenei, completează tabloul de epocă desenat de Mihai Mădescu în deplin respect pentru austeritatea sumbră, de cavou, a concepției regizorale. Banda sonoră, cu muzică expresivă scrisă de Ștefan Niculescu se aude din păcate, uneori, cu paraziți. Scena grotescă a petrecerii din castelul rivalului lui Michael Kolhaas, bine regizată pe fragmente, neomogenă în ansamblu, e jucată fără entuziasm și fără convingere de către actori. Or, această trebuia să fie una din secvențele cheie ale reprezentației, moment culminant, spectaculos din punct de vedere dramaturgic.

Floriile unui geambas, spectacol pus în scenă la Teatrul Bulandra (sala din bulevardul Schitu Măgureanu), merită să fie văzut pentru ceea ce exclamă textul lui Sütö András și pentru cîteva creații artistice care ridică temperatura spectacolului pînă la limita febrei și obsesilor grave.

ADRIAN DOHOTARU

CAP LIMPEDE

TV

Flori de cîmp

Romica Puceanu, o poză din anii cînd nu apărea la T.V.

Tangaj ametit, undulație a mării după o furtună primejdiașă, cădere în abisuri, răscolitor și cîntec lăutăresc. Cu inflexiuni ce-ți învâluie ființa, Romica Puceanu are darul să-ți schimbe vîrsta, răsturnînd sentimente, răsucindu-le ca pe firul de ață, prefăcînd Dimbovita în Niagara și invocînd zăbala calului, supradimensionează blestemul de mamă, blestemul de fată cu mintea moartă după Rică al lui Miron Radu Paraschivescu, cel crud în dragoste și blînd în restul timpului.

Apariție relativ tîrzie, Romica Puceanu s-a impus absolut și trecînd peste pragul conveniențelor putem afirma, fără grija de a greși, că în genul respectiv, la ora actuală, se află pe primul loc, ca o primadonă.

Culegînd flori de cîmp ce nu cresc la fereastră ca orice „muscată”, flică de lăutar vestit — Constantin Puceanu, cel care a imprimat primul disc lăutăresc în România — nepoată bună a Cobzarului bătrîn, la 11 ani cînta în (azi) Parcul Libertății Mi-e dor de tine. Mai tîrziu, în Floreasca, fost cartier mîrginaș, stringînd în poală dragoste și deziluzii, își află sprîjinul în cîntecul crescut spontan, cel fără de textieri versați:

„Foaie verde lin pelin,
Rău e, doamne, prin străini,
Să nu ai nici un sprîjin,
Să umbli din poartă-n poartă,
Cu inima neîmpăcată.”

Romica Puceanu îi vine inspirația așa. Acest „așa” nu se poate explica. E un

burghiu ascuțit, astfel e inspirația. Simte că o cuprinde un duh și începe să cînte. „Mă cuprinde o căldură, uit orice supărare și parcă plutesc. Norocul meu că alături de mine se află acum și Bebe Șerban, acordeonist de talent.”

— Dar Mihalache?
— Și Mihalache e mare, plecăm acum în Danemarca. Dar...

— Dar?
— Lumea ne vrea aici, dom'ne, am primit sute de telefoane și unii mă întrebau mirati dacă mai trăiesc.

„Am, cîntat cu regretatul Fărîmiță Lambru și după aceea au început să mă cheme la televiziune doar la revelaioane, dar lumea vrea.”

Cu voia noastră, fără voia noastră, muzica de pahar, cîntecul lăutăresc există. De aceea ne simțim pe undeva obligați să-l recunoaștem și să-l difuzăm.

Vineri 4 aprilie, în regia lui Eugen Gal, Televiziunea Română ne-a oferit un microcercital Romica Puceanu. Cu riscul de a-mi atrage oprobriul public, recunosc, sint băutor de lapte, Ascultînd-o, am simțit explozia purității lumii, ca o rouă a dimineții, ceea ce m-a determinat să arunc pe fereastră regimul dietetic și să beau un pahar de vin roșu în sănătatea apreciatei interprete a cîntecului lăutăresc, Romica Puceanu.

A. MIHAILOPOL

Mozaic

Desprîndem din Mozaicului de sîmbătă, 5 aprilie, filmul **Calul cu coada în vînt**, povestea frumoasă despre drumul lui Joe indianul, acel superb cal prezentat ca un adevărat erou, ca o vedetă ce-și stie perfect rolul și nu se lasă stăpînită de nimeni. Comentariul lui Cristian Popescu — din nou excelent. ● Apoi, cei 5 Jacksoni ne-au făcut o mică demonstrație de ceea ce poate să însemne un show, ce înseamnă, de fapt, dragostea pentru cîntec, pasiunea pentru ritm. ● Și pentru că tot vorbim despre pasiune, iată o nouă demonstrație, reluată pe micul ecran și care a tinut, desigur, în tensiune nu numai pe cei ce joacă și iubesc baschetul: secvențele din finala cupei europene la baschet masculin. Intrecerea de la Tel Aviv între Real Madrid și Maccabi Tel Aviv ne-a arătat că nu numai fotbalul este sportul ce-și merită suporterii ci și baschetul, odată ce poți avea șansa de a urmări coșurile marcate de Aul-

cie Perry sau Earl Williams. Rareori poți vedea un moment mai palpant decît acela în care mingea s-a rotit în inelul de la coș și apoi a ricoșat pe teren în fața jucătorilor. ● Tot micul ecran ne-a prilejuit o întîlnire de gală, cu aceea care a fost interpretată a numeroase roluri pe marile scene lirice ale lumii — Maria Callas. Redactorii emisiunii ne promit în emisiunea viitoare o altă întîlnire, de astă dată cu opera **Manon Lescaut**. ● Mihaela Cristea s-a străduit să ne facă cunoscîntă cu lumea mai puțin cînoscută a anticarilor, a iubitorilor aceluia „dreptunghi paralelipipedic” (?) care este cartea. Redescoperirea cărții cu ajutorul bibliofililor ne-a înlesnit prilejul de a urmări lucruri interesante, noi, despre ceva ce, în general, credem că știm totul — despre cartea. Mărturisirile academicianului Șerban Cioculescu, sau ale lui Romulus Vulpescu au dat glas acestei frumoase pasiuni — bibliofilia.

CORNELIA DJIGOLA

Cine va ieși campioană?

GHEORGHE CONSTANTIN

(Steaua, antrenor principal):

„CÎȘTIGĂTOR SIGUR, STEAUA”

— Tovarășe Constantin, cine va cîștiga campionatul?
— Steaua. Cîștigător sigur, Steaua.
— Din cite știm ultima etapă, jucați la Craiova!
— Și ce-i cu asta?! La Craiova am făcut, totdeauna, meciuri bune. Ca să nu mai zic că s-ar putea ca titlul să se decidă pînă atunci.
— Cînd, de pildă?
— Din oricare din celelalte deplasări putem aduce puncte. De la Bacău și de la Cluj-Napoca, în primul rînd.
— Stelele i-a mai rămas de jucat cu A.S.A. (a), S.C. Bacău (d), „U” (d), F.C. Argeș (a), Timișoara (a), Tirgovîște (d), Iași (a), Craiova (d). În ciuda usturătoarelor înfrîngerii din partida cu Sportul optimismul lui Constantin, într-o oarecare măsură diplomatic, pare să fi rămas intact! Asta nu ne împiedică să afirmăm că, pierzînd cu Sportul, Steaua a pierdut un tren foarte important.

ION BARBU

(F. C. Argeș, președinte):

„NE VOM PĂSTRA TITLUL”

— Chiar așa, tovarășe Barbu?!
— Chiar așa, de ce vă mirați?!
— După calculul hirtiei, Craiova și Steaua stau mai bine decît F.C. Argeș!
— Noi mizăm pe victorie la București, în fața Stelei. Anul trecut, am cîștigat cu Dinamo, anul acesta, vom cîștiga cu Steaua.
— Acesta ar fi, după dumneavoastră, primul atu?
— Primul atu este echipa. Valoarea și forma ei.
— Credeți că Baia Mare ar putea încurca unele socoteli?
— Asta da, dar la titlu nu contează.
— Cine contează?
— În ordine, Argeșul, Craiova, Dinamo, Steaua. Ar fi de dorit ca Gloria, careia îi revine, se pare, sarcina de a arbitra acest final de campionat, să-și apere cinstiții șansele.
— Aveți vreun motiv să vă îndoiți că va proceda așa?!
— Deocamdată, n-am.

Programul Argeșului: Jiul (d), Galați (a), Timișoara (a), Steaua (d), Iași (d), „U” (a), Bacău (d), Chimia (a). Fără să încercăm să facem pe prorocii, credem că nu-i va fi ușor Piteștiului să repete isprava de anul trecut deci, vorba cuiva, mingea e rotundă. Oricum, echipa lui Halagian, recunoscută printre finisurile ei în forță, rămîne o candidată serioasă.

VIOREL MATEIANU

(F. C. Baia Mare, antrenor principal):

„FIECARE SPERĂ”

— Tovarășe Mateianu, cine credeți că are cele mai mari șanse la campionat?
— Toate cele 5 echipe din față speră. Fiecare cu argumentele ei.

— Și Baia Mare?
— Și. De ce nu?! Am învins, acasă, Steaua, clar, mai clar decît a arătat-o scorul. Vom învinge și pe Dinamo, nu încape nici o îndoială. La Craiova, vom juca la victorie. Vizăm, cu orice preț, un loc în cupele europene.

— Dar titlul?
— Dacă va fi posibil. Depinde de noi, de fotbalul pe care-l vom practica.
— Etapele 27-34 pentru Baia Mare: Iași (a), Craiova (d), Sportul studențesc (d), A.S.A. (a), „U” (d), Dinamo (a), Tirgovîște (a), Jiul (d).

ANGELO NICULESCU

(Dinamo, antrenor principal):

„SÎNTEM ÎN LUPTĂ”

— A renunțat Dinamo la cursa pentru titlu?
— Nu, sîntem în luptă. Craiova însă pare să aibă un final mai ușor. Altfel am fi vorbit azi dacă, în meciul cu Universitatea, arbitru Rus n-ar fi inventat un 11 metri din care craiovenii au egalat!
— Părerea dumneavoastră, dreptul dumneavoastră s-o exprimați. Pe noi ne-ar interesa să ne spuneți cine va deveni campioană?
— Cred că am răspuns. Craiova, apoi Dinamo, Steaua sau F.C. Argeș.
— Baia Mare?
— N-a avut și nu are șanse.
— Dinamo joacă la Buzău, ce...
— Și Craiova, joacă la Buzău!

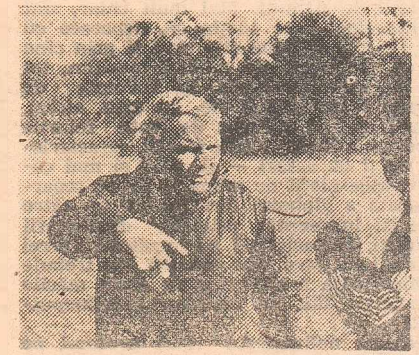
Acestea fiind zise, să notăm următoarele 8 meciuri ale dinamoviștilor: „U” (a), Iași (d), Galați (d), Tirgovîște (a), F.C. Olt (a), Baia Mare (d), Jiul (a), Buzău (d). Program parcă mai ușor decît al celorlalte combatante, 3 din cele 4 deplasări ale echipei lui Dinu, Iași, Galați și Buzău, efectuîndu-se în condițiile în care gazdele par scăpate, într-un fel sau altul, de griji deosebite.

Acestea ar fi, în rezumat, punctele de vedere ale reprezentanților celor 5 cluburi rămase în bătaia pentru tricourile de campioni ai țării, cu observația că ele au fost exprimate înaintea etapei cu numărul 27, disputată la ora la care revista noastră se pregătea să iasă de sub tipar. În general, optimism pe toată linia. Doar Angelo Niculescu, ponderat ca de obicei, s-a forțat să acorde echipei sale prima șansă, indicînd Craiova drept favorita numărul 1. Logic, lucrurile stau chiar așa, echipa antrenată de Valentin Stănescu părăsind să aibă culoarul cel mai favorabil fără ca asta să însemne că jocurile au fost făcute. Atît Steaua cît și Dinamo cea din urmă avantajată de cîteva deplasări teoretic mai liniștite, au încă mari șanse, nefiind exclusă nici posibilitatea ca titlul să se hotărască chiar în ultima etapă, la Craiova! Am avea astfel o reeditare a pașionantului final de anul trecut cînd, după cum se știe, Argeșul a învins pe Dinamo, la București, în etapa de încheiere a campionatului. Oricum, să notăm că, după etapa de duminică, cînd Steaua a pierdut net pe „Ghencea”, Baia Mare, învingătoare la Buzău, s-a apropiat amenințător de frunte, urmînd să aibă cu adevărat un cuvînt greu de spus.

Să lăsăm însă cititorilor plăcerea de a judeca toate variantele, făcîndu-ne datoria, înainte de a semna, de a mulțumi intervievaților pentru amabilitatea arătată.

OVIDIU IOANIȚOIA

Experimentul Mateianu

Pe Viorel Mateianu nu l-am putea judeca, obiectiv vorbind, decît în situația ideală în care avînd la dispoziție două echipe de „tip Baia Mare” una ar fi condusă de el, iar cealaltă de Constantin Cernăianu, spre exemplu, iar după un timp le-am pune față în față, pe cîmpul de joc. În fotbal însă, cum bine știți, situațiile ideale nu se găsesc așa ușor — iar personalitatea lui Mateianu rămîne una extrem de controversată, dacă nu chiar incomodă pentru multe mentalități învechite din sportul cu balonul rotund de la noi. Jucător excelent, Mateianu are azi ambiția de a ajunge și un mare antrenor, deși n-are, nu o să vă vină să credeți, decît 6 ani de meserie, la vîrsta de aproape 42 de ani. Fotbalist însă într-însul un neobisnuit amestec de ambiție, orgoliu, venică nemulțumire, un profesionalism dus pînă la obsesie, un om pe care Mihai Bob, vicepreședintele clubului băimărean, îl caracterizează în două vorbe cînd spune: „Asta nu doarme nici noaptea!” De fapt, pe Mateianu nu mai apuci să-l contrazi într-o discuție despre fotbal. Este obședit de ideile lui și nu arată să mai aibă timp pentru a și le scriba, tocmai de aceea, poate greșelile lui se văd și sînt speculate mai des decît la alții, tocmai de aceea, poate, nu-i place să recunoască nici o greșală, deși mai face încă, nu puține, dar mai important dintre toate, dincolo de întreaga încăpăținare cu care își urmează crezul, este că omul acesta blond, cu fața ca opărită cînd intră „în priză”, e cu adevărat un om plin de idei, într-un fotbal atît de sărăcăcios ca al nostru! Acum aproape 2 ani de zile, semnatarul acestor rânduri a inițiat o anchetă în cadrul căreia întrebarea cea mai importantă se rostea în felul următor: „Dacă miine, să spunem, ați fi numit antrenor al echipei naționale, care ar fi primul lucru care l-ați hotărî?” Răspunsurile, e drept, au fost în general interesante, dar am remarcat atunci că, de fapt, dintre cei 18 antrenori de primă divizie unul singur, este vorba tocmai de Viorel Mateianu, avea în cap un adevărat plan de bătaie, pe care dorea să mi-l expună în cele mai mici detalii. A fost numit apoi, acum cîteva vreme, antrenor al echipei de tineret a țării. După numai o lună și jumătate i s-a retras marșalul, dar n-am aflat niciodată de ce!

Este curios acest Mateianu, cu modesta sa echipă, pe care se străduiește s-o facă să joace în stil european, după o partitură proprie, extrem de personală, la care ține ca la ochii din cap. În momentul apărării, băimăreanul se reped la presing chiar din jumătatea adversarului, un presing în trei jucători de „tip Ajax”, iar la marginea careului propriu de 16 m așază un fel de paravan de jucători, aglomerînd special zona din fața jucătorului cu mingea — dar în felul acesta au dispărut marcajul individual și chiar jucătorul „libero”, precepte așa-zis obligatorii pentru fotbalul modern. În atac, Mateianu ține la ocuparea întregului spațiu de joc, așa cum joacă Liverpool de exemplu, cu largi pase laterale, de la o extremă la cealaltă și centrări surprinzătoare — dar în felul acesta dispar aproape de tot driblingul din fața careului și chiar un-doii, ca și alte atitea „scheme” atît de curente (și de previzibile) în fotbalul nostru. Echipa lui Viorel Mateianu a inventat un altfel de joc — mai bun sau mai rău, asta nu poate hotărî nimeni în mod obiectiv, dar sigur altceva! Ar fi însă într-adevăr interesant de văzut ce ar putea face Mateianu cu jucătorii ca Dobrin, Dinu sau Marcel Răducanu... Deocamdată el se mulțumește (e un fel de a spune, desigur!) cu a ne întreba dacă nu ne-a ajuns cu titlul la os tot privind fotbalul pe care îl joacă actuala noastră echipă națională, acolo unde nu se mai întrevăde de mult nici măcar o singură idee de joc! După care se întorc la problemele echipei sale, în care crede la fel ca totdeauna, în jucătorii pe care îi are și cu care vrea să încerce mereu altceva, mereu mai mult, mai surprinzător pentru toți lumea. Cu alte cuvinte, trebuie neapărat să luăm aminte, experimentul Mateianu continuă. Unele va ajunge, desigur, încă nu poate ști nimeni.

DUMITRU GRAUR

În legătură cu unele calomnii din revista „Săptămîna”

Tovarășe redactor șef,

În urma apariției articolului semnat de tovarășul Eugen Barbu în ultimul număr al revistei „Săptămîna”, doresc să fac cîteva precizări pentru corecta informare a opiniei publice. Dumneavoastră, tovarășe Adrian Păunescu, ați arătat de foarte multă vreme o mare prietenie pentru clubul Rapid și, în mod special, pentru echipa de fotbal, de care ați fost alături, ați ca suportor, cît și ca gazetar, la bine și la rău. I-ați înțeles adeseori necazurile, încercînd — alături de alți oameni de bine — s-o ajutați să redevină fosta echipă a anilor de glorie. Cînd vorbesc de necazuri, mă refer și la faptul că, ani la rînd, echipa a pierdut, fără voința clubului, jucători valoroși, ceea ce a condus la declinul ei, fiindu-i imposibilă revenirea, imediat, în elita fotbalului românesc. Transferările de care se pomenește în articolul cu pricina s-au făcut în mod legal, prin schimburi de jucători, așa cum au procedat și alte echipe din Capitală și din țară, și insistența asupra acestor lucruri nu poate fi decît păgubitoare echipei. De asemenea, țin să evidențiez faptul că dumneavoastră nu ați intervenit niciodată în problemele intime ale echipei, probleme care țin de antrenament și competiție, ei, cîteodată, la fel ca toți gazetarii care scriu despre sport, despre fotbal, ați exprimat păreri diferite de cele ale conducerei clubului și ale antrenorului, chestiune firească de altfel, păreri care n-au putut și nu pot să influențeze activitatea clubului, a echipei decît în măsura în care orice opinie judicioasă exprimată public poate să influențeze un sector sau altul de activitate, care, după, cum bine știți, n-au afectat relațiile dintre club și dumneavoastră, și dorim ca acest lucru să nu se întîmple niciodată. Și dacă am ține să vă reproșăm ceva aceasta ar fi faptul că într-un moment cînd echipa era în perioada de pregătire și nu toți jucătorii da-

deau maximum de randament dumneavoastră v-ați supărat și n-ați mai venit pe la noi. În încheiere, exprimînd convingerea că veți rămîne același fidel supporter al echipei, că o veți sprijini în continuare, alături de toți ceilalți iubitori ai clubului, pentru revenirea sa printre cluburile de frunte ale țării.

Prof. Liviu Mihăilescu,
președintele clubului Rapid

Tovarășe redactor șef,
Subsemnatul Lupescu Nicolae, antrenor al echipei „Rapid” București, luînd cunoștință cu nedumerire despre articolul publicat în revista „Săptămîna” din 4.04.1980, sub semnătura tovarășului Eugen Barbu, doresc să precizez mai multe lucruri. Este perfect adevărat că dumneavoastră, tovarășe Păunescu, ca simpatizant al echipei „Rapid”, ați avut o mare contribuție la venirea mea ca antrenor la echipa giuleșteană, ca și la venirea celor trei jucători noi care au fost transferați. Să nu uităm însă că perioada de transferări din octombrie anul trecut a fost hotărîită de F.R.F. (și nu de dumneavoastră, cum se însinuează în articolul citat), și de ea au beneficiat toate echipele din țară, inclusiv divizionarele bucureștene. Nimeni nu uită cît de mult a fost văduvită de jucători în anii trecuți echipa „Rapid”, formație care reprezintă marea masă a muncitorilor feroviari, astfel încît eu consider că nu s-a făcut decît un act de dreptate, mult apreciat de iubitorii fotbalului. Prin schimb, în perioada de transferări amintită, de la Rapid au plecat la alte cluburi bucureștene Sătru, Iordache, Bolborea, Popa și, mai tîrziu, Anuțel, care fusese imprumutat de la Dinamo.

În ceea ce privește afirmația nelolală din articolul din „Săptămîna” după cum bine știți, tovarășe redactor șef, n-am avut cu dumneavoastră nici un fel de incident, chiar dacă, uneori, părerile noastre n-au

coincis întocmai. În mod eronat, s-a răspîndit un zvon, căruia tovarășul Eugen Barbu i-a dat crezare fără nici o verificare, fără a fi stat de vorbă cu mine, cum că subsemnatul v-aș fi dat afară din cabina Rapidului. Chiar dacă părerile noastre asupra fotbalului și asupra Rapidului n-au fost întotdeauna identice, lucrul firesc, căci în fotbal, se știe, fiecare are cîte o părere, nu este adevărat că între noi ar fi existat vreun incident de genul pomenit în revista „Săptămîna”. Un ziarist, fără îndoială, are dreptul să-și exprime părerile, opiniile în privința pregătirii unei echipe, sau asupra felului în care joacă. Asta însă nu înseamnă în nici un fel un amestec direct în problemele echipei, așa cum nici ziaristii de la „Sportul”, scriînd despre echipa națională, nu au dorința să devină antrenorii ei. Din păcate, tovarășe Păunescu, ați fost uneori dezinformat de unele persoane. Ca urmare, ați publicat un articol în revista „Magazin” cu referiri critice cu privire la persoana și activitatea mea, articol care m-a mîhnit profund, fără însă ca el să mă determine să-mi schimb atitudinea față de dumneavoastră, în care am recunoscut și recunosc un mare și competent iubitor al sportului, al fotbalului în special.

Afirmatia că ați fi vrut să deveniți antrenor al Rapidului este total lipsită de temelie. Nu mi-ați dat niciodată sfaturi în acest sens. Nu v-ați amestecat niciodată în probleme de antrenament sau de alcătuirea formației, după cum bine știți. Dacă ați fi făcut-o, eu sigur că nu v-aș fi acceptat punctele de vedere, decît în măsura în care aș fi avut orice punct de vedere despre Rapid. Numai eu am făcut și fac echipa la Rapid și nimeni altcineva!!

Acestea fiind zise, exprimîndu-mi încă o dată dezacordul față de neadevărurile apărute în „Săptămîna”, vă rog să primiți expresia stimei și-a bunelor mele sentimente.

Cu prietenie, N. Lupescu

Pacea verde

Savantii consideră marea drept leagăn al vieții pe pământ. Mai mult chiar, sint și viitorologi care susțin că, deoarece cu totii am plecat, cine știe când și prin cine știe ce strămoși, din mediul maritim, tot aici ne vom întoarce. Se vorbește de viitoare orașe submarine, cu case, străzi, parcuri etc. la adăpost de toate felurile de poluare, inclusiv cea fonică, caracteristică vieții de astăzi — și, vai! și mai caracteristice vieții de mine — de pe scoarța uscată a globului terestru. Și tot către mare își îndreaptă privirile demografii optimiști, asigurându-i pe locuitorii Terrei că, oricât de tare s-ar înmulți, nu trebuie să ducă grija mijloacelor de trai: mările și oceanele sint un rezervor cvasiinepuizabil.

Ceea ce neliniștește însă profund pe toată lumea este că, pină una-alta, nu instalarea omului în mare se află la ordinea zilei, ci fenomene care duc la degradarea mărilor și oceanelor, la distrugerea echilibrului ecologic maritim, la moartea lentă a uriașelor întinderi de apă: experiențe nucleare, poluarea cu tot felul de substanțe nocive, inclusiv cu deșeurile nucleare, distrugerea faunei și florei maritime prin exploatarea nerațională. Ce fel de rezervor alimentar mai poate fi marea, dacă algele marine, în care se pun atâtea nădejdi, sau peștii și alte vietuitoare acvatice vor fi ori distruse cu desăvârșire, ori infestate de toate reziduurile? Și ce fel de adăpost mai poate oferi un fund de mare transformat într-o pubelă?

În contra tuturor faptelor care, într-un fel sau altul, contribuie la degradarea lumii maritime, s-a luat poziție, s-au înființat diferite comitete, societăți, comisii, grupuri, au luat naștere adevărate mișcări. Una din acestea se numește „Pacea verde” și are drept scop împiedicarea, prin inițiative concrete dar neviolente, a acțiunilor care amenință, din punct de vedere ecologic, mările și oceanele.

După cum scrie „Le Nouvel Observa-

teur”, ideea acestei mișcări s-a născut în 1970, când un grup de ecologi americani a sosit în Alaska pentru a protesta împotriva experiențelor nucleare americane din zonă. La întoarcere, participanții au hotărât ca mișcarea lor să se numească „Greenpeace” — în traducere, „Pacea verde” — după culoarea apelor mării, care, deși pe hărți apare albastru, este în realitate verde. Această denumire vrea să spună că este necesar să se facă totul pentru ca întinderile de apă ale globului să rămână curate, verzi și nu negre, să fie populate în continuare de pești, balene, foci și de celelalte vietăți caracteristice mediului acvatic marin, să fie pace pe mare și pe întreg globul.

În 1972, canadianul David MacTaggart se deplasează cu vasul său, botezat deja „Greenpeace”, la Mururoa, în zona experiențelor nucleare franceze, cu scopul de a se opune fizic experiențelor, utilizând, după cum spunea el însuși, propriul lui corp ca mijloc de acțiune. Repetă isprava în 1973, este gata să-și piardă un ochi, obține, în cele din urmă, succes, în sensul că atrage atenția opiniei publice mondiale asupra pericolului pe care experiențele nucleare îl reprezintă pentru viața mărilor și oceanelor, pentru natură, pentru oameni.

Aceste originale forme de protest au făcut ca numele de „Pacea verde” să devină un simbol. În diferite țări, ecologii care militează pentru protecția spațiilor maritime se grupează sub această denumire. Ei sint în număr de peste 5 000 în Anglia, de circa 5 000 în Franța, de peste 10 000 în Olanda. Grupuri importante au luat naștere, de asemenea, în Noua Zeelandă, Australia, Canada, Statele Unite. Activitatea lor este finanțată de unele foruri științifice internaționale, cum este „Fondul mondial pentru protecția naturii”, cu sediul în Elveția, prin cotizații proprii sau prin donații. Printre donatorii importanți se numără și Beatles-ii. Mili-

tanții europeni ai „Păcii verzi” au izbit, unindu-și forțele, să achiziționeze un vapor, cărui i-au dat numele, iarăși simbolic, de „Luptătorul curcubeului” (pe englezește, „Rainbow Warrior”). Cu ajutorul acestui vas, ei se deplasează rapid în locurile unde ar urma să se producă acțiuni contrare păcii verzi. Astfel, ei s-au dus în Islanda pentru o campanie împotriva vinătorii de balene, interpunându-se între tunurile balenierelor și grupurile de cetacee care urmau să fie vinate. Motivându-și acțiunea, autorii ei au arătat că balenele populează mările de patruzeci de milioane de ani și omul este gata să le exterimine în nu mai mult de un secol. Chiar dacă n-ar putea salva decât câteva zeci, au spus ecologii, și tot ar fi o realizare importantă, atât în sine, cât și, mai ales, prin ecoul stîrnit în rândurile opiniei publice. Iată, potrivit revistei menționate, și alte acțiuni ale membrilor europeni ai mișcării: protestul împotriva deversării de deșeurile nucleare în golful Gascconiei de către cargoul britanic „Gem”; acțiunea împotriva vinării de balene de-a lungul litoralului spaniol; protestul împotriva exterminării, de către vase britanice, a focilor din insulele Orcade (ca urmare, a acestei acțiuni, guvernul britanic anulează planul de vînare a focilor).

Reproșându-li-se că se ocupă de foci, balene, pești și apă de mare în loc să se ocupe de drepturile omului, adepții „Păcii verzi” au arătat că, dimpotrivă, acțiunile lor vin în sprijinul mișcării pe plan mondial pentru drepturile fundamentale ale omului. Căci menținerea în viață a întinderilor de apă ale planetei noastre se face în interesul omului, pentru binele lui. Căci, adăugăm noi, chiar dacă nu ne vom strămuta cu locuințele pe fundul mării, chiar dacă nu marea va fi salvarea noastră, ca sursă de materii prime, după anul 2000, mările și oceanele trebuie să trăiască. Fiindcă viața mării, adică pacea verde, este o condiție sine qua non a vieții întregii planete.

ION D. GOIA ■

Un imperativ logic

La 14 martie 1980, ora 19 și 42 de minute GMT, s-a născut cel de-al 4 500 000 000-lea om. Evenimentul a fost înregistrat de un computer cu sediul la Washington și care este programat să țină la curent comunitatea mondială cu starea demografică a lumii în orice moment. Computerul prelucrează date furnizate prin rețeaua ONU și poate oferi nu numai simpla imagine a acumulării trăitorilor Terrei, dar și date privind ritmurile de creștere, curbele ascendente, staționare sau descendente pe țări, pe zone, pe ani și așa mai departe.

Deocamdată, este util să o știm, în fiecare zi se contabilizează 250 000 de nașteri, ceea ce înseamnă un total anual de 90 000 000... O altă corelație, la fel de percutantă, conduce la constatarea că în fiecare secundă se nasc trei oameni pe glob. Cititorul care va avea curiozitatea să citească pină la capăt acest articol va putea fi convins, pe baza unor date certe, că în momentul cînd își va încheia lectura populația globului a crescut cu aproximativ 1 000 de oameni! Evident, nu în toate perioadele istoriei rata de creștere a populației a atins ritmurile din perioada actuală.

Sint instructive câteva repere ale curbei natalității de-a lungul istoriei: la începutul erei noastre ar fi existat aproximativ 250 de milioane de oameni, pentru ca în 1830 să se ajungă la un miliard. Într-un

singur secol populația urma să se dubleze. Deci în 1930 globul avea două miliarde de oameni. În următoarele trei decenii s-a mai adăugat un miliard. În următorii 15 ani încă unul... Pentru a încheia cu acest grafic, extrem de semnificativ pentru ceea ce s-a numit explozia demografică a istoriei moderne, în anul 2000 vom fi, probabil, 6-7 miliarde...

Desigur, în fața unei atare proliferări a populației globului, experții și-au pus, nu de azi, de ieri, întrebarea justificată dacă nu cumva această demografie galopantă riscă să preseze grav dezvoltarea. Specialiștii asigură însă că Terra are suficiente disponibilități de a asigura un trai normal unei populații cu mult mai ample decât preconizată scor din anul 2000.

Adevărata și stringenta problemă nu este sporul natalității, ci modul de repartizare a resurselor planetei, căile și mijloacele de exploatare rațională a marilor bogății ale Terrei.

Exemple dintre cele mai concludente, furnizate de experții ai Organizației Națiunilor Unite, relevă realități cunoscute global, dar nu în detalii semnificative: hrana necesară unui număr de 24 de persoane poate fi obținută pe un hectar dacă acesta ar fi cultivat cu tehnologia uzitată în statele avansate. Deocamdată însă, conform datelor ONU, sint lucrate numai 1,4 miliarde hectare din cele 13,5 miliarde ale

uscatului. În consecință, un hectar asigură în prezent alimentația doar pentru trei locuitori, la nivel global. În cazul în care s-ar reuși generalizarea experienței „un hectar — 24 de persoane”, atunci pământul nostru bogat ar hrăni omenesște 36 miliarde locuitori. Trebuie să subliniem că această performanță are în vedere nivelul tehnicii din anii '70.

Într-un alt studiu al O.N.U. intitulat „Viitorul economiei mondiale” sint subliniate, printre condițiile creșterii, dezvoltarea agriculturii, suficiența resurselor minerale, investițiile și industrializarea, necesitatea reasezării comerțului internațional pe baza unor relații de egalitate și echitate în condițiile sporirii participării mai active a țărilor în curs de dezvoltare pe piața mondială, înfăptuirea noii ordini economice internaționale. Gravele discrepanțe din lumea contemporană, polarizările excesive masează tot mai mulți trăitori ai planetei într-un pol al sărăciei care, în valori nu relative, ci drastic absolute, este din ce în ce mai strigător. În aceste condiții și numai în aceste condiții cascada natalității constituie un puternic semnal de alarmă pentru acuitatea cu care se pune problema reasezării de substanță a relațiilor politice și economice mondiale pe o bază nouă. Acest imperativ, logic, nu evidentiază altceva decât punerea într-o legătură, echilibrată și rațională, a uriașelor resurse ale planetei cu necesitățile populației...

RADU BUDEANU ■

Harlem, orașul cărui i s-a furat cerul...

„Ridem ca să nu avem timp să plîngem”, spun cu inteligență mai vîrstnicii locuitorii ai Harlemului, al acestei așezări care oferă metamorfoze și contraste greu de imaginat sau de găsit în alte părți de lume.

Dar ce este Harlemul mai întii? Harlemul este, o putem spune foarte bine, o enclavă, un punct însemnat cu negru pe harta metropolei americane, o lume neagră la propriu, neagră la figurat, înconjurată de lumea albă așa cum sint țările fără ieșire la mare... Harlemul este cu alte cuvinte o așezare umană căreia i s-a furat certitudinile și cerul, o așezare în care oamenii trăiesc o permanentă și acută senzație de sufocare.

Dacă te afli în centrul acestei capitale a Americii negre și încerci să găsești o fereastră spre cer, privirii tale îi va pune grații mai întii o construcție gigantică — Empire State Building —, apoi stadionul Yankee, pentru ca, în sfîrșit, ea să-ți fie încătușată de silueta pseudogotică a universității municipale. Vei găsi de-abia într-un tîrziu o fantă, o fisie îngustă și molcomă de apă, căreia de la încrucișarea cu cea de-a 125-a avenue i se spune Harlem River, pe care privirea se poate furia pină dincolo de centura de foc ce separă lumea neagră de lumea albă...

La jumătatea secolului al XVII-lea cînd olandezii au pus piatra de temelie a lui Harlem, acest prag de intrare în Lumea Nouă, așezarea a început să fie locuită de negustorii și bogății veniți de pe vechiul continent european. Dar, cum aceștia aveau nevoie de mină de lucru ieftină, micuțul orașel, mai bine-zis partea din orașel cunoscut sub numele de San Juan Hill, a devenit în scurt timp un centru important locuit în exclusivitate de populația de culoare.

În urmă cu doar șaiszeci de ani, îndată după primul război mondial, trăiau în Harlem doar 60 000 de suflete. Astăzi numărul lor a trecut de un sfert de milion de locuitori, Harlemul devenind în felul acesta al doilea oraș american ca număr de locuitori de culoare după Bronx, a cărui populație a crescut în ultimii ani de la 71 000 la peste 600 000!

Cînd vorbesc despre Harlem mă gîndesc nu numai la faptul că în comparație cu restul New Yorkului mortalitatea infantilă este aici de două ori mai mare, sau la faptul că zilele celor care i-au supraviețuit înseamnă tot atîtea plejuri de sărăcie și disperare, dar și la faptul că în ciuda tuturor acestora, Harlemul este orașul speranței și al vitalității triumfătoare.

Cînd vorbesc despre Harlem mă gîndesc nu numai la străzile lui mizere și

respingătoare, la casele insalubre în care sărăcia intră direct din stradă fără a mai bate la ușă, dar mă gîndesc și la faptul că aici se află teatrul „Apollo”, leagăn al spiritualității negre, pe scena cărui s-au perindat Louis Armstrong și Caunt Bessie, Ella Fitzgerald și Areta Franklin...

Mă gîndesc, cînd vorbesc despre Harlem, și la faptul că nu departe de teatrul „Apollo” se găsește un alt lăcaș de cultură, teatrul „Lafayette”, pe scena cărui fantazia și tumultul creator ale lui Orson Welles s-au împletit o vreme cu robustetea și firescul extraordinarilor artiști de culoare.

Cînd vorbesc despre Harlem mă gîndesc nu numai la prunci de culoare măslinei, care nu au apucat să înțeleagă nimic din miracolul lumii, dar și la copiii care colindă străzile ghetoului new-yorkez, copii pentru care fabuloasa aventură în lumea literelor de mină și de tipar încă nu s-a produs și, poate, nu se va produce niciodată, la copiii care, la lăsarea întinerului, sprijinindu-și oasele fragile pe asfaltul neprietos al caldarimurilor, se acoperă cu foaia de cort a cerului, visînd lumi imaginare și copii fericiți...

Și numai după ce mă gîndesc la toate acestea, numai atunci înțeleg sensul profund al acelei inteligențe cuprinse în vorbele mai vîrstnicilor locuitorii ai Harlemului care, spunîndu-ți cu regret: „Cînd am venit aici, Harlemul era un rai, acum el s-a transformat într-un infern!”, mai au țaria să adauge: „Iar acum ridem ca să nu avem timp să plîngem!”.

NICOLAE NICOARĂ ■

Mondo umano ?

Fracții și facții

Nu vrem să recurgem nici la etimologii și să arătăm ce se înțelege prin fracții și, mai ales, facții dar cred că sensul celui de-al doilea termen (în DEX „grup de persoane unite pe baza unor interese politice comune și care de obicei se manifestă prin violență”) trebuie completat cu: „într-un anume interes”. Introduc, deci, aspectul finalității politice a acțiunii fracțiunii sau, ca să rămîn într-un limbaj specios — de obediență... Căci, iată, în Ciad, — o țară, tulburător de intensă ca suprafața, cu locuitori surprinzător de săraci —, fracțiunile sint la ordinea zilei. Noi înșine, de mai mult timp, am urmărit și încercat să înțelegem și să comentăm situația de acolo dar, recunoaștem!, ne-a fost foarte greu.

La început, autorităților guvernamentale, care negociaseră și proclamaseră independența națională, li s-au împotrivit „fronturi (forțe) de eliberare națională”. Evoluțiile ulterioare au făcut ca fracțiunile să se înmulțească — sint, azi, unsprezece la număr! — și să ajungă totuși să formeze un cabinet definit și de „uniunea națională” și de „tranziție” dar în care unii (ce presupune comuniune și comprehensiune) nu s-a manifestat iar „tranziția” (care, cel puțin de drept, în acel caz viza o trecere lentă spre o formulă, și mai bună) a fost puternic măcinată și zdruncinată.

Astfel, pentru a doua oară în 13 luni, capitala acestei țări a fost teatrul unor violente confruntări armate. Dincolo de numele ce și-l atribuie combatanții se află arme grele și bune, ei sint bine aprovizionați și bine antrenați și vor să-și extindă controlul asupra unei fracții mai mari decît zona în care acționau pină atunci.

După care acceptă un armistițiu ce e mai incert decît prețul unui baril de petrol, azi, Apoi, acuzîndu-se reciproc, ca de obicei, se confruntă cu o cerbie mai virtuoasă decît se poate sugera. Așa a fost și zilele trecute. Din cauza luptelor, au murit mii de oameni. Tot din același motiv alte cîteva mii zac rămase, unele vor sfîrși, altele ar putea fi îngrijite, iar multe vor rămîne infirme pentru totdeauna. Adăugați aici pe cele cîteva zeci de mii (chiar sute de mii) care au luat drumul exilului. În fine, orașul, văzut de aproape și descris, arată ca în cea mai neagră închisură. Spiculesc la întimplare: „pentru moment, N'Djamena este complet paralizată. În timp ce capitala continuă să se golească de ultimii săi locuitori... distragerile se aglomerează, incendiile izbucnesc aici, colo pe măsura impactului rachetelor sau obuzelor... echipel medicale nu prididesc cu rănitii care, aduși în stare din ce în ce mai gravă, mor înainte de a li se acorda primul ajutor”.

Și lucrurile sint — și devin — tot mai grave intrucît luptele între fracțiuni continuă. Pină cînd? E greu de răspuns pentru că sint în joc fracții de teritoriu pe care se află uraniu, petrol chiar și alte resurse nespuse sau nedetectate încă. Și, mai ales, pentru că, lesne de observat, fracțiile sint nu odată pro X, pro Y sau de o anume obediență.

DUMITRU CONSTANTIN ■

Lumea se amuză

(După „Le Figaro” — Franța)

Ochii și urechile lumii

Meditație

de primăvară

Uneori, întrebarea cea mare nu este „a fi sau — a nu fi?” ci doar, mult mai modestă, „pină unde?”

Nu-ți trebuie, pentru a o auzi, nici marile hărți ale foamei în univers, nici documentările ample asupra mizeriei printre subdezvoltați, nici predici retorice, nici studii și nici arhive ale genocidelor, nici sistemele filozofice impunătoare, nici liniștea cerului într-o zi de vară, nici grandioasa indiferență a răsăritului de soare pe care un gânditor dintre cei mai profunzi îl socotea un nimic față de ceea ce poate trece prin mintea unui condamnat la moarte.

Și acest „pină unde?” nu e legat neapărat de cele patru puncte cardinale, de întrebările totdeauna sfâșietoare: „pină unde pot merge ticălosii, minciuna, nedreptatea, egoismul, frica?” care străbat lumea ca taifunurile pustitoare, insensibile la cât de mindru sună acest cuvânt, se știe el care, al cu O mare, al celui ce se crede cel mai iubit dintre pămînteni, Omul.

În cartea aceea, Preda scrie că „dacă omul ar acorda morții măcar un minut pe zi de meditație, conflictele în care ar fi implicat și-ar micșora importanța... și s-ar bucura mai mult că există”. Da. Ar fi bine.

Dar undeva, la Las Vegas — oraș în care totul se transformă în joc și rămășag — câțiva oameni au acordat morții mai mult de un minut pe zi, în gândurile lor, și au făcut așa: într-un spital specializat în îngrijirea intensivă a cazurilor urgente, câțiva salariați au avut ideea de a lega pariuri serioase, jucând sume de bani pe ora exactă a morții unor bolnavi în stare disperată. Ei s-au gândit mai mult de un minut la moarte. Ei au ajuns într-atît de obsedați de ea, încît unii, pentru a câștiga, s-au înțeles cu o infirmieră, care, în cel puțin 6 cazuri, după spusele detectivilor, a deconectat cînd trebuia firele unor aparate pentru reanimare, ca omul să moară la ora prevăzută de parior.

Infiriera era supranumită „erul morții”.

„Pină unde poate ține jocul? Și cit? Și — mai ales — pe cit?”

Nu-ți trebuie, pentru a cuprinde acest „pină unde?”, nici ore, nici zile lungi de meditație, uneori e suficientă o secundă, cit trecerea unui inger, după care să înțelegi că multe zile nu mai poate fi nimic altceva decît ceea ce tot Preda — ca nimeni altul — va numi „o deznădejde scribită”, o deznădejde care mai are puterea salvatoare a scribei.

RADU COSAȘU ■

Lumea se amuză

(După „Eulenspiegel” — R.D.G.)

Senzație în lumea medicală

Ingenieria genetică va cobori prețul interferonului

— armă anticancer — la nivelul antibioticelor?

De peste două decenii se folosește cu succes în medicină un agent antiviral extrem de activ, interferonul, substanță imunitară naturală extrasă din sânge. Avînd în vedere proprietățile sale terapeutice, inclusiv anticancer, interferonul a făcut obiectul a numeroase studii. Dar în calea răspîndirii sale mai largi stătea un obstacol major, și anume prețul foarte ridicat. Foarte recent, ingineria genetică a obținut și în acest domeniu rezultate care fac vilvă în lumea medicală și care oferă noi și încurajatoare perspective, despre care relatează amplu revista franceză „Science et Vie”, în numărul din martie 1980. Este vorba de o anchetă întreprinsă în rîndul unor specialiști de renume mondial de către mai mulți colaboratori ai revistei. În cele ce urmează, redăm cîteva date mai semnificative.

Descoperirile de ultimă oră care tind să revoluționeze utilizarea interferonului au fost făcute concomitent în trei direcții deosebite, totuși convergente, în Elveția, Statele Unite și Franța.

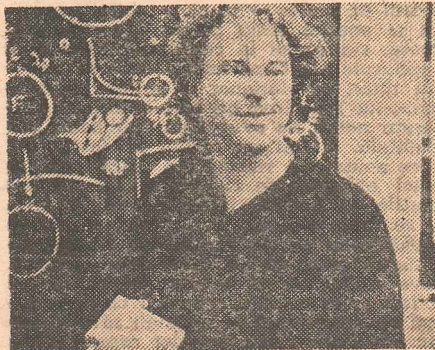
● În Elveția, profesorul Charles Weissman, directorul Institutului de biologie moleculară al Universității din Zürich, a anunțat că a reușit să determine „fabricarea” interferonului de către o bacterie manipulată de Escherichia Coli. În perspectivă deci prețul interferonului ar putea scădea la nivelul antibioticelor!

● În Statele Unite, doctorii Michael Hunkapiller și Leroy Hood de la Institutul de tehnologie al Californiei din Pasadena au descifrat secvența aminoacizilor constituenți ai interferonului. Acțiunea a fost încheiată doar două săptămîni după comunicarea profesorului Weissman. Contribuția celor doi cercetători americani deschide drumul spre sinteza interferonului, deci noi posibilități pentru utilizarea sa pe scară largă și, poate, pentru a-i spori eficiența.

● La 5 februarie 1980, profesorul Pierre Lépine a prezentat în fața Academiei de Științe din Paris descoperirea doctorilor Bernard Fauconnier și Annick Rufault din Rennes, care au produs interferon uman pornind de la cultura unor celule de splină (tot umană). Celulele fuseseră în prealabil infectate cu virusul Sendai. „Metoda este practică și imediat aplicabilă”, a declarat profesorul Lépine. Doctorul Fauconnier a precizat, modest: „Nu este vorba de o revoluție în producția de interferon”, ci doar de o metodă mai simplă și mai rentabilă decît metoda olandeză, practică pînă în prezent. În adevăr, o splină de 100 g (unele organe cîntăresc însă pînă la 500 g) poate produce 100 000 000 unități de interferon, deci o cantitate echivalentă cu aceea obținută din sângele a 30-40 donatori. Oricum, metoda franceză se dovedește a fi foarte operativă. Este adevărat, ea necesită... splină. Se pare însă că nu este o problemă prea grea, „disponibilitățile sînt mai vaste decît se crede”, a declarat doctorul Fauconnier, care a adăugat că doar în orașul Rennes se pot obține una, două

splîne pe săptămîină ca urmare a rupturilor accidentale sau a prelevării de la unii bolnavi, de leucoză, de pildă. (Se știe că splina nu este strict indispensabilă vieții.)

Vorbeam mai înainte de efectul anticancer al interferonului. „Science et Vie” dă următoarele informații, exemplificînd aserțiunea. În septembrie 1978 Societatea americană pentru lupta împotriva cancerului (American Cancer Society) a deschis un credit de două milioane de dolari pentru cumpărarea a 40 mg (40 miliarde de unități) interferon din Finlanda, pe care l-a distribuit apoi unui mic număr de oncologi americani în scop de experimentare. Americanii au considerat că nu mai pot ignora cercetările europene, de exemplu ale lui Hans Strander de la faimosul spital Karolinska din Stockholm. Strander comunicase o mîrire cu 120 la sută față de lotul martor al numărului cancerosilor care la doi ani și jumătate după tratamentul cu interferon nu manifestau metastaze. De atunci s-au multiplicat confirmările privind acțiunea anticancer a interferonului. Profesorul Guterman de la spitalul Anderson din Houston, Texas, a observat remisiuni la 21 dintr-un total de 38 pacienți tratați cu doze zilnice de interferon variînd între 3 000 000 și 9 000 000 unități, timp de 28-56 zile. Experimentele de la Houston au declanșat alte încercări la 150 pacienți în zece centre de cercetări pe lingă spitale americane. Cîteva rezultate: remisiuni ale cancerului de sin la șapte pacienți din 17, remisiuni de mielomă (cancerul măduvei spinării sau al măduvei osoase) la șase

„O fotografie-document în istoria științei” (este de părere „Science et Vie”): profesorul Charles Weissman, directorul Institutului de biologie moleculară al Universității din Zürich, care a reușit să fabrice interferon cu ajutorul unei... bacterii, ținînd în mînă plăcuța cu teste care confirmă această remarcabilă realizare de inginerie genetică.

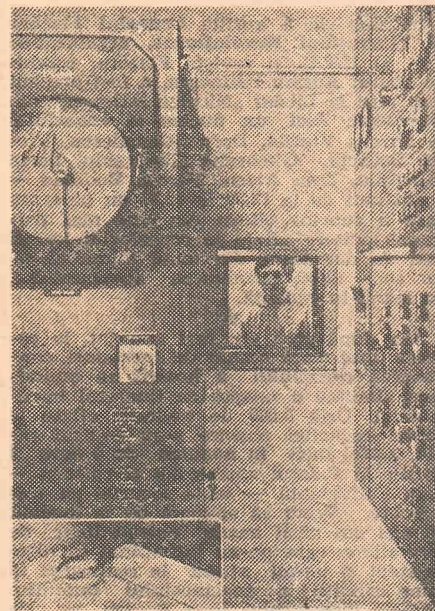
Alături, o imagine din laboratorul în care a fost „fabricat” interferonul. Dincolo de ecranul blindat, doctorul Shigekazu Nagata, unul din colaboratorii profesorului Weissman.

pacienți din zece, remisiuni ale limfomelor (cancer al țesutului ganglionar) la opt pacienți din zece. Mai mult, injecții directe în tumori, practicate de doctorii William A. Carter și Julius S. Horoszewicz de la Memorial Institute din Roswell Park, Buffalo, statul New York, au dat rezultate și mai favorabile în timp mai scurt, folosindu-se mai puține unități de interferon. Cu doze de 500 000-1 000 000 unități cei doi medici au observat ameliorări ale cancerului de sin în 13 cazuri din 14 în decurs de 10-14 zile de la începutul tratamentului cu interferon. După încă 15 zile (sau o lună, în funcție de caz) cele 13 pacienți nu mai prezentau nici o tumoare măsurabilă, deși analize fine de laborator continuau să indice prezența celulelor canceroase.

Este imposibil măcar de amintit toate lucrările privind acțiunea interferonului, ele ar ocupa un volum întreg. Cercetările s-au extins de la leucemia limfoblastică acută (doctorul Norwood Hill de la Wesley Medical Institute, Dallas, Texas) la tumorile mucoaselor și ale pielii (doctorul Ivo Brodarec de la Clinica universitară din Zagreb). S-au obținut rezultate adesea foarte satisfăcătoare, uneori negative, uneori însă și absolut excepționale, care, în ciuda unor efecte secundare dezagreabile (căderea părului, febră), justifică din plin — afirmă în concluzie „Science et Vie” — interesul internațional pentru interferon. „Interferonul nu se utilizează încă în mod curent datorită factorului preț; în plus, nu se cunosc decît imperfect, pentru moment, limitele sale, dozele și modul de administrare, precum și raporturile exacte dintre unele și altele. De aci, enormul interes suscitat de descoperirea profesorului Weissman din Zürich”.

Este vorba, asadar, abia de un început de drum. Și în acest domeniu ingineria genetică — adevărată știință a viitorului, cu tulburătoare implicații — aruncă noi punți de înțelegere și deschide posibilități ca tratamente scumpe, de excepție, să cunoască o răspîndire la care, doar acum cîteva ani, nici cei mai îndrăzneți cercetători nu puteau visa.

LIONEL NITESCU ■

Scenarii paralele

Pe paștea presărată cu margarete, în foșnetul ierbii bătute de vînt, lingă heles-teul înfiorat de unduirea trestiei, sub arșița toropitoare a soarelui, o fetiță așteaptă iar plămămurile adincii sale reverii se deapănă în cuprinsul celebrei cărți pentru copii intitulată „Peripețiile Alicei în Țara Minunilor”.

La masa de lucru, inconjurat de o amplă documentație, în liniștea netulburată decît de foșnetul hîrtiei și de actul mecanic al scrisului, un venerabil cercetător se dedică lucrului la un studiu ce se va chema „Armele nucleare și polițiștii mondiale — Alternative pentru viitor”.

Din clipa cînd, „deodată, un Iepuraș Alb, cu ochi de mîrgean, aleargă chiar pe lingă ea”, Alice — și odată cu ea micii cititori ai cărții lui Lewis Carroll — pătrund într-un univers de basm, populat de personaje năstrușnice și în care se petrec întimplări fără noimă.

Odată formulată fraza „Lumea a învățat să trăiască cu bomba” — și este vorba de bomba atomică — studiul profesorului universitar american Michael Mandelbaum ne proiectează lumea de azi ca fiind aceea a unui „sistem internațional în care armele, inclusiv cele nucleare, persistă, iar folosirea forței nucleare nu este nici ilegală, nici de neconcepție”.

Alice constată la un moment dat că începe să crească vertiginos sau să se micșoreze îngrijorător, este cit pe ce să se începe — la propriu — în lacrimile pe care le varsă, face cunoștință cu o omidă fumătoare de narghilea și cu un pălărier mindru că posedă un ceas ce indică numai luna și anul, participă la un „ceai al nebunilor” unde toată lumea vorbește aiurea și la o partidă de crochet cu arici în loc de mingi și cu păsări-flamingo vii drept ciocane pentru lovit mingie.

Propunîndu-ne aserțiunea că „lumea a învățat să trăiască cu bomba”, autorul studiului ne asigură că echilibrul mondial derivă din capacitatea de „distrugere asigurată reciprocă”; el ne face cunoscut că planta nucleară, ce tinde spre o evoluție incontrolabilă, are două mari ramuri care se paralizează una pe alta, fiecare din părți avînd „un arsenal nuclear capabil de a administra o lovitură mortală celeilalte chiar după ce a absorbit un atac masiv” în care au fost distruse, de pildă, 80 la sută din rachetele sale. Sintem apoi introduși în angrenajul poliției de „distrugere în masă”, potrivit căreia „securitatea națională se bazează pe amenințarea cu anihilarea a milioane de oameni”, ni se mai spune că în viitor, prin dezvoltarea capacităților lor ofensive, părțile se vor putea distruge reciproc de tot mai multe ori.

Iată un exercițiu contrapunctic ce ar mai putea continua încă, el fiind capabil să sugereze noi efecte, din cele mai nescontate. Altceva însă merită subliniat. Faptul că pornind — cu sau fără voie — de la o premisă din afara realității și logicii (fie că e vorba de convenția basmului sau de fraza „Lumea a învățat să trăiască cu bomba”), construcția de gîndire ce se dezvoltă în prelungirea ei se îndepărtează tot mai mult de terenul solid al faptelor, plonjînd într-o lume de himere mai mult sau mai puțin terifiante.

A povesti copiilor despre toate acestea poate fi un joc inocent, a clădi pe ele o concepție și o acțiune în politica internațională incumbă pericole și riscuri incalculabile pentru omenire.

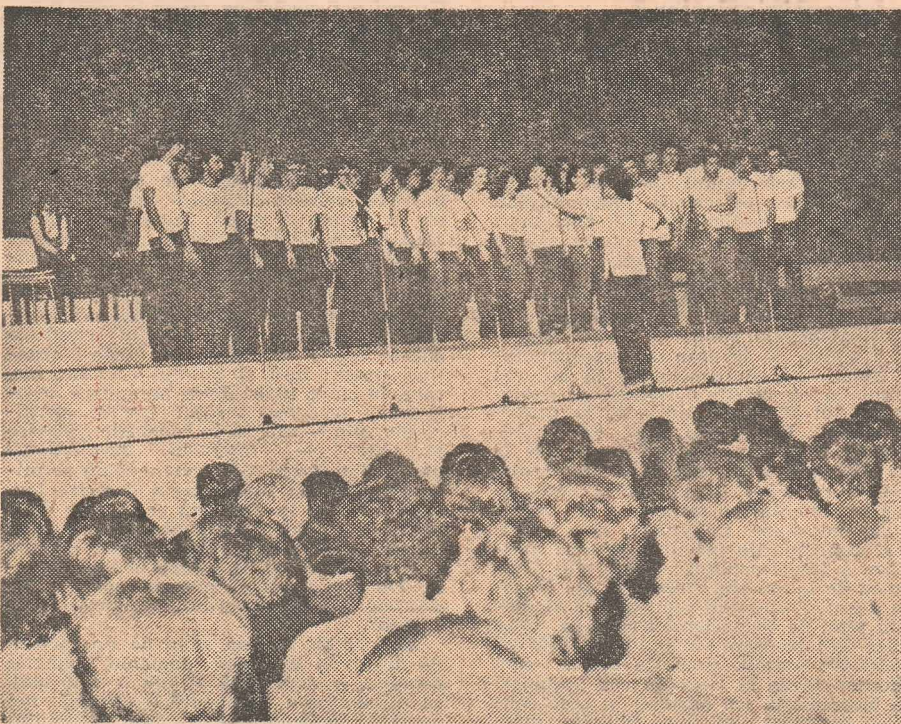
Nimic nu e poate mai potrivit ca epilog al acestei serii de analogii între un basm pentru copii și un studiu consacrat unei teme vitale pentru omenire decît reflec-

țiile publicistului francez Dominique Halevy, autorul unei cărți de răsănit intitulată „Impotriva bombeii”. Trebuie recuzată — spune el — „dezbaterea care constă în analizarea de către specialiști a faptului cine dispune de capacitatea cea mai puternică de distrugere nucleară — ca primă lovitură sau ca lovitură de ripostă (și în această privință există o supraabundență de capacități) și trebuie respinse scenariile complexe de schimburi nucleare, parțiale, graduale, locale, tactice, strategice, minore, majore etc.”. Căci asemenea discuții, înalt teoretice și sofisticate — continuă Halevy sarcastic — pe care strălucitele noastre creiere umane le încălzesc, le finisează și le rectifică de 35 de ani, n-ar putea fi decît o devorantă impostură, cea a descurajării reciproce, aflată la baza diverselor teorii privind actualul „echilibru nuclear” al lumii. „Totul este făcut pentru a se da aparență și a se crede că aceste scenarii ar putea să funcționeze. Și dacă aceste amenințări (însoțite de aceste încercări de acord, binevenite și extravagante, prin care se caută să se ajungă la înțelegere pentru definirea panopliei la care celălalt are dreptul) nu sînt decît creații aidoma celor ale lui Lewis Carroll?” Asemănătoare, de pildă, pasajelor în care regina amenință pe toată lumea la fiecare pas cu decapitarea și fiecare știe că trebuie să fie înspăimîntat dar în același timp că ordi-nul nu va fi niciodată executat. „Teroarea nucleară este foarte impresionantă, dar este complet impracticabilă”, subliniază Halevy după care conchide — și nimeni n-ar putea să nu împărtășească acest gînd al său: „În ce mă privește, aceste fantasmă ucigătoare, oricît de imaginare ar fi, îmi convin mai mult în țara Alicei decît trăie în preocupanța realitate a monștrilor reci ce domnesc asupra sărmanei noastre planete”.

CORNELIU VLAD ■

O noapte de primăvară cu tineretul bucureștean

Grupul „Song” condus de Ioan Luchian Mihalea

Cronica (379, 380, 381)

În ziua de 5 aprilie **Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar**, organizat de C.C. al U.T.C. și revista **Flacăra**, condus de poetul Adrian Păunescu, a fost prezent mai întâi la Liceul „Nicolae Bălcescu” din București. Aici, un nucleu al cenaclului — Mircea Vintilă, Doru Stănculescu, Victor Sotaciu, Gheorghe Gheorghiu, Sorin Minghiat, Zoia Alecu, Mircea Bodolan — a susținut de la 12,30 la 13,30 un program care a cuprins câteva din cele mai frumoase cintece aflate în repertoriul lor. A fost un dar făcut din toată inima elevilor care, după terminarea spectacolului, au intrat în vacanță.

★
Așa după cum am mai anunțat, la cererea unui mare număr de spectatori, conducerea cenaclului a hotărât să organizeze simbăta o noapte cu tineretul bucureștean. Cele 5600 de invitații aflate la sediul redacției noastre s-au epuizat rapid, astfel încât în noaptea de 5 spre 6 aprilie la Palatul sporturilor și culturii — Sala Polivalentă — toate locurile au fost ocupate. Vrem să spunem de la început că aici am găsit gazde extraordinare de ospitaliere, care ne-au întâmpinat ca niște prieteni și ne-au ajutat la realizarea în bune condiții a spectacolului (amintim numele directorului Ioan Breazu, pe cele ale inginerului de sunet Dan Popescu și maestrului de lumină Gh. Șerbănoiu).

Chiar dacă reprezentanța nu a cunoscut de la debut înălțimea altor nopți petrecute cu tineretul bucureștean, pe parcursul ei s-a demonstrat ce extraordinară forță de convingere are arta de calitate, cât de mult poate contribui ea la unirea

unor oameni de vîrstă și profesii diverse, de proagărie diferită. În momentele — destul de multe — în care iubitorii muzicii și poeziei și-au învins propriile stăchete, s-a ajuns la cota celor mai bune spectacole ale **Cenaclului Flacăra**. Spiritul tînăr, revoluționar a animat în permanență întâlnirea pe care actorii și cîntăreții noștri au avut-o cu publicul din Capitală. A fost un triumf al deschiderii spre nouitate și valoare, o sărbătoare a artei eliberate de rigiditate, de canoane inutile și făurită totuși cu înfinită grijă și responsabilitate. Publicul și cei de pe scenă și-au dat în numeroase rînduri simțindu-și că au ceva de spus lumii, ceva tulburător și esențial și că la noi există toate condițiile pentru ca acest lucru să se petreacă la un înalt nivel artistic. De aceea glasurile celor prezenți s-au unit descori într-un cor imens pentru a omagia România, pe cîrmaciul ei, tovarășul Nicolae Ceaușescu, ctitor al spiritualității românești de azi. Unul din cele mai emoționante momente pe care le trăiesc cenacliștii este acela în care abia încep să intoneze **Trăiască România!** și spectatorii li se alătură imediat, fiindcă e unul dintre cele mai dragi cintece inimii lor prin profundul mesaj social și politic, patriotic. Dealtfel, sînt numeroase alte cintece care dovedesc angajamentul artei promovate de cenaclu la idealurile națiunii noastre, modul atent în care scrutează epoca actuală. Totodată, desfășurarea întîmplării literar-artistice a reliefat cu strălucire complexitatea repertoriului membrilor cenaclului, cât de variat oglindește el cele mai diverse frămîntări și năzuințe ale omului contemporan.

Dar cine au fost cei de pe scenă? În primul rînd, popularul interpret Valeriu Sterian (**Om ca oricare, Antirăzboinică,**

Mica publicitate, Amintire cu haiduc, Educație prin cîntec, Cîntec de oameni, Ardeal), Grupul „Song”, condus de Ioan Luchian Mihalea, a interpretat piese românești și din repertoriul internațional (**Iac-aya, Kukutzka, corul vinătorilor** din opera Freischütz de Weber, **Amor de temporada, The way we were, Zamfira, Fată frumoasă**), Gheorghe Gheorghiu, decîs în interpretare, a cîntat **Ora strepezită și Poveste veche** (dintr-o eroare în numărul anterior această piesă a apărut cu titlul **Timp vechi**). Constantin Dragomir continuă să cînte **Gara de Nord și Viața simplă**. Glasul special al Zoiei Alecu a fost pus bine în evidență de piesele ei **Sălbatec e vîntul, Pastel de toamnă și Cărări de maci**. Mircea Bodolan a încins atmosfera cu **Omul pădurii** iar apoi a interpretat **Mătrăguna**. În tot felul de părți, **Rînitul dintre linii, Cîntec haiducec, Ferice de mprumut, Motu și moața, Aseară (î-am luat basma și Tinerii** (în limba maghiară și în limba română) au constituit succesul Mariei Nagy. Ca de obicei, plin de forță și dominînd asistenta, a fost Vasile Șeicaru cu **Scri-soare mamei, Colindul Dunării, Cîntec bănățean**. Adrian Ivanitchi și-a confirmat cartea de vizită de strălucit reprezentant al folk-ului românesc cu **Amiaza, Dacii liberi, Floaia care va veni, Vinare de vînt, Doru Stănculescu**, acompaniat de Sorin Minghiat, a cîntat **Ecou de romanță, Al, hai, Cum se naște un mit, Cîntec între apele țării, Fără petale**. Mihail Stan a spus remarcabil **O seamă de textieri, Minunea de Marin Sorescu, Mistretul cu colți de argint de St. Aug. Doinas**. Un debut în cenaclu: Adrian Petrescu din Miercurea Ciuc. El a cîntat la taragot cîntece scumpe națiunii noastre: **Desteaptă-te române, Tricolorul, Hora Unirii** precum și o suită de cintece din Maramures, Ardeal și Banat. Exceptionalul interpret și compozitor Dan Andrei Aldea a fost și el prezent cu **Lumină lină, Situația în artă, Din nou acasă, Balada criticului muzical, Om bun, Cîntecul bufonului**. Grupul folk „T” din Tirsoviște (Lorin Stănescu, Camelia Stănescu Cizensky, Viorel Dincă, Emil Comănescu) s-a impus din nou prin impetuozitate. Dintre toate cintecele lui Victor Sotaciu de simbăta seara (**Oltule, Dona, Dona, Imnul Rapidului, Un punct de vedere**), cele mai aplaudate au fost **Cîntec pentru Charlie Chaplin și Roata**. Plin de vervă și umor ca întotdeauna a fost Radu Gheorghe: **Cioroiul Pat, Broasca testoașă, Fabulă, Baladă pentru Fărîmiță Lambru**. Un punct de o deosebită atracție l-a constituit recitalul combinat al lui Mircea Vintilă și Florian Pittis. Iată poeziile recitate și cintecele interpretate de ei: **Vînătorcașea cea fricoasă, Un om pe niște scări, Făt Frumos, Hanul lui Manuc, Constantin și Veronica, Lordul John, Scrisoarea III**, un sonet de Shakespeare, monolog din **Cei patru Beatles, Pămîntul deocamdată**. La ora cinci, dimineața, la cererea spectatorilor, au revenit pe scenă Valeriu Sterian, Maria Nagy, Zoia Alecu, Doru Stănculescu, Vasile Șeicaru, Victor Sotaciu. Ultimul a cîntat din nou **Cîntec pentru Charlie Chaplin** împreună cu toată sala. Era la ora aceea o atmosferă excepțională în Sala Polivalentă și despărțirea s-a făcut cu un imens regret din partea tuturor.

GEORGE ARION ■
Fotografii de SORIN POSTOLACHE ■

Nota redacției: Dealtfel, pe linia deschiderii tot mai accentuate în ultima vreme și către valorile muzicii tînere, televiziunea va transmite în cadrul albumului duminical (13 aprilie a.c.) două din posibilele șlagăre ale Cenaclului Flacăra, înregistrate în spectacolul precedent de la Cercul de Stat: „Cîntec pentru Charlie Chaplin” și „Roata”, în interpretarea lui Victor Sotaciu.

Din repertoriul de aur al unei mari artiste Ioana Radu

Trece-un car cu boi pe drum

Trece-un car cu boi pe drum,
Scîrțîind din roți alene,
Și amurgu-nșingurat
Cade lin peste poene.
În căsuța mea de lut,
Spun poveste cu crăieșe,
Și-un păianjen nevăzut
Pinza de-ntunerice țese.

Nu mai dorul meu nebun
A pornit în lungă cale,
Dar el s-a oprit din drum
La porțița dumitale.
A bătut incetșor
Să-i deschizi ca altădată.
Dar zadarnic, în pridvo,
Nimeni nu se mai arată.

Trece-un car cu boi pe drum,
Scîrțîind din roți alene,
Vălul nopții s-a lăsat,
Somnu-mi cade peste gene.

Gînduri triste mă cuprind
Și-ntr-un colț cu umbre dese
Mor doar florile ce ieri
Pentru tine-au fost culese.

Pentru prima oară, **Capitala** a primit-o pe Ioana Radu în acest costum gorjenesc

Inimă cu venin mult

Foaie verde griu mărunț
Inimă cu venin mult
Cînd o să te văd rîzînd
Să pun masa să mîncîc
Cu nevasta după-gît
Cu copilașii la rînd

Luai masa că nu mîncîc
Ș-adu perna să mă culc
Sau dați calul să mă duc
La mindruța de demult
Că m-a băgat în pămînt

Că dincotro vîntul mă bate
Tot mă frige și mă arde
Că dacă ar bate Crivățu
M-aș aprinde cu totu

Momente din Cenaclu cu Radu Gheorghe, Grupul folk „T”, Sorin Minghiat și Dan Andrei Aldea

Flacăra. Redacția: București, Piața Scintei 1, căsuța poștală 3312 cod 71341. Telefoane: 17 60 10, 17 60 20, interioare: Secția social-politică (N. Gr. Mărășanu, Mihai Stănescu, Nelu Ionescu) — 1 623; Secția știință-invățămînt (Ovidiu Ioanițoiu, Liviu Timbus, Emanuël Valeriu, Lionel Nițescu) — 1 606; Secția reportaj, scrisori, probleme cetățenești (Nicolae Cristache, Ilie Purcaru, Marga Nedelea, Mihai Pelin) — 1 618, 1 787, 1 617; Secția cultură-cenaclu (George Arion, Adrian Dohotaru) — 16 19; Secția fotoreportaj — 15 95; Secretariat de redacție (Dan Birlădeanu, Ion Predoșanu) — 1 782; Administrație: 17 78 82 și 17 60 10 — interior 1 783; secretar responsabil de redacție (Tudor OCTAVIAN — 17 60 10 interior 1 611); redactor șef adjunct (Nicolae ARSENIU — 17 60 10 interior 1 786); redactor șef — 17 60 10 interior 1 822. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scintei”. Cititorii din străinătate se pot abona adresîndu-se la ILEXIM — Departamentul Export Import presă. P.O. BOX-136-137, telex: 11 226, București, str. 13 Decembrie nr. 3.

Redactor-șef: ADRIAN PĂUNESCU